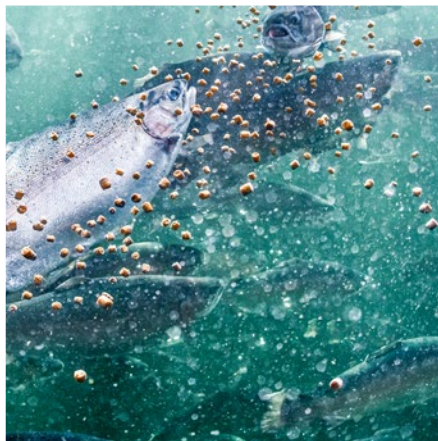
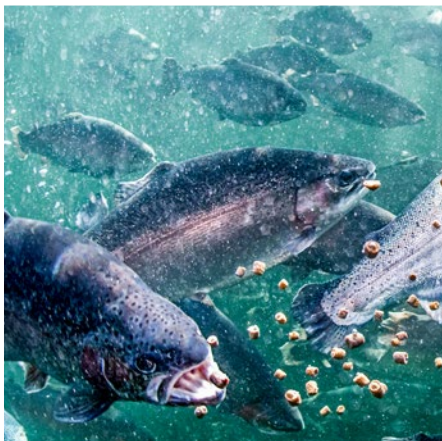




Vuosikatsaus 2019

Raisio Oyj



Kasvun polulla

Hyvä ja terveellinen ruoka on ollut Raision sydämessä jo 80 vuotta. Teemme aitoa ruokaa hyvään arkeen. Päämäärämme on yrityksen, osaamisen ja hyvinvoinnin kasvu. Haluamme olla yhä kansainvälisempi terveelliseen ruokaan keskittyvä yhtiö.

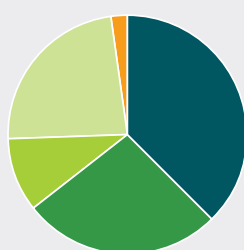
Ydinliiketoiminnan kasvu ja kannattavuus

- Liiketoiminnan kannattavuuden kääntymisen kasvuun kaikilla markkina-alueilla
- Benecol-tuotteille uusia kuluttajia
- Elovena-tuotteiden myynnin kasvu jatkui
- Uusia markkina-avauksia Raisioaqualle

Avainluvut

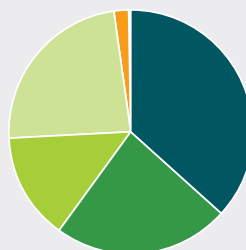
2019	236,3 meur Liikevaihto 2019	27,3 meur EBIT 2019	19,5 meur Investoinnit 2019	13,9% ROIC 2019
2018	228,2 meur Liikevaihto 2018	25,6 meur EBIT 2018	5,6 meur Investoinnit 2018	8,1% ROIC 2018

Konsernin liikevaihdon jakauma markkina-alueittain:



2018

- Suomi 37,7 %
- Iso-Britannia 26,9 %
- Venäjä 10,1 %
- Muu Eurooppa 23,3 %
- Muu maailma 2,0 %



2019

- Suomi 36,9 %
- Iso-Britannia 23,4 %
- Venäjä 14,2 %
- Muu Eurooppa 23,4 %
- Muu maailma 2,2 %

Raision kasvun vuodet

2019

Ydinliiketoiminnan kasvun ja kannattavuuden turvaaminen

2020

Kaurapohjaisista lisäarvotuotteista toinen tukijalka Raision kansainväliselle liiketoiminnalle

2021

Laajentuminen uusille markkinoille

Vastuullisuuden edelläkävijä · Yritysosiot ja kumppanuudet
Haluttu työnantaja · Tuotannollinen joustavuus

TERVEYS ON TASAPAINOA

Kokonaisvaltainen hyvinvointi, luonnollisesti terveellinen ruoka ja free from -tuotteet



ILMASTONMUUTOS JA NIUKAT RESURSSIT

Painopiste ympäristöystävällisissä pakkauksissa, hiilineutraaliudessa ja luonnollisissa raaka-aineissa

MAAILMA KUTISTUU JA RUOKATRENDIT MUUTTUVAT

Kasvipohjaisten ja innovatiivisten elintarvikkeiden kysyntä kasvaa

Raision kasvua tukevat
mega-trendit



TIEDOSTAVAT KULUTTAJAT

Läpinäkyvä ja kestävä ruokaketju, vastuulliset brändit



Arvomme

► ROHKEUS ► REILUUS ► INNOSTUS

Rakennamme yhdessä uutta raisiolaisuutta ja arvot ohjaavat meitä kohti tavoitekulttuuriamme.

Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös 2019

Sisällys

Hallituksen toimintakertomus 2019	5	5.4 Rahoitusriskien hallinta	58
Osakkeet ja omistajat	14	5.4.1 Valuuttariski	58
Taloudelliset tunnusluvut ja täsmäytyslaskelmat	20	5.4.2 Likviditeetti- ja maksuvalmiusriski	61
Konsernitilinpäätös	25	5.4.3 Korkoriski	62
Konsernin tuloslaskelma (IFRS)	25	5.4.4 Luotto- ja vastapuoliriski	63
Konsernin laaja tuloslaskelma (IFRS)	25	6 Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot ja laskennalliset verot	64
Konsernitase	26	6.1 Tuloverot	64
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	27	6.2 Laskennalliset verot	65
Konsernin rahavirtalaskelma	28	6.3 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	66
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	30	7 Oma pääoma	67
1 Konsernitilinpäätöksen yleiset laatimisperiaatteet	30	7.1 Oma pääoma ja oman pääoman rahastot	67
1.1 Raisio-konserni	30	7.2 Osingot	68
1.2 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet	30	7.3 Osakekohtainen tulos	68
1.3 Konsolidointiperiaatteet	31	8 Henkilöstö ja lähipiiri	69
1.4 Johdon harkintaa edellyttävät laadintaperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät	32	8.1 Työsuhde-etuudet	69
1.5 Ulkomaan rahan määraisten erien muuttaminen	33	8.2 Osakeperusteiset maksut	69
1.6 Päättäneellä tilikaudella sovelletut uudet ja muutetut standardit	33	8.3 Lähipiiri	71
1.7 Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnat	34	8.3.1 Liiketoimet lähipiiriin kanssa	71
2 Segmentti-informaatio ja tuotot	35	8.3.2 Johdon työsuhde-etuudet	71
2.1 Tiedot segmenteittäin	35	8.3.3 Eläke- ja muut etuudet	71
2.2 Tuotot	38	9 Muut liitetiedot	72
2.2.1 Liikevaihto	38	9.1 Muut liitetiedot	72
3 Konsernirakenne	40	9.1.1 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	72
3.1 Liiketoimintojen hankinnat ja luovutukset	40	9.1.2 Varaukset	72
3.2 Osuudet osakkuusyrityksissä	42	10 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	73
3.3 Tytäryritykset ja määräysvallattomien omistajien osuudet	42	Hallituksen voitonjakoehdotus ja allekirjoitukset	83
4 Sijoitettu pääoma	43	Tilintarkastuskertomus	84
4.1 Aineettomat hyödykkeet	43	Hallintoneuvoston lausunto	87
4.2 Tutkimus- ja kehittämismenot	44		
4.3 Liikearvo	45		
4.4 Liikearvon ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus	45		
4.5 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	46		
4.5.1 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	48		
4.5.2 Poistot ja arvonalentumiset	50		
4.6 Muiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kuin liikearvon ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien hyödykkeiden arvonalentumiset	51		
4.7 Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	51		
4.8 Vaihto-omaisuus	51		
5 Rahoitus	53		
5.1 Rahoitustuotot ja rahoituskulut	53		
5.2 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat	53		
5.3 Rahoituserien arvostaminen	54		
5.3.1 Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot	55		
5.3.2 Myyntisaamiset ja muut saamiset	56		
5.3.3 Myyntisaamisten ikäjakautuma	56		
5.3.4 Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	56		
5.3.5 Rahavirtalaskelman rahavarat	56		
5.3.6 Pitkäaikaiset velat rahoituslaitoksilta	56		
5.3.7 Ostovelat ja muut velat	56		
5.3.8 Rahoitusvelat	57		
5.3.9 Vuokrasopimusvelat	57		
5.3.10 Vastuusitoumukset ja muut vastuut	57		

Hallituksen toimintakertomus 2019

Raisio vakautti ydintoimintonsa ja kasvoi kannattavasti

Taloudellinen raportointi

Vuosi 2019

Raision vuoden 2019 alussa uudistamat raportoitavat segmentit ovat Terveelliset elintarvikkeet, Terveelliset ainesosat ja Muut toiminnot. Aikaisempien kausien vertailutiedot on oikaistu tuloslaskelman, rahavirtalaskelman sekä eräiden tunnuslukujen osalta. Segmenttiraportoinnin osalta aikaisempien kausien luvut on oikaistu oleellisin osin. Raportoitavat luvut ovat jatkuvista toiminnoista ja keskenään vertailukelpoisia. Sulkeissa olevat luvut viittaavat vastaavaan ajanjaksoon vuotta aiemmin ellei toisin mainittu. IFRS 16 -standardin käyttöönottolla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin liiketulokseen.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentti keskittyy kuluttajabrändeihin päämarkkina-alueenaan Eurooppa. Terveelliset elintarvikkeet -segmentti muodostaa raportoitavan segmentin, johon on yhdistetty Pohjois-Eurooppa, Itä- ja Keski-Eurooppa sekä Länsi-Eurooppa (aiemmin Pohjois- ja Itä-Eurooppa, Länsi-Eurooppa ja Muu maailma). Terveelliset ainesosat -segmentti sisältää kalanrehujen ja Benecol-tuotteiden ainesosan myynnin sekä viljapohjaisten elintarvikkeiden ja niiden ainesosien myynnin teollisuudelle ja suurkeittiöille. Myös Operaatiot, johon kuuluvat tuotanto, hankinta ja toimitusketju raportoidaan osana Terveelliset ainesosat -segmenttiä.

Taloudellinen kehitys

Liikevaihto

Raisio-konsernin liikevaihto oli 236,3 (228,2) miljoonaa euroa. Merkittävimmin liikevaihtoa kasvatti kalanrehujen ennätysellinen vuosimyynti, kun taas viljakaupan merkittävästi pienentynyt volyymi laski konsernin liikevaihtoa. Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihto oli 137,5 (137,7) miljoonaa euroa ja Terveelliset ainesosat -segmentin liikevaihto oli 124,6 (116,6) miljoonaa euroa. Vuoden 2018 syksyn kohoista raaka-ainehinnoista johtuneiden elintarvikkeiden tuotehintojen korotusten vaikutukset näkyivät kokonaisuudessaan vasta kolmannella vuosineljänneksellä. Kansainvälisen liiketoiminnan osuus konsernin liikevaihdosta oli 63,1 (62,3) prosenttia.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihdon kehitys vaihteli eri markkina-alueilla tilikauden kuluessa. Raaka-ainehintojen noususta johtuneet hinnankorotukset toteutettiin kokonaisuudessaan vuoden toisen neljänneksen aikana. Keskeisillä markkina-alueilla erityisen kilpailluissa tuoteryhmissä myynnin volyymi laski vuoden alkupuolella hinnankorotusten seurauksena. Kolmannella neljänneksellä nähtiin tasaantumista ja viimeisellä neljänneksellä usealla markkinalla jo kasvua, Länsi-Euroopassa myynnin supistuminen hidastui vuoden loppua kohti tultaessa.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin liikevaihtoon oli 0,5 (-0,6) miljoonaa euroa. Tällä tarkoitetaan vaikutusta, joka syntyy kun tytäryhtiöiden puntamääräinen liikevaihto konvertoidaan euroiksi osana konsernitilinpäätöstä.

Suomen ulkopuolisen liikevaihdon osuus konsernin liikevaihdosta oli 149,0 (142,1) miljoonaa euroa, mikä on 63,1 (62,3) prosenttia liikevaihdosta. Suomen liiketoimintojen osuus Raisio-konsernin liikevaihdosta oli noin 37 prosenttia, Ison-Britannian yli 23 prosenttia, muun Euroopan vajaa 38 prosenttia ja muun maailman noin 2 prosenttia.

Konsernin liikevaihto

	2019	2018
Terveelliset elintarvikkeet, M€	137,5	137,7
Terveelliset ainesosat, M€	124,6	116,6
Muut toiminnot, M€	1,5	1,5
Segmenttien välinen myynti, M€	-27,3	-27,5
Konserni yhteensä, M€	236,3	228,2
Liikevaihdon muutos, %	3,5	-2,7

Tulos

Raisio-konsernin liiketulos oli 27,3 (16,6 ja vertailukelpoinen liiketulos 25,6) miljoonaa euroa, mikä on 11,5 (7,3 ja vertailukelpoinen liiketulos 11,2) prosenttia liikevaihdosta. Raision ensimmäisen vuosipuoliskon aikana toteuttamat elintarvikkeiden hinnankorotukset johtivat erityisen kilpailtujen tuoteryhmien myyntivolyymien pienenemiseen konsernin keskeisillä markkina-alueilla, mutta toisella vuosipuoliskolla nähtiin tasaantumisvaiheen jälkeen kasvua useimmilla markkinoilla. Isossa-Britanniassa kuluttajatuotteiden kysyntä jatkoi läpi vuoden pientä laskua brexit-epävarmuuden kestäessä. Tämä näkyi konkreettisimmin syyskuusta alkaen.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin vertailukelpoinen liiketulos oli 18,2 (17,1 ja vertailukelpoinen liiketulos 16,1) miljoonaa euroa, mikä on 13,2 (12,4 ja vertailukelpoinen liiketulos 11,7) prosenttia liikevaihdosta. Raaka-ainehintojen nousun negatiivinen vaikutus oli nähtävissä vielä ensimmäisellä vuosineljänneksellä, mutta se tasoittui vuoden toisella neljänneksellä ja normalisoituminen jatkui myös kolmannella ja neljännellä neljänneksellä.

Terveelliset ainesosat -segmentin liiketulos oli 12,5 (12,9) miljoonaa euroa, mikä on 10,0 (11,0) % liikevaihdosta. Kalanrehujen myynnin vahva kasvu näkyi myös liiketuloksen paranimisena, mutta Benecol-tuotteiden ainesosan lisenssimyynnin volyymin pieneneminen jatkui, millä oli heikentävä vaikutus kannattavuuteen. Viljakaupan laskeneet volyymit näkyivät liiketuloksessa vain marginaalisesti.

Ison-Britannian punnan konversiovaikutus konsernin liiketulokseen oli 0,1 (0,0) miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset olivat 6,4 (14,4) miljoonaa euroa. Konsernin nettoraahoituserät olivat 1,2 (-0,8) miljoonaa euroa. Konsernin tulos ennen veroja oli 28,5 (15,7 ja vertailukelpoisin luvuin 24,8) miljoonaa euroa. Konsernin tulos verojen jälkeen oli 25,5 (12,1 ja vertailukelpoisin luvuin 19,3) miljoonaa euroa. Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,16 (0,08 ja vertailukelpoisin luvuin 0,12) euroa.

Konsernin tulos

	2019	2018
Vertailukelpoinen liike-tulos		
Terveelliset elintarvikkeet, M€	18,2	16,1
Terveelliset ainesosat, M€	12,5	12,9
Muut toiminnot, M€	-3,4	-13,5
Konserni yhteensä, M€	27,3	25,6
Vertailukelpoinen liike-tulos liikevaihdosta, %	11,5	11,2
Liike-tulos		
Terveelliset elintarvikkeet, M€	18,2	17,1
Terveelliset ainesosat, M€	12,5	12,9
Muut toiminnot, M€	-3,4	-13,5
Konserni yhteensä, M€	27,3	16,6
Liike-tulos liikevaihdosta, %	11,5	7,25

Konsernin vertailukelpoiseen liike-tulokseen vaikuttavat erät

	2019	2018
Vertailukelpoinen liike-tulos	27,3	25,6
+ Myyntivoitot, M€		1,2
- Arvon alentumiset aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, M€		-8,7
+/- Rakennejärjestelyt ja tehostamishankkeet, M€		-1,4
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä, M€		-9,0
Liike-tulos, M€	27,3	16,6

Tase, rahavirta ja rahoitus

Raisio-konsernin taseen loppusumma oli joulukuun lopussa 308,5 (324,4) miljoonaa euroa. Oma pääoma oli 271,3 (264,8) miljoonaa euroa. Osakekohtainen oma pääoma oli 1,72 (1,68) euroa. Erittely oman pääoman muutoksista on jäljempänä katsauksen taulukko-osassa.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta rahoituserien ja verojen jälkeen oli 23,3 (11,5) miljoonaa euroa. Vertailukauden rahavirtaa heikensi varastoihin sitoutunut käyttöpääoma ja kalanrehujen vientikielto Venäjälle loppuvuonna 2018.

Käyttöpääoma oli joulukuun lopussa 37,0 (32,2) miljoonaa euroa.

Konsernin korolliset rahoitusvelat joulukuun lopussa olivat 1,1 (23,0) miljoonaa euroa.

Korollinen nettorahoitusvelka oli -98,6 (-119,2) miljoonaa euroa.

Raisiolla oli joulukuun lopussa käypään arvoon tulosvai-kutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja sekä raha- ja pankkisaa-misia 99,8 (142,1) miljoonaa euroa. Yhtiön vahva kassa mah-dollisti sitovan, mutta nostamattoman 50 miljoonan euron luottolimiittisopimuksen purkamisen tammikuussa 2019. Kassavarat ovat hajautettuina pankkitalletuksiin pohjoismais-sissa pankeissa. Kassavaroja on myös sijoitettuina matalaris-kisiin, likvideihin sijoituskohteisiin.

Konsernin omavaraisuusaste joulukuun lopussa oli 87,9 (81,7) prosenttia ja nettovelkaantumisaste oli -36,4 (-45,0) prosenttia. Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC) oli 13,9 (8,1) prosenttia. Raisio-konserni on päättänyt esittää 1.1.2019 alkaen tuottavuustunnuslukunaan sijoitetun pääoman tuo-ton (ROIC).

Raisio Oyj jakoi vuonna 2019 osinkona 25,0 (26,6) mil-joonaa euroa vuodelta 2018. Vuoden 2018 osinko koostui

0,12 euron osakekohtaisesta osingosta, jonka lisäksi jaettiin 0,04 euron osakekohtainen lisäosinko. Kokonaisosinko oli siis 0,16 euroa per osake vuodelta 2018.

Taseen ja rahoituksen keskeiset tunnusluvut

	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	87,9	81,7
Nettovelkaantumisaste, %	-36,4	-45,0
Korollinen nettorahoitusvelka, M€	-98,6	-119,2
Oma pääoma/osake, €	1,72	1,68

Investoinnit

Tammi-joulukuussa investoinnit olivat 19,5 (5,6) miljoonaa euroa, mikä on 8,3 (2,4) prosenttia liikevaihdosta. Rapo-tointikauden merkittävin valmistunut investointi oli tuotan-non modernisointi ja kapasiteetin kasvattaminen Nokian kauramyllyssä. Investointi mahdollistaa gluteenittomien kauratuotteiden tuotannon. Lisäksi kauramyllyllä voidaan valmistaa kaurakuitutuotteita, joissa on erityisen runsaasti beetaglukaania. Beetaglukaani on kauran kuitu, joka alen-taa kolesterolia ja tasaa veren sokeritason vaihtelua. Vuonna 2018 aloitetun Nokian myllyn kehityshankkeen kokonais-investointi on ollut 8,1 miljoonaa euroa. Raision tehdas-alueelle investoitavan uuden modernin tuotantolaitoksen investoinnit alkoivat kolmannella neljänneksellä ja vuoden 2019 aikana investoinnit olivat yhteensä 9,4 miljoonaa euroa. Näillä investoinneilla varaudutaan kasvipohjaisten tuotteiden jatkuvaan kysynnän kasvuun erityisesti Euroopassa.

Raisio investoi noin 45 miljoonaa euroa terveellisten elin-tarvikkeiden kasvuun

Raisio julkisti 11.6.2019 investoivansa noin 45 miljoonaa euroa kasvipohjaisia lisäarvotuotteita kehittäväan ja val-mistavaan tuotantolaitokseen. Hanke rahoitetaan pääosin yhtiön vahvalla kassalla ja kassavirralla. Investointi vahvis-taa Raision asemaa kasvipohjaisen ruoan erityisosaajana ja tukee strategian mukaista kasvua.

Investoinnit

	2019	2018
Terveelliset elintarvikkeet, M€	0,4	0,3
Terveelliset ainesosat, M€	18,6	4,3
Muut toiminnot, M€	0,6	1,0
Konserni yhteensä, M€	19,5	5,6

Tutkimus ja kehitys

Raision tutkimuksen ja kehityksen kulut olivat tammi-joulu-kuussa 4,2 (2,9) miljoonaa euroa, mikä on 1,8 (1,3) prosenttia liikevaihdosta.

Raision Terveelliset elintarvikkeet -segmentin tuotekehi-tystä ohjaavat yhtiön tarkoituksessaan ruoalle määrittelemät periaatteet: hyvä maku, terveellisyys, sydänterveys, kokonais-valtainen hyvinvointi ja kestävä kehitys. Raisioaqua puoles-taan keskittyy tuotteisiin ja palveluihin, jotka varmistavat kalojen hyvinvoinnin ja tuotannon tehokkuuden sekä edis-tävät vastuullista kalankasvatusta vesistöjen kuormitusta vähentävillä menetelmillä. Raision strategisten tavoitteiden

mukaisesti tutkimus- ja tuotekehityspanostuksissa keskitytään valituissa kuluttajabrändeissä entistä parempien kyykkyyksien saavuttamiseen, erityisesti kauran ja Benecolin jatkuvan tuote- ja sovelluskehityksen osalta.

Toimintaympäristö

Raision toimintaympäristössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia vuoden 2019 aikana. Globaalit megatrendit tukevat Raision kasvustrategiaa sekä keskittymistä vastuullisesti tuotettuun ja terveelliseen ruokaan.

Globaalit ilmiöt, kuten ilmastonmuutos, maapallon rajalliset resurssit, väestörakenteen muutos, teknologiset läpimurrot ja tiedonkulun nopeutuminen vaikuttavat kuluttajien arkeen ja ostopäätöksiin. Muutokset näkyvät entistä voimakkaammin kuluttajien vastuullisina valintoina, läpi elämän jatkuvana terveyteen panostamisena sekä helppokäyttöisten, kiireiseen arkeen sopivien tuotteiden kysynnän kasvuna.

Valitessaan vastuullisesti tuotettua ruokaa kuluttajien huomio kiinnittyy yhä selvemmin tuotteen koko elinkaareen, johon kuuluvat käytetyt raaka-aineet, tuotanto, jakelu, tuotteen käyttötavat, pakkaus ja sen kierrätettävyyden sekä ruokahävikki. Kuluttajat ovat myös entistä kiinnostuneempia omasta terveydestään ja kokevat ruuan olennaisena keinona pysyä terveisinä mahdollisimman pitkään. Kuluttajat kaipaavat terveellisiä ja hyvän makuisia tuotteita, jotka helpottavat heidän arkeaan ja auttavat heitä pysymään kiireisen elämänrytmin vauhdissa ilman kompromisseja.

Kasvatetun kalan kulutuksen ennustetaan jatkuvan vahvana. EU:n tavoite on lisätä kasvatetun kalan tuotantoa viidellä prosentilla vuosittain. Suomessa tavoitteena on lähes kaksinkertaistaa vesiviljelytuotanto lähivuosina. Myös Venäjällä tavoitteena on merkittävä vesiviljelytuotannon kasvu. Tällä hetkellä vain noin 20 prosenttia Suomessa käytetävästä kalasta on kotimaista kasvatettua kalaa.

Nokian kauramylllyn modernisaatioon ja kapasiteetin kasvattamiseen vuosina 2018-2019 toteutetut investoinnit mahdollistavat B2B-myyntien kasvun niin koti- kuin vientimarkkinoillakin. Erityisesti gluteenittoman kauran kysyntä kasvaa ja Raision toteuttamat investoinnit tuovat mahdollisuuksia vastata tähän kysyntään. Viljahankinnan osalta Raisio varmistaa ensisijaisesti oman tuotantonsa raaka-aineen saatavuuden ja riittävyyden, viljan välityskauppa ulkoisille asiakkaille ei kuulu yhtiön painopistealueisiin.

Strategiset kuluttajabrändit

Benecol

Benecol on Raision kansainvälinen brändi ja kolesterolia alentavan ruuan alkuperäinen asiantuntija. Vuonna 2019 jatkettiin uutuuskien ja tuoteuudistusten kehittämistä. Niiden avulla saatiin Benecol-tuotteille uusia kuluttajia ja autettiin heitä alentamaan kolesterolitasojaan. Benecol-jogurtit uudistettiin ja nyt yksi purkki päivässä riittää alentamaan kolesterolia. Yhä nuoremmat kuluttajaryhmät ovat kiinnostuneet kolesterolin alentamisesta Benecol-tuotteilla ja lisänneet tuotteiden kokeilua. Raisio jatkoi panostamista markkinointiin terveydenhuollon ammattilaisille. Sen tavoitteena on kannustaa heitä suosittelemaan asiakkailleen tutkitusti turvallisia ja tehokkaita Benecol-tuotteita osana terveellistä

ruokavaliota. Raisio kehittää jatkossakin kolesterolia alentavien tuotteiden kategorioita uutuuksilla ja markkinointiviestinnällä.

Elovena

Elovena on Suomen arvostetuin ja tunnetuin kaurabrändi, joka tarjoaa luonnollisesti terveellisiä tuotteita suomalaisesta kaurasta. Elovenan medianäkyvyyttä on kasvatettu määrätietoisesti, minkä ansiosta brändi ja Saa syödä -kuluttajamarkkinointi ovat tuttuja yhä useammille kuluttajille. Elovena-uutuustuotteet vastaavat hyvin kuluttajien tarpeisiin. Vuonna 2019 Raisio kehitti Elovena-välipalakeksien kategorian ja toi markkinoille uudet ilman vehnää leivotut Elovena-välipalakeksit, joiden viljaraaka-aine on sataprosenttista kauraa. Uutuuskien ansiosta välipalakeksien myynnin kasvu jatkui vahvana. Raisio on vienyt kauratuotteita ulkomaille jo yli parinkymmenen vuoden ajan Nordic- ja Provena-brändeillä, mutta nyt Elovena on valittu strategian mukaisesti kasvavan kansainvälisen kauraliiketoiminnan kärki-brändiksi. Provena-tuotteet muuttuvat Elovena Gluten free -tuotteiksi vuoden 2020 aikana.

Segmentti-informaatio

Terveelliset elintarvikkeet -segmentti

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin tärkein strateginen tavoite on kannattava kasvu. Terveelliset elintarvikkeet -segmenttiin kuuluvat Raision kuluttajatuoteliiketoiminnat Länsi-, Itä- ja Keski- sekä Pohjois-Euroopan markkinoilla.

Taloudellinen kehitys

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihto oli 137,5 (137,7) miljoonaa euroa. Raaka-ainehintojen noususta johtuneet hinnankorotukset toteutettiin kokonaisuudessaan vuoden toisen neljänneksen aikana. Keskeisillä markkina-alueilla erityisen kilpailluissa tuoteryhmissä myynnin volyymi laski hinnankorotusten seurauksena. Kolmannella neljänneksellä nähtiin tasaantumista ja viimeisellä neljänneksellä usealla markkinalla jo kasvua, Länsi-Euroopassa supistuminen jatkui.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihdosta yli 36 prosenttia kertyi Pohjois-Euroopasta, missä Raision brändejä ovat mm. Elovena, Benecol, Sunnuntai, Nalle ja Torino. Yli 46 prosenttia liikevaihdosta kertyi Benecol-tuotteiden myynnistä Länsi-Euroopan markkinoilla. Yli 17 prosenttia liikevaihdosta tuli Itä- ja Keski-Euroopasta, joissa Raision brändejä ovat mm. Benecol ja Nordic.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liiketulos oli 18,2 (17,1 ja vertailukelpoinen liiketulos 16,1) miljoonaa euroa, mikä on 13,2 (12,4 ja vertailukelpoinen liiketulos 11,7) prosenttia liikevaihdosta. Raaka-ainehintojen nousun negatiivinen vaikutus oli nähtävissä vielä ensimmäisellä vuosineljänneksellä, mutta se tasoittui vuoden toisella neljänneksellä ja normalisoituminen jatkui myös kolmannella ja neljännellä neljänneksellä. Ison-Britannian punnan konversiovaikutus Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liikevaihtoon oli 0,5 (-0,6) miljoonaa euroa ja liiketulokseen 0,1 (0,0) miljoonaa euroa.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin keskeiset tunnusluvut

	2019	2018
Liikevaihto, M€	137,5	137,7
Länsi-Eurooppa, M€	63,8	66,4
Pohjois-Eurooppa, M€	50,4	49,4
Itä- ja Keski-Eurooppa, M€	23,4	21,8
Vertailukelpoinen liikevaihto, M€	18,2	16,1
Vertailukelpoinen liikevaihto, %	13,2	11,7
Liikevaihto, M€	18,2	17,1
Liikevaihto, %	13,2	12,4
Nettovarallisuus, M€	87,6	83,1

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin vertailukelpoiseen liikevaihtoon vaikuttavat erät

	2019	2018
Vertailukelpoinen liikevaihto, M€	18,2	16,1
+ myyntivoitot, M€		1,2
+/- muut erät, M€		-0,2
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä, M€		1,0
Liikevaihto, M€	18,2	17,1

Liiketoimintakatsaukset

Länsi-Eurooppa (markkina-alueet Iso-Britannia, Irlanti ja Belgia)

Ison-Britannian Benecol-liiketoiminnan liikevaihto jäi vertailukaudesta. Liikevaihtoa paransi kohentunut marginaali ja markkinoinnin vertailukautta matalammat panostukset johtuen merkittävämpien markkinointikampanjoiden siirtämisestä eteenpäin brexit-epävarmuuden varjostaessa kuluttajien arkea. Ison-Britannian markkinoille tuotiin uusia tuotekategorioita tai -variantteja vertailukautta vähemmän. Isossa-Britanniassa Benecol-tehojuomien, jogurttien ja leivien myynti jäi neljännessä neljänneksellä selvästi vertailukautta pienemmäksi hintakilpailun ja yleisen taloudellisen epävarmuuden vuoksi.

Irlannin liikevaihto oli vertailukauden tasolla. Liikevaihto heikkeni pääasiassa myynnin ja markkinoinnin uudelleenorganisoinnista johtuen. Raison tavoitteena on kääntää Irlannin viime vuosina laskenut myynti kasvuun sen myötä, että jakelu otettiin omiin käsiin. Belgian liikevaihto laski vertailukauteen nähden ja liikevaihto heikkeni hieman.

Pohjois-Eurooppa (markkina-alueet Suomi, Skandinavia ja Baltian maat)

Liikevaihdon positiivisina ajureina olivat varsinkin uusien Benecol-tuotteiden vahvana jatkunut myynnin kasvu Suomessa, sekä alkuvuonna läpiviedyt hinnankorotukset. Liikevaihto parani selvästi. Liikevaihtoa paransivat erityisesti Benecol-tuotteiden myynnin kasvu kaikissa päätuotekategorioissa, sekä vertailukautta matalammat myyntiin ja markkinointiin liittyvät kulut.

Benecol-tuotteiden myynti kasvoi Suomessa 12 prosenttia verrattuna vertailukauteen. Edellisenä kesänä lanseerattujen kreikkalaistyyppisten Benecol-jogurttien myynti kehittyi

edelleen varsin hyvin. Myös Benecol-leivien ja -tehojuomien myynti kasvoi ja uudet monipakkaukset jogurttituotteissa saivat kuluttajien suosion. Raisio jatkoi pitkäjänteistä yhteistyötä terveydenhuollon ammattilaisten kanssa, mikä osaltaan näkyy kuluttajien kasvavana kiinnostuksena kolesterolin helppoon ja turvalliseen alentamiseen.

Elovena-tuotteiden myynti kasvoi vertailukaudesta noin 4 prosenttia. Parhaiten menestyviä kategorioita olivat välipalakeksit ja hiutaleet. Suomen markkinoilla kasvupohjaisten proteiinituotteiden valikoima on laajentunut. Perinteisiä proteiiniähteitä korvaavien tuotteiden markkina kokonaisuutena vaikuttaa edelleen kasvavan, Elovena Kaurajauhis on mukana tässä kategoriassa.

Sunnuntai- ja Provena-tuotteiden myynti laski. Erityisesti jauhoissa vähittäiskauppa jatkoi vahvaa panostusta omiin tuotemerkeihin. Torino-lisäarvopastojen myynnin kasvu jatkui edelleen.

Itä- ja Keski-Eurooppa (markkina-alueet Venäjä, Puola, Ukraina, Espanja ja Hongkong)

Itä- ja Keski-Euroopan toimintojen liikevaihto kasvoi vertailukaudesta. Katsauskauden keskeiset tavoitteet olivat kannattavuuden turvaaminen Venäjällä ja Ukrainassa sekä Puolan tappiollisen liiketoiminnan käänteen toteuttaminen. Kaikilla näillä markkinoilla kehitys oli tavoitteiden mukaista.

Venäjällä liikevaihto kasvoi, liikevaihto parani. Suurin osa Venäjän myynnistä tulee premium-hinnoitelluista Nordic-tuotteista. Raisio on toteuttanut vuoden 2018 viljojen hintojen rajua nousua vastaavia hinnankorotuksia Venäjällä, mikä on näkynyt kuluvana vuonna myyntivolyymien laskuna, mutta kasvavana liikevaihtona. Neljännessä neljänneksellä myös volyymit olivat kasvussa. Venäjällä kuluttajien ostovoima on heikentynyt edelleen, mikä on näkynyt maltillisena siirtymänä edullisempiin tuotevariantteihin, mutta viimeisellä neljänneksellä volyymien lasku päättyi.

Ukrainassa sekä liikevaihto että kannattavuus paranivat merkittävästi vertailukaudesta. Ukrainan talous ja vähittäiskauppa kehittyivät edelleen positiivisesti. Ukrainan markkinoilla myytävät Nordic- ja Provena-tuotteet nostivat myyntivolyymiaan.

Puolan liikevaihto laski vertailukaudesta, kannattavuus parani merkittävästi. Puolassa on toteutettu menestyksekkäästi vuonna 2018 aloitettu kulurakenteen sopeuttaminen ja hintojen korotukset. Tämä tukee keskittymistä ydinliiketoimintaan eli Benecol-kuluttajatuotteisiin, fokusoidulla tuotetarjoomalla. Raisio jatkaa kasvuun tähtääviä toimenpiteitä Puolan liiketoiminnan kääntymistä kannattavammaksi.

Vuoden 2018 lopussa Raison lisenssisopimus espanjalaisen partnerin kanssa päättyi, mistä johtuen tämän sopimuksen puitteissa Benecol-tuotteita ei ole myyty Espanjassa vuoden 2019 alun jälkeen. Raisio on linjannut strategiassaan ottavansa haltuunsa Benecol-tuotteiden markkinoita Euroopassa, mikäli tilanne lisenssipartnerin suhteen muuttuu ja markkina on Raisiolle merkittävä. Aiemmin kommunikoidun Dr. Schär -yhteistyön ensimmäisenä konkreettisena vaiheena Benecol-välipalapatukat saatiin Espanjassa kaupan hyllyille kolmannen neljänneksen aikana. Myynti käynnistyi tällä uudelleen avautuvalla markkinalla hyvin maltillisesti ja suunnitelmien mukaisesti.

Terveelliset ainesosat -segmentti

Terveelliset ainesosat -segmentin tärkein strateginen tavoite on kannattava kasvu. Terveelliset ainesosat -segmenttiin kuuluvat kalanrehujen ja Benecol-tuotteiden ainesosan myynti, viljakauppa sekä viljapohjaisten tuotteiden myynti teollisuudelle ja suurkeittiöille.

Taloudellinen kehitys

Terveelliset ainesosat -segmentin liikevaihto oli 124,6 (116,6) miljoonaa. Kalanrehujen erityisen vahva myynnin kasvu toisella ja kolmannella vuosineljänneksellä kasvatti liikevaihtoa. Uudet markkina-alueavaukset Ruotsiin ja Puolaan kasvattivat volyymia, pidentäen lisäksi kalanrehujen kautta pidemmälle loppuvuoteen. Kauratuotteiden hyvä myynnin kasvu leipomoille sekä teollisuus- ja suurtalousasiakkaille jatkui. Viljakaupan volyymit vastaavasti laskivat katsauskaudella voimakkaasti. Ration viljahankinta keskittyy hyvin voimakkaasti oman tuotannon raaka-aineen hankintaan, varsinaisen viljakaupan rooli on vähäinen eikä kuulu nykyiseen ydinliiketoimintaan.

Terveelliset ainesosat -segmentin liikevaihto oli 12,5 (12,9) miljoonaa euroa, mikä on 10,0 (11,0) prosenttia liikevaihdosta. Kalanrehujen myynnin vahva kasvu näkyi myös liiketuloksen paranemisena, mutta Benecol-tuotteiden ainesosan lisenssimyynnin volyymin pieneneminen jatkui, millä oli heikentävä vaikutus kannattavuuteen. Viljakaupan laskeneet volyymit näkyivät liike tuloksessa vain marginaalisesti.

Terveelliset ainesosat -segmentin keskeiset tunnusluvut

	2019	2018
Liikevaihto, M€	124,6	116,6
Liiketulos, M€	12,5	12,9
Liiketulos, %	10,0	11,0
Nettovarallisuus, M€	71,0	50,5

Liiketoimintakatsaukset

Kalanrehut

Kalanrehujen sesonki käynnistyi normaalia aikaisemmin maaliskuuhuhtikuussa Raisioaquan vientiasiakkaiden ja jakelijoiden puskurivarastojen täyttämällä. Näin varmistettiin oikea-aikaiset ja riittävät toimitukset kalan kasvukauden käynnistytessä. Olosuhteiltaan toinen ja kolmas vuosineljännes olivat kokonaisuutena erittäin suotuisia kalojen kasvatukselle. Kasvatuskauden pituus ja toisaalta toteutuneet kasvatusmäärät ylittivät odotukset myös viimeisellä neljänneksellä.

Vuoden viimeisellä neljänneksellä Raisioaquan erittäin myönteinen toimitusten ja liikevaihdon kehitys jatkui. Raisioaquan vuoden 2018 viimeinen neljännes oli poikkeuksellisen haastava Venäjän vientikaupan keskeytyessä elokuusta 2018 aiemmin raportoidusta GMO-tapauksesta johtuen. Katsauskaudella aloitettiin myös kalanrehujen vientiponnisteluja uusille markkinoille Puolaan ja Ruotsiin. Edellinen Raisioaquan ennätysvuosi oli vuosi 2017, jolloin kalankasvatusolosuhteet olivat vuoden 2019 kaltaiset. Aiempaan

ennätysvuoteen 2017 verrattuna Raisioaqua kasvatti edelleen koko vuoden liikevaihtoaan yli 30 prosentilla. Hyvän kehityksen mahdollistivat otollisten kalankasvatusolosuhteiden lisäksi uudet markkina-avaukset Puolaan ja Ruotsiin.

Raisioaqua on asiakkailleen merkittävä ympäristöystävällisten ja kestävä kehityksen vaatimuksiin vastaavien kalanrehujen valmistaja, jonka laadukkaat rehut, kalan lopputuotebrändi Benella sekä ainutlaatuinen Kasvuluotain-sovellus luovat asiakkaille lisäarvoa. Kasvuluotaimeen perustuvia laitekokonaisuuksia asennettiin kasvattajille ja sen toiminnallisia ominaisuuksia ja toimintavarmuutta parannettiin. Kokonaisuudella tarkoitetaan lämpötila- ja happiantureita, jotka antavat reaaliaikaisia tietoja kasvatusolosuhteista ja optimaalisesta rehun annostelusta kaloille. Tämän lisäksi Kasvuluotain ohjaa ruokinta-automaatteja. Keväällä 2019 Raisioaqua toteutti myös useita kalanrehujen ulkoiseen laatuun liittyviä kehityshankkeita.

Viljapohjaisten tuotteiden BtoB-myynti

Ration myynti suomalaisille leipomoille sekä teollisuus- ja suurtalousasiakkaille kasvoi merkittävästi. Erityisen hyvin kehittyi kauratuotteiden ja gluteenittomien kauratuotteiden myynti moninkertaistuen vuodesta 2018.

Raisio jatkoi määrätietoista työtä yhtiön kauratuotteiden ja kauraosaamisen tunnettuuden lisäämiseksi erityisesti kansainvälisten elintarviketeollisuuden toimijoiden keskuudessa. Kauran ja sen ainesosien kysynnän kasvu jatkui Euroopassa ja Aasiassa. Gluteeniton kaura oli selvästi kasvavin tuotealue. Ration tavoitteena on jatkaa kaurapohjaisten lisäarvotuotteiden viennin kasvattamista BtoB-asiakkaille. Katsauskauden lopulla solmittiin myös menestyksekkäisti toimitussopimuksia vuodelle 2020 nykyisten ja uusien asiakkaiden kanssa.

Benecol-tuotteiden ainesosan myynti lisenssikumppaneille

Ration kasvistanoliesteritoimitukset lisenssipartnereille pienivät vertailukaudesta myynnin jaksottumisista johtuen. Raisio arvioi nykyisen Benecol-lisensointimallin toimivuutta. Perinteinen lisensointimalli on jatkossakin keino tarjota Benecol-tuotteita markkinoilla, joilla Raisiolle ei ole omaa liiketoimintaa.

Viljahankinta ja viljakauppa

Viljahankinta on Raisiolle pääasiassa viljojen hankintaa omien tuotteiden valmistukseen ja strategian mukaisesti yhtiö panostaa lisäarvotuotteiden valmistukseen sekä myyntiin. Viljan välityskauppa on osa Ration viljahankintaa, mutta ei matalan kannattavuuden vuoksi kuulu yhtiön strategiaan painopistealueisiin.

Vuoden 2018 poikkeuksellisen heikosta viljasadosta huolimatta Raisio on pystynyt hankkimaan riittävästi viljaa oman elintarviketuotantonsa tarpeisiin. Vuoden 2019 viljasato muodostui volyymiltaan tavanomaiseksi, pidemmän aikavälin määrä- ja laatutasoja vastaavaksi. Vuoden loppupuolella viljaa ostettiin vertailukautta vastaavia määriä. Varastotasot vastaavat normaalia tilannetta suunniteltuun käyttöön nähden. Katsauskaudella viljalajien markkinahinnat palautuivat vähitellen pidemmän aikavälin keskihintoja lähestyville tasolle.

Hallinto ja johto

Hallitus ja hallintoneuvosto

Hallituksen jäsenmäärä oli kuusi yhtiökokouksesta 19.3.2019 lukien ja sitä ennen viisi. Erkki Haavisto, Ilkka Mäkelä, Leena Niemistö ja Ann-Christine Sundell toimivat hallituksen jäseninä koko tilikauden 2019. Kari Kauniskangas toimi hallituksen jäsenenä yhtiökokouksen päättämiseen asti. Pekka Tennilä ja Arto Tiitinen toimivat hallituksen jäseninä yhtiökokouksen päättymisestä lukien.

Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin 19.3.2019 alkaen Ilkka Mäkelä ja varapuheenjohtajaksi Ann-Christine Sundell.

Kaikki vuonna 2019 hallituksen jäseninä toimineet olivat riippumattomia niin yhtiöstä kuin sen merkittävistä osakeenomitajistakin.

Hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi tilikauden 2019 Paavo Myllymäki ja varapuheenjohtajana Holger Falck.

Konsernin johtoryhmä

Toimitusjohtaja Pekka Kuusniemen lisäksi konsernin johtoryhmään vuonna 2019 kuuluivat Terveelliset ainesosat -liiketoiminnasta ja operaatioista vastaava johtaja Jukka Heinänen, lakiasiain- ja vastuullisuusjohtaja Sari Koivulehto-Mäkitalo, henkilöstöjohtaja Merja Lumme, talousjohtaja Toni Rannikko sekä Terveelliset elintarvikkeet -liiketoiminnasta vastaava johtaja Iiro Wester.

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Raisio on kansainvälinen terveelliseen ruokaan ja kalanrehuihin keskittyvä yhtiö, jonka strategisena tavoitteena on olla vastuullisuuden edelläkävijä. Yhtiön päämarkkinat ovat Euroopassa ja yhtiön neljä tuotantolaitosta sijaitsevat Suomessa. Toimintaa ohjaa Raision tarkoitus: ruokaa suurella sydämellä, terveyttä meille ja maapallolle. Raision tavoitteellinen vastuullisuusohjelma eli Hyvän ruuan ohjelma 2019 - 2023 on osa yhtiön strategiaa. Raision yritysraportti julkaistaan viikolla 10 yhtiön verkkosivuilla www.raisio.com.

Vuonna 2019 Raisiossa aloitettiin Hyvän ruuan ohjelman 2019 - 2023 tavoitteiden mukainen vastuullisuusyhtiö. Ohjelmassa on viisi teemaa, joissa Raisio haluaa olla vastuullisuuden edelläkävijä: ympäristöystävälliset pakkaukset, terveellinen ruoka, terveellisen ruuan ammattilaiset, ilmastomuutos ja hiilineutraalius sekä kestävä ruokaketju.

Yhtiön vastuullisuuden johtamismalli päivitettiin tukemaan Hyvän ruuan ohjelman tavoitteiden toteutumista. Ohjelman viidelle keskeiselle tavoitteelle nimettiin omistajat konsernin johtoryhmästä ja hankepäälliköt käytännön hankevastuuseen. Hanketiimeihin kutsuttiin asiantuntijoita laajalti konsernin eri yksiköistä ja maista. Uusi johtamismalli sitoutti johtoa ja henkilöstöä vastuullisuusyhtiöön.

Raision yleiset toimintaperiaatteet (Code of Conduct) sekä niitä täydentävät sisäiset ohjeet ja politiikat luovat perustan kannattavalle ja vastuulliselle liiketoiminnalle. Raisio on sitoutunut myös UN Global Compact -vastuullisuusaloitteeseen ja sen kymmeneen periaatteeseen, jotka koskevat ihmisoikeuksia, työsääntöjä, ympäristöä ja lahjontaa. Lisäksi Raision vastuullista toimintatapaa kehitetään ISO 9001 -laatujohtajajärjestelmän, ISO 14001 -ympäristöjohtajajärjestelmän sekä elintarvikkeiden tuotantolaitosten BRC-tuoteturvallisuussertifikaatin mukaisesti.

Ympäristö

Raisio huomioi ympäristövaikutukset laajalti toiminnassaan ja keskittyy erityisesti tuotannon hiilineutraaliuteen sekä ympäristöystävällisiin pakkauksiin. Lisäksi Raisio kehittää materiaali- ja energiatehokkuutta.

Raision keskeinen ympäristötavoite on hiilineutraali tuotanto vuoden 2023 loppuun mennessä. Yhtiön Raisiossa sijaitseva tehdasalue on ollut hiilineutraali jo vuodesta 2018. Kaikesta Raisio-konsernin käyttämästä energiasta noin 92 (90) prosenttia tuotettiin hiilineutraalisti vuonna 2019. Raisio edistää ympäristöystävällisten pakkausten käyttöä. Yhtiön tavoitteena on luopua kuluttajatuotteissa muovipakkausten käytöstä ja varmistaa kaikkien kuluttajapakkausten kierrätettävyyden vuoden 2023 loppuun mennessä. Vuonna 2019 yhtiö kartoitti pakkausmateriaalien kierrätettävyyttä eri markkinoilla ja selvitti uusia ympäristöystävällisiä pakkausvaihtoehtoja. Lisäksi Raisio uudisti pakkausten kierrätysmerkintöjä ja -ohjeita helpommin ymmärrettäviksi sekä teki useita koeajoja uusilla kartonkipohjaisilla materiaaleilla.

Raision merkittävimpiä ympäristöriskejä ovat ilmastomuutoksen vaikutukset esimerkiksi energian hintaan sekä Raision tärkeimpien raaka-aineiden, kuten viljojen, laatuun, saatavuuteen ja hintoihin.

Henkilöstö ja sosiaaliset asiat

Raision strateginen tavoite on olla houkutteleva työnantaja. Raisio-konsernin jatkuvien toimintojen palveluksessa työskenteli vuoden 2019 lopussa 319 (319) henkilöä. Terveelliset elintarvikkeet -segmentissä työskenteli vuoden lopussa 130 (130) henkilöä, Terveelliset ainesosat -segmentissä 135 (141) ja palvelufunktioissa 54 (48) henkilöä. Vuoden 2019 lopussa henkilöstöstä 21 (22) prosenttia työskenteli Raision ulkomaan yksiköissä. Raision palkat ja palkkiot jatkuvien toimintojen osalta vuonna 2019 olivat 23,7 (23,1) miljoonaa euroa henkilösivukuluineen.

Raision yleisten toimintaperiaatteiden mukaisesti konserni noudattaa Kansainvälisen Työjärjestön (ILO) sääntöjä ja toimintamaidensa paikallisia työehtosopimuksia, työhön liittyviä sääntöjä ja lakeja. Henkilöstöjohtamista ohjaavat myös sisäiset politiikat ja suunnitelmat esimerkiksi osaamisen kehittämisestä, yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta.

Vuonna 2019 Raisio edisti työhyvinvointia useilla työkykyyn liittyvillä koulutuksilla, esimiesvalmennuksilla sekä projektitoiminnan kehittämisellä. Henkilöstöstä 80 prosenttia vastasi keväällä 2019 tehtyyn henkilöstötutkimukseen. Tutkimuksen tulokset viestitettiin koko henkilöstölle ja tiimit tekivät niiden pohjalta omat kehittämissuunnitelmansa. Terveelliseen ruokaan keskittyvänä yrityksenä Raisio tuki henkilöstönsä osaamista terveellisestä ravitsemuksesta ja elämäntavoista muun muassa ravitsemusluennoilla, terveellisen ruuan verkkokoulutuksella ja terveyden teemapäivillä.

Raision arvojen – rohkeus, reiluus ja innostus – viemistä käytäntöön edistettiin yhteensä 38 arvotyöpajassa, joihin osallistui lähes koko henkilöstö. Työpajoissa keskusteltiin Raision arvojen mukaisesta toiminnasta ja arvojen näkymisestä jokapäiväisessä työssä sekä tehtiin aloitteita toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi arvojen ja johtamisperiaatteiden mukaisesta toiminnasta tehtiin itsearviointit osana kehityskeskusteluja ja niitä arvioitiin myös henkilöstötutkimuksessa.

Konsernin turvallisuustyön painopisteenä on tapaturmien ennaltaehkäisy. Vuonna 2018 aloitettu ennakoivien turvallisuusvälineiden käyttöönotto ja turvallisuusmittareiden seuranta auttoivat vähentämään työtapaturmia merkittävästi.

Suurimpina riskeinä sosiaalisten ja henkilöstöasioiden osalta Raisio näkee työtapaturmat sekä osaavan henkilöstön pysyvyyden ja saatavuuden varmistamisen. Riskejä hallinnoidaan kehittämällä työturvallisuuskulttuuria sekä edistämällä tavoitteellisesti työhyvinvointia ja osaamisen johtamista.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Raisio-konserni kunnioittaa YK:n ihmisoikeuksien julistusta, Kansainvälisen Työjärjestön (ILO) määrittelemiä työntekijöiden perusoikeuksia ja UN Global Compact -aloitteen ihmisoikeusperiaatteita. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen on tärkeä osa Raision yleisiä toimintaperiaatteita ja Raision tavarantoimittajien eettisiä periaatteita. Raision tietoon ei ole tullut yhtiön toimintaan liittyviä ihmisoikeusrikkaita.

Raision vastuullisuusohjelman Kestävä ruokaketju -projekti keskittyy toimitusketjun vastuullisuuteen ja ihmisoikeuksiin. Vuoden 2019 aikana lisättiin henkilöstön osaamista ihmisoikeusasioista koulutuksilla. Raision ihmisoikeusvaikutuksia ja ihmisoikeuksien huomioimiseen liittyviä toimintatapoja käsiteltiin myös työpajassa, johon osallistui muun muassa hankinnan, lakiosaston sekä myynnin henkilöstöä.

Yhtiön riskikartoituksen mukaan mahdolliset ihmisoikeusriskit liittyvät toimitusketjuun. Raisio käyttää hankintojensa ihmisoikeusriskien arviointiin BSCI:n riskimaaluokitusta, joka ohjaa tekemään hankintoja matalan riskin maista. Suurin osa Raision raaka-aineista ja palveluista hankitaan ihmisoikeuksien kannalta matalan riskin alueilta, kuten Suomesta ja Keski-Euroopasta. Yhtiön raaka-aineista noin 70 prosenttia on viljoja, joista noin 96 prosenttia hankitaan Suomesta pääosin suoraan viljelijöiltä. Suurin osa muista raaka-aineista hankitaan Suomesta tai Keski-Euroopasta. Pieni osa yhtiön käyttämistä raaka-aineista on saatavilla vain korkeamman riskin maista, ja silloin kiinnitetään erityistä huomiota toimittajan toimintatapoihin. Kaikki Raision alihankkijat sijaitsevat Euroopassa.

Raisio on tunnistanut, että soijan, palmuöljyn ja kaakaon tuotannossa esimerkiksi työntekijöiden oikeuksiin liittyvät ihmisoikeusriskit ovat mahdollisia. Raision tavoitteena on hankkia vain vastuullisuussertifioitua soijaa, palmuöljyä ja kaakaota vastuullisesti tuotettujen raaka-aineiden

varmistamiseksi.

Yhtiö edellyttää toimittajiensa sitoutuvan Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin (Raisio Supplier Code of Conduct). Vuonna 2019 Raision raaka-aineista, alihankinnasta ja pakkauksista hankittiin arvossa mitattuna 92 (95) prosenttia toimittajilta, jotka ovat kirjallisesti sitoutuneet Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin. Sisäistä ohjeistusta toimittajien sitouttamiseksi tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin täsmennettiin.

Korruption ja lahjonnan torjuntaan liittyvät seikat

Raision yleiset toimintaperiaatteet ja lahjonnan vastainen politiikka kieltävät yksiselitteisesti korruption ja lahjonnan. Henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti toimintaperiaatteista ja lahjonnan vastaisesta politiikasta, ja niiden läpikäynti on osa jokaisen uuden raisiolaisen perehdytysuunnitelmaa. Lahjonnan ja korruption vastaiset toimenpiteet huomioidaan myös Raision solmimissa sopimuksissa ja niitä edellytetään Raision tavarantoimittajien eettisissä periaatteissa.

Raisiolla on selkeä ohjeistus väärinkäytösten ilmoittamisesta. Henkilöstöllä on mahdollisuus ilmoittaa mahdollisista väärinkäytöksistä tai niiden epäilyistä omalle esimiehelleen tai tämän esimiehelle. Työntekijät voivat raportoida epäilemistään väärinkäytöksistä myös erilliseen sähköpostiosoitteeseen, jonne tulleet ilmoitukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ottaen huomioon paikallisen lainsäädännön vaatimukset.

Terveellinen ruoka

Raisio keskittyy strategiansa mukaisesti terveelliseen ja hyvänmakaiseen ruokaan. Raision näkemys terveellisestä ruuasta pohjautuu ravitsemustieteen vahvistamiin ja yleisesti hyväksyttyihin käsityksiin. Tuotekehityksen tueksi yhtiö on määritellyt kaikille tuoteryhmilleen terveellisyyskriteerit, joissa huomioidaan kussakin tuoteryhmässä terveyden kannalta olennaiset asiat. Kriteerit päivitettiin vuonna 2019 ja niissä huomioitiin aiempaa vahvemmin kaikkien Raision markkinoiden paikalliset ravitsemussuositukset ja -määritelmät, kuten Sydänmerkki- ja Nutri-Score-vaatimukset.

Raisio on tunnistanut ruuan terveellisyteen liittyväksi riskiksi kuluttajien kohtaaman erilaisten ravitsemusviestien tietotulvan, joka voi aiheuttaa epätietoisuutta terveellisistä valinnoista. Raisio viestii ravitsemuksesta ja tuotteiden terveellisyydestä vastuullisesti ravitsemussuosituksia noudattaen.

Keskeiset tavoitteet ja tulokset

Tavoite vuoden 2023 loppuun mennessä	Hallinnointitapa	Tulokset 2019
Ympäristö 100 % hiilineutraali energia tuotannoissa	Suunnitelmallinen siirtyminen hiili-neutraalin energian käyttöön	- Hiilidioksidipäästöt 1500 (1600) t CO₂e - Hiilineutraalin energian osuus 92 (90) % kaikesta Raision käyttämästä energiasta
Ympäristöystävälliset pakkaukset: - ei muovipakkauksia 100 % kierrätettävät kuluttaja-pakkaukset	Kuluttajatuotteiden muovipakkausten korvaaminen kartonkipohjaisilla ja kierrätettävillä pakkauksilla	- Kuluttajapakkauksista kartonkia tai paperia 56 (57) % - Kuluttajapakkauksista muovipakkauksia 44 (43) % - Kuluttajapakkauksista kierrätettäviä 83 %
Sosiaaliset asiat ja henkilöstöasiat Työhyvinvoinnin edistäminen	- Keväällä 2019 tehdyn henkilöstötutkimuk-sen pohjalta aloitettiin useita kehittämis-hankkeita. - Arvojen jalkauttamista jatkettiin arvo-työpajoissa ja verkkokoulutuksella. - Henkilöstön terveellisten elämäntapojen tukeminen	- Henkilöstön kokonaisvaihtuvuus 11 % (2018: 13 %, 2017: 13 %). 68 % henkilöstöstä suorittanut arvojen verkko-koulutuksen. - Lähes koko henkilöstö osallistui arvotyöpajoihin. 43 % henkilöstöstä suorittanut terveellisen ruuan verkkokoulutuksen.
Työturvallisuuskulttuurin vahvistaminen	- Konsernin työturvallisuuskulttuuria kehitetään tavoitteellisesti. - Henkilöstöä kannustetaan ennakoivien turvallisuustyökalujen käyttöön ja turvalli-suushavaintojen tekemiseen.	- Työtapaturmia 2 (15) - Turvallisuushavaintoja 82 (139) kpl ja läheltä piti -tilanteita 19 (24) kpl.
Ihmisoikeudet Hankinnan vastuullisuuden kehittäminen	- Tavarantoimittajilta edellytetään Raision tavarantoimittajien eettisten periaatteiden allekirjoittamista. - Raisio käyttää vain vastuullisuussertifioitua palmuöljyä, kaakaota ja soijaa.	92 (95) % tavarantoimittajista / raaka-ainetoi-mittajista sitoutunut Raision tavarantoimittajien eettisiin periaatteisiin 100 (100) % vastuullista palmuöljyä 100 (100) % vastuullista soijaa 78% (80) % vastuullista kaakaota
Ihmisoikeusosaamisen lisääminen	- Ihmisoikeuskoulutus henkilöstölle - Ihmisoikeuksien kunnioittamiseen liittyvien hankinnan toimintatapojen täsmentämi-nen	Yli puolet hankinnan henkilöstöstä osallistui toimintatapojen kehittämisen työpajaan
Korruptioon ja lahjontaan liittyvät seikat 100 % henkilöstöstä suorittanut Raision yleisten toimintaperiaatteiden verkko-koulutuksen	Verkkokoulutus on saatavilla kolmella kielellä ja se on osa uusien henkilöiden perehdytystä.	81 (79) % henkilöstöstä suorittanut verkko-koulutuksen
Terveellinen ruoka Kuluttajatuotteista 80 % terveellisiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään.	- Raisio on määritellyt kaikille tuoteryhmil-leen terveellisyyskriteerit, jotka pohjautuvat eurooppalaisiin ravitsemussuosituksiin. - Kriteeristöä käytetään muuan muassa tuotekehityksen tukena.	Kuluttajatuotteista 77 % (2018: 69 %, 2017: 65 %) oli terveellisiä vaihtoehtoja omissa tuoteryhmissään vuoden 2019 lopussa.

Muutokset konsernirakenteessa

Raisio Oyj sopi kaikkien Benemilk Oy:n vähemmistöomista-jien kanssa Benemilk Oy:n siirtyvän helmikuussa 2019 koko-naan Raisio Oyj:n omistukseen.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

Kansainvälisenä elintarvikeketjun toimijana Raision toimin-taan vaikuttavat talouden yleinen kehitys sekä kulutuskysyntä. Raisio arvioi päivittäistavaramarkkinoiden pysyvän päämarkkina-alueillaan edelleen varsin vakaina verrattuna muihin toimialoihin, vaikka kuluttajien ostovoiman heikke-neminen esimerkiksi tuontitullien, pakotteiden ja valuutta-kurssimuutosten seurauksena voi aiheuttaa haasteita yhtiön liiketoiminnoille. Vähittäiskaupan muutos ja kiristynyt kilpailu

ovat haaste myös elintarviketeollisuudelle myyntihintojen ja -ehtojen osalta kaikilla Raision päämarkkina-alueilla.

Muutokset tärkeimpien raaka-aineiden, kuten viljojen, saatavuudessa, laadussa ja hinnassa ovat Raision liiketoi-minnoille merkittävä haaste. Ilmastomuutos ja siitä aiheu-tuvat poikkeukselliset sään ääri-ilmiöt vaikuttavat viljojen sato-odotuksiin, tarjontaan, kysyntään ja hintaan. Muutok-set myös muiden keskeisten raaka-aineiden, kuten sterolien, tarjonnassa, kysynnässä, laadussa ja hinnassa ovat haasteita Raision liiketoiminnoille. Sään ääri-ilmiöt, kuten pitkät helle-jaksot, ovat haaste Raisioaquan kalanrehuliiketoiminnoille yhtiön päämarkkina-alueilla Suomessa ja Luoteis-Venäjällä.

Varautuminen brexitiin on Raisiolle erityisen tär-keää, sillä Iso-Britannia on Benecol-tuotteiden suu-rin markkina-alue. Raisio on arvioinut keskeiset brexitin

toteutusvaihtoehtoihin liittyvät riskit ja tarvittavat sopeutustoimenpiteet. Brexit sekä mahdolliset muutokset alihankintaketjussa ja lisensoinnissa altistavat erityisesti Benecol-liiketoiminnan saatavuus-, hinta-, valuutta- ja markkinariskeille, jotka saattavat johtaa uudelleenjärjestelyihin toimitusketjun ja liiketoiminnan kannattavuuden turvaamiseksi.

Valuuttakurssien muutokset vaikuttavat Raision liikevaihtoon ja -tulokseen suoraan ja välillisesti. Ne saattavat vaikuttaa myös Raision tuotantolaitosten käyttöasteisiin kysynnän muutosten myötä. Raision toiminnan kannalta keskeisten valuuttojen muutokset vaikuttavat konsernin tytäryhtiöiden tuloksiin pääasiassa Benecol-liiketoiminnan ostojen myötä. Venäjän ruplan ulkoisen arvon vaihtelu vaikuttaa sekä kalanrehujen että hiutaletuotteiden vientiin.

Raision raportoituun liikevaihtoon ja -tulokseen vaikuttavat myös valuuttakonserviot. Erityisesti Ison-Britannian punnan arvon muutoksilla on valuuttakonservion myötä merkittävä vaikutus, sillä huomattava osa Raision liikevaihdosta ja -tuloksesta kertyy Isossa-Britanniassa sijaitsevasta tytäryhtiöstä.

Liiketoiminnan kasvun ja kannattavuuden varmistamiseksi Raisio saattaa toteuttaa yritysjärjestelyjä, merkittäviä investointeja ja/tai muita hankkeita, jotka saattavat aiheuttaa merkittäviä vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

Näkymät 2020

Vuonna 2020 Raisio arvioi jatkuvien toimintojen liikevaihdon kasvavan (2019: 236,3 miljoonaa euroa) ja vertailukelpoisen liiketuloksen olevan yli 10 prosenttia liikevaihdosta.

Raisio jatkaa investointeja brändeihin, tutkimukseen ja kehitykseen sekä omaan tuotantoon yhtiön tärkeimmissä tuotekategorioissa.

Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat taseen 31.12.2019 mukaan ovat 118.496.309,12 euroa.

Hallitus ehdottaa, että emoyhtiön voittovaroista jaetaan osinkoa 0,13 euroa osaketta kohti, yhteensä 21.469.373,90 euroa ja voittovarot tilille jätetään 97.026.935,22 euroa. Osinkoa ei kuitenkaan makseta niille osakkeille, jotka ovat yhtiön hallussa osingonjaon täsmäytyspäivänä 26.3.2020. Osinko ehdotetaan maksettavaksi 2.4.2020.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä osingonjako hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Raisiossa 11. helmikuuta 2020

Raisio Oyj
Hallitus

Osakeyhtiölain ja Valtiovarainministeriön asetuksen arvopaperin liikkeeseenlaskijan säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta edellyttämiä tietoja, kuten osakelajeja, osakkeenomistajia, osakepalkintaa, lähipiiriä sekä taloudellisia tunnuslukuja, esitetään sivuilla 14–24, jotka ovat osa virallista toimintakertomusta, sekä tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Yhtiö on antanut selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä erillisenä kertomuksena.

Toimintakertomus sisältää tulevaisuuteen suuntautuneita lausumia, jotka perustuvat tällä hetkellä Raision ylimmän johdon tiedossa oleviin oletuksiin, suunnitelmiin ja päätöksiin. Vaikka johto uskoo, että tulevaisuuteen suuntautuneet oletukset ovat perusteltuja, mitään varmuutta ei ole siitä, että kyseiset oletukset osoittautuvat oikeiksi. Tämän vuoksi toteuma voi erota merkittävästi tulevaisuuteen suuntautuneisiin lausumiin sisältyneistä oletuksista ja suunnitelmista johtuen mm. ennakoimattomista muutoksista markkinoilla, kilpailuolosuhteissa, globaalissa taloudessa sekä laeissa ja sääöksissä.

Osakkeet ja omistajat



Sisältö

Tämä osio sisältää osakkeisiin ja omistajiin liittyvät liitetiedot ja osakekohtaiset tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Raisio Oyj:n osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä. Raision markkina-arvo vuoden 2019 lopussa oli 560,2 miljoonaa euroa. Osakkeiden kokonaisvaihto ylsi lähes 81,3 miljoonan euroon. Vaihto-osakkeen päätoskurssi 31.12.2019 oli 3,40 euroa ja kantaosakkeen 3,36 euroa. Hallituksen osinkoesitys kevään 2020 yhtiökokoukselle on 0,13 euroa osakkeelta.

Osakepääoma ja osakelajit

Raisio Oyj:n täysin maksettu osakepääoma on 27 776 072,91 euroa, joka 31.12.2019 jakaantui 31 454 968 kantaosakkeeseen (sarja K) ja 133 694 062 vaihto-osakkeeseen (sarja V). Osakkeella ei ole nimellisarvoa. Kantaosakkeiden osuus osakekannasta oli 19,0 % ja äänimäärästä 82,5 % ja vaihto-osakkeiden vastaavasti 81,0 % ja 17,5 % (31.12.2019). Yhtiön vähimmäispääoma on 25 000 000 euroa ja enimmäispääoma 100 000 000 euroa, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta. Osakepääoma ei ole muuttunut vuoden 2019 aikana. Yhtiön liikkeesen laskemia osakkeeseen oikeuttavia arvopapereita ei ole.

Raisio Oyj:n osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:n (jäljempänä: Pörssi) ylläpitämällään markkinapaikalla järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä toimialaluokassa kulutustavarat ja alatoimialaluokassa elintarvikkeet. Vaihto-osakkeet noteerataan keski suurten yhtiöiden ryhmässä ja kantaosakkeet Pre-listalla. Vaihto-osakkeen pörssitunnus on RAIVV ja ISIN-koodi FI 0009002943 sekä kantaosakkeen vastaavasti RAIKV ja FI 0009800395. Yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään.

Vaihto-osakkeilla ja kantaosakkeilla on samat oikeudet yhtiön pääomaan ja voitonjakoon. Kantaosake tuottaa yhtiökokouksessa 20 ääntä ja vaihto-osake yhden äänen. Yhtiökokouksessa kenenkään osakkeenomistajan osakkeilla ei saa äänestää suuremmalla kuin kymmenesosalla siellä edustettujen osakkeiden tuottamasta yhteenlasketusta äänimäärästä.

Kantaosakkeen hankkimiseen luovutustoimin vaaditaan hallituksen suostumus. Suostumus tarvitaan siinäkin tapauksessa, että luovutuksensaajalla jo on hänelle rekisteröityjä kantaosakkeita. Suostumus on annettava, jos osakkeen saaja on maanviljelystä päätoimisesti harjoittava luonnollinen henkilö. Mikäli suostumusta ei anneta, hallituksen on muunnettava luovutettu kantaosake vaihto-osakkeeksi.

Hallitus voi myös pyynnöstä muuntaa kantaosakkeita vaihto-osakkeiksi sekä pyynnöstä antaa ennakkotiedon siitä, tullaanko hakijalle antamaan suostumus kantaosakkeiden hankintaan vai ei. Vuoden 2019 aikana yhteensä 336 202 kantaosaketta muunnettiin vaihto-osakkeiksi. Arvo-osuusjärjestelmässä kantaosakkeet, joiden osalta suostumuskäsittely on kesken tai joille ei ole haettu suostumusta, ovat ns. odotusluettelossa kunnes ne joko myönnetyn suostumuksen perusteella kirjataan osakasluetteloon kantaosakkeina tai luovutetaan edelleen tai on muunnettu vaihto-osakkeiksi.

Odotusluettelossa oli 8,0 miljoonaa kantaosaketta 31.12.2019.

Omistusrakenne

Raisio Oyj:llä oli vuoden 2019 lopussa 35 919 rekisteröityä osakkeenomistajaa (31.12.2018: 36 448).

Ulkomaalaisten omistus yhtiön osakekannasta oli vuonna 2019 ylimmillään 22,8 prosenttia, alimmillaan 20,8 prosenttia ja sen lopussa 22,7 prosenttia (31.12.2018: 23,4 %).

Arvo-osuusjärjestelmään on siirtämättä 0,1 prosenttia vaihto-osakkeista ja 1,9 prosenttia kantaosakkeista.

Johdon osakkeenomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet, hallintoneuvoston jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt ja säätiöt omistivat 31.12.2019 kantaosakkeita 641 645 kappaletta ja vaihto-osakkeita 408 843 kappaletta. Tämä on yhteensä 0,64 prosenttia kaikista osakkeista ja 1,74 prosenttia kokonaissäänimäärästä.

Osakassopimukset

Yhtiön hallituksen tiedossa ei ole yhtiön osakkeiden omistukseen ja äänivallan käyttöön liittyviä sopimuksia.

Liputusilmoitukset

Vuoden 2019 aikana yhtiölle ei tehty arvopaperimarkkinallain 9 luvussa tarkoitettuja ilmoituksia huomattavista omistus- ja ääniosuuksista.

Osinkopolitiikka ja osinko

Raisio Oyj:n tavoitteena on jakaa vuosittain osinkona 50–100 prosenttia jatkuvien liiketoimintojensa osakekohtaisesta tuloksesta (EPS). Tämän lisäksi hallitus voi ehdottaa lisäosingon jakamista. Osinkopolitiikan mukaisen osingon maksamisen edellytyksenä on, ettei osingonmaksu vaaranna yhtiön rahoitusasemaa eikä strategisten tavoitteiden saavuttamista.

Maaliskuussa 2019 varsinainen yhtiökokous päätti 0,16 euron määräisen osingon maksamisesta osakkeelta, josta lisäosinkoa oli 0,04 euroa ja tämä osinko maksettiin osakkeenomistajille 3.4.2019; ei kuitenkaan yhtiön hallussa olleille osakkeille. Hallitus esittää kevään 2020 varsinaiselle yhtiökokoukselle 0,13 euron suuruisen osingon maksamista kultakin osakkeelta. Osingonjaon täsmäytyspäivä on 26.3.2020 ja osingon maksupäivä 2.4.2020.

Kaupankäynti Pörssissä Raision osakkeilla 2019

V-osakkeen ylin hinta oli 3,69 euroa, alin 2,34 euroa ja keski kurssi 2,87 euroa. Vuoden lopussa V-osakkeen hinta oli 3,40 euroa. V-osakkeita vaihdettiin yhteensä 27,0 miljoonaa kappaletta (38,5 milj. kpl vuonna 2018) eli noin 20 prosenttia V-osakkeiden kokonaismäärästä. Vaihdon arvo oli 77,6 miljoonaa euroa (131,3 milj. euroa vuonna 2018).

K-osakkeen ylin hinta oli 3,90 euroa, alin 2,31 euroa ja keski kurssi 3,03 euroa. Vuoden lopussa K-osakkeen hinta oli 3,36 euroa. K-osakkeen vaihto oli 1,2 miljoonaa osaketta (2,3 milj. kpl vuonna 2018) ja vaihdon arvo oli 3,7 miljoonaa euroa (7,3 milj. euroa vuonna 2018).

Osakekannan markkina-arvo oli vuoden 2019 lopussa 560,2 miljoonaa euroa (386,5 milj. euroa vuonna 2018) ja ilman yhtiön hallussa olevia osakkeita 533,8 miljoonaa euroa (368,2 milj. euroa vuonna 2018).

Omat osakkeet

Raisio Oyj:n hallussa oli katsauskauden päättyessä 7 582 387 vaihto-osaketta ja 212 696 kantaosaketta, jotka on hankittu vuosina 2005–2012 yhtiökokoukselta saatujen valtuuksien nojalla tai saatu tytäryhteisön sulautumisessa elokuussa 2014 tai ovat siirtyneet yhtiölle, koska oikeus sulautumisvastikkeeseen on vanhentunut. Raisio Oyj:n hallussa olevien vaihto-osakkeiden määrä on 5,7 prosenttia vaihto-osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä ja kantaosakkeiden vastaavasti 0,7 prosenttia; yhteensä näiden omistus vastaa 4,7 prosenttia koko osakekannasta ja 1,6 prosenttia sen tuottamasta äänimäärästä. Muilla konserniin kuuluvilla yhtiöillä ei ole Raisio Oyj:n osakkeita.

Raisio Oyj:llä ja sen tytäryhteisöillä ei ole eikä katsauskauden aikana ole ollut pantiksi otettuja omia osakkeita.

Raisio Oyj:n Tutkimussäätiö s.r. omistaa 150 510 kappaletta kantaosakkeita, mikä on 0,48 prosenttia kantaosakkeista ja niiden tuottamista äänistä ja vastaavasti 0,09 prosenttia koko osakekannasta ja 0,39 prosenttia sen tuottamasta äänimäärästä.

Omien osakkeiden hankinnat ja luovutukset

Hallituksella on vuoden 2019 yhtiökokouksen myöntämä valtuus hankkia ja/tai ottaa pantiksi enintään 5 000 000 vaihto-osaketta ja 1 250 000 kantaosaketta. Valtuutus on voimassa 30.4.2020 asti ja sen nojalla hankittavissa ja/tai pantiksi otettavissa olevien omien osakkeiden määrä on, 3,8 prosenttia osakekannasta ja 3,9 prosenttia osakekannan tuottamasta äänimäärästä.

Osakkeet voidaan hankkia yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi, käytettäväksi yrityskauppojen tai muiden järjestelyjen rahoittamisessa tai toteuttamisessa sekä osakepohjaisten kannustinjärjestelmien toteuttamiseksi tai muutoin edelleen luovutettaviksi tai mitätöitäviksi.

Hallitus on oikeutettu hankkimaan omia osakkeita muussa kuin osakelajien mukaisessa suhteessa ja päättämään osakkeiden hankkimisjärjestyksestä. Osakkeita voidaan hankkia muutoin kuin osakkeenomistajien omistusten suhteessa.

Hallitus ei tilikauden aikana ole käyttänyt valtuuttaan omien osakkeiden hankintaan tai pantiksi ottamiseen. Hallitus ei myöskään tilikauden aikana ole hankkinut tai ottanut pantiksi osakkeita vuoden 2018 yhtiökokouksen myöntämän ja 19.3.2019 lakanneen valtuuden nojalla.

Tilikauden aikana on luovutettu 12 859 kappaletta vaihto-osakkeita hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille osana heille tehtäviensä hoitamisesta suoritettavaa palkkiota vuoden 2019 yhtiökokouksen tekemän päätöksen perusteella. Hallituksen palkkiona luovutettujen vaihto-osakkeiden arvo luovutushetkellä oli yhteensä 41 665 euroa.

Osakeyhtiölain nojalla hallituksella on myös oikeus mitätöidä kaikki yhtiön hallussa olevat omat osakkeet. Osakkeita ei ole mitätöity tilikauden aikana.

Osakeantivaltuudet

Vuoden 2019 yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään osakeanneista luovuttamalla kaikki yhtiön hallussa olevat ja mahdollisesti hankittavat omat osakkeet, yhteensä enintään 14 000 000 osaketta, joista enintään 1 460 000 voi olla kanta-osakkeita sekä antamalla maksua vastaan yhteensä enintään 20 000 000 uutta vaihto-osaketta.

Valtuuden nojalla luovutettavissa olevien yhtiön hallussa 31.12.2019 olevien omien osakkeiden määrä on 4,7 prosenttia osakekannasta ja 1,6 prosenttia osakekannan tuottamasta äänimäärästä. Valtuuden nojalla liikkeeseen laskettavissa olevien uusien osakkeiden määrä puolestaan on 12,1 prosenttia osakekannasta ja 2,6 prosenttia sen tuottamasta äänimäärästä.

Hallitus on valtuutettu päättämään siitä, kenelle ja missä järjestyksessä omia osakkeita luovutetaan ja uusia osakkeita annetaan.

Hallitus voi päättää omien osakkeiden luovuttamisesta ja uusien osakkeiden antamisesta muutoin kuin siinä suhteessa, jossa osakkeenomistajilla on etuoikeus yhtiön osakkeisiin, jos poikkeamiseen on yhtiön kannalta painava taloudellinen syy. Yhtiön pääomarakenteen kehittämistä, yrityskauppojen tai muiden järjestelyjen rahoittamista tai toteuttamista sekä osakepohjaisten kannustinjärjestelmien toteuttamista voidaan pitää yhtiön kannalta painavana taloudellisena syynä.

Hallitus voi päättää omien osakkeiden luovuttamisesta myös Nasdaq Helsinki Oy:n (Pörssi) järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä varojen hankkimiseksi investointien ja mahdollisten yritysostojen rahoittamiseen.

Osakkeet voidaan luovuttaa myös muuta kuin rahavastiketta vastaan, kuittausta vastaan tai muutoin tietyin ehdoin.

Osakeantivaltuutukset ovat voimassa enintään 30.4.2020 asti.

Hallintomalli

Yhtiökokous ja yhtiön johto

Yhtiökokous on ylin yhtiön asioista päättävä elin. Varsinainen yhtiökokous kokoontuu vuosittain huhtikuun loppuun mennessä päättämään sille kuuluvista asioista, kuten tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamisesta ja osingonjaosta, vastuuvapauden myöntämisestä, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten sekä tilintarkastajien valinnasta ja heidän palkkioistaan. Ylimääräisiä yhtiökokouksia voidaan pitää asioiden niin vaatiessa.

Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan yhtiökokouksen valitsemaa jäsentä, joiden toimikausi alkaa valinnan tehneen yhtiökokouksen päättyessä ja päättyy lähinnä seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa yhtiön hallintoa sekä antaa yhtiökokoukselle lausuntonsa tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta.

Yhtiön hallintoneuvoston jäsenet, joita on vähintään 15 ja enintään 25, valitsee henkilöstöryhmien edustajia lukuun ottamatta yhtiökokous toimikaudeksi, joka alkaa valinnan tekävästä yhtiökokouksesta ja päättyy kolmannen valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Kolmannes jäsenistä on erovuorossa vuosittain. Hallintoneuvostoon

kuuluu myös kolme Raision Suomessa toimivan henkilöstön muodostamien henkilöstöryhmien valitsemaa edustajaa, joiden toimikausi on noin kolme vuotta.

Niin hallituksen kuin hallintoneuvoston jäsenten valinnan suorittava orgaani voi milloin tahansa tehdä uuden valintapäätöksen ja jäsenen tai kaikkien jäsenten tehtävä voi siten päättyä myös kesken toimikauden.

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten sekä sen asettamien tavoitteiden mukaisesti (yleistoimivalta) sekä vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Toimitusjohtajan nimittää ja vapauttaa tehtävistään hallitus. Toimitusjohtaja valitaan tehtäväänsä toistaiseksi.

Yhtiöjärjestyksen muuttaminen

Pääsääntöisesti yhtiöjärjestyksen muuttaminen edellyttää, että muutosehdotusta kannattaa vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä ja kokouksessa edustetuista osakkeista. Yhtiöjärjestyksen 6., 7., 8., 9. ja 18. pykälien muuttamiseksi tarvitaan kuitenkin kahdessa peräkkäisessä vähintään 20 päivän väliajalla pidetyssä yhtiökokouksessa kolmen neljäsosan enemmistöllä annetuista äänistä ja edustetuista osakkeista tehty päätös. Tietyissä asioissa osakeyhtiölaki edellyttää osakelajikohtaista äänestystä ja osakkeenomistajan suostumusta.

Yhtiöjärjestyksestä ei ole muutettu eikä ole esitetty muutettavaksi vuoden 2019 aikana.

Tietoja Raisio Oyj:n osakkeista ja osakkeenomistajista



25 suurinta osakkeenomistajaa 31.12.2019 osakasluettelon mukaan

Osakkeenomistajat						
	Sarja K	Sarja V	Yhteensä	%	Ääniä	%
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.	3 733 980	199 000	3 932 980	2,38	74 878 600	9,82
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma		3 567 159	3 567 159	2,16	3 567 159	0,47
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen		3 010 907	3 010 907	1,82	3 010 907	0,39
Niemistö Kari		2 840 000	2 840 000	1,72	2 840 000	0,37
Sijoitusrahasto Aktia Capital		2 500 000	2 500 000	1,51	2 500 000	0,33
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Elo		1 983 561	1 983 561	1,20	1 983 561	0,26
Relander Pär-Gustaf		1 855 068	1 855 068	1,12	1 855 068	0,24
Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas		1 731 882	1 731 882	1,05	1 731 882	0,23
Valtion Eläkerahasto		1 300 000	1 300 000	0,79	1 300 000	0,17
Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi		1 091 333	1 091 333	0,66	1 091 333	0,14
Etra Invest Oy Ab		1 000 000	1 000 000	0,61	1 000 000	0,13
Maa- ja Vesiteknikan Tuki ry.		1 000 000	1 000 000	0,61	1 000 000	0,13
OP-Suomi Pienyhtiöt		970 899	970 899	0,59	970 899	0,13
Laakkonen Mikko		826 823	826 823	0,50	826 823	0,11
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf	772 500		772 500	0,47	15 450 000	2,03
Langh Hans	679 980		679 980	0,41	13 599 600	1,78
Keskittien Tukisäätiö	100 000	500 000	600 000	0,36	2 500 000	0,33
Haavisto Maija	393 120	195 099	588 219	0,36	8 057 499	1,06
Haavisto Heikki	579 656		579 656	0,35	11 593 120	1,52
Sijoitusrahasto Nordea Suomi		561 785	561 785	0,34	561 785	0,07
Haavisto Erkki	364 940	150 490	515 430	0,31	7 449 290	0,98
OP-Henkivakuutus Oy		467 104	467 104	0,28	467 104	0,06
Saari Markku	457 073	1 810	458 883	0,28	9 143 270	1,20
Brotherus Ilkka	42 540	409 500	452 040	0,27	1 260 300	0,17
Myllymäki Erkki	370 820	73 580	444 400	0,27	7 489 980	0,98

Ulkomaalaisten omistuksessa hallintarekisteröidyt mukaan lukien oli yhteensä 37 520 665 osaketta, joka on 22,7 % koko osakemäärästä ja 28,1 % vaihto-osakkeista. Yhtiön omassa omistuksessa oli yhteensä 7 795 083 osaketta, joka on 4,7 % koko osakemäärästä.

Yhtiön hallituksen jäsenet, hallintoneuvoston jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt ja säätiöt omistivat 31.12.2019 kantaosakkeita 641 645 kappaletta ja vaihto-osakkeita 408 843 kappaletta. Tämä on yhteensä 0,64 prosenttia kaikista osakkeista ja 1,74 prosenttia kokonaisuäänimäärästä.

Osakkeiden ja äänimäärän jakautuminen sarjoittain 31.12.2019

	Osakkeiden lukumäärä, kpl	Osuus osakkeista, %	Osuus äänistä, %
Vaihto-osakkeet	133 694 062	80,95	17,53
Kantaosakkeet	31 454 968	19,05	82,47
Yhteensä	165 149 030	100,00	100,00



Osakkeiden omistuksen jakautuminen 31.12.2019

Omistajaryhmittäin

Omistajaryhmä	%
Kotitaloudet	45,9
Ulkomaiset omistajat ²⁾	22,7
Yritykset ³⁾	7,9
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset ¹⁾	5,7
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	5,3
Odotusluettelolla ja yhteistilillä	5,3
Julkisyhteisöt	7,2

¹⁾ ilman hallintarekisteröityjä

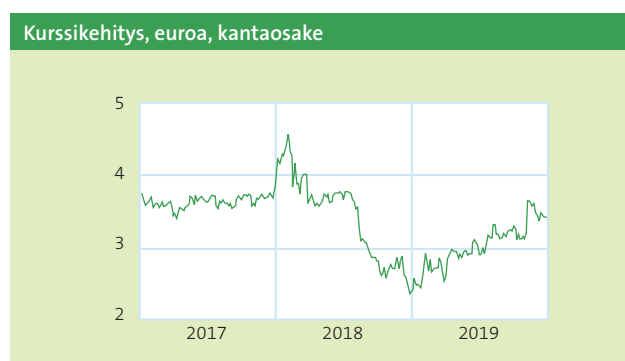
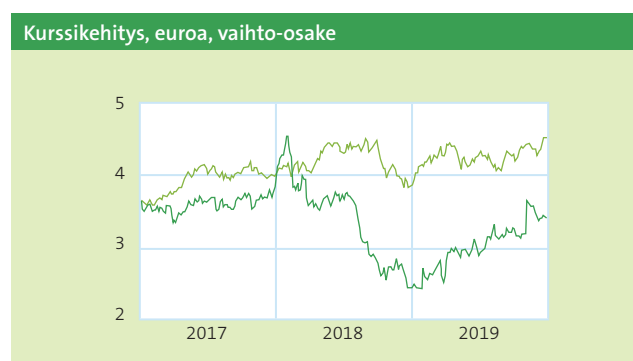
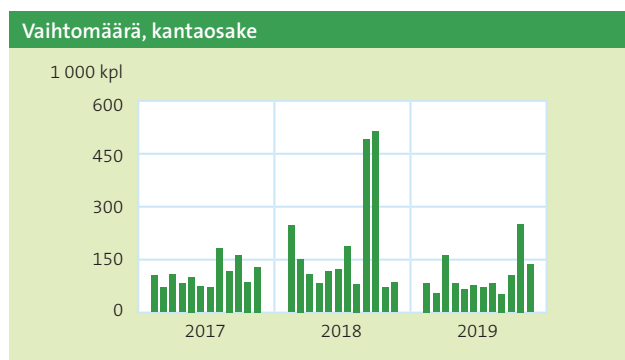
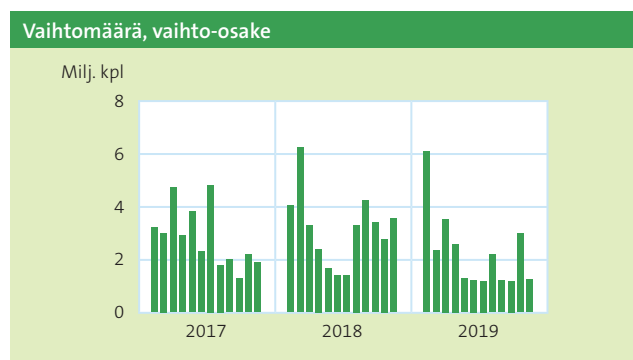
²⁾ sisältää hallintarekisteröidyt

³⁾ sisältää yhtiön omistamat omat osakkeet

Omistettujen osakkeiden mukaan

Vaihto-osakkeet					Kantaosakkeet			
Osakkeita	Omistajia		Osakkeita	Omistajia		Osakkeita		
kpl	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–1 000	23 394	68,6	9 931 587	7,4	2 639	57,6	923 013	2,9
1 001–5 000	8 613	25,3	20 150 840	15,1	1 241	27,1	2 978 714	9,5
5 001–10 000	1 293	3,8	9 572 957	7,2	356	7,8	2 540 958	8,1
10 001–25 000	552	1,6	8 546 594	6,4	239	5,2	3 739 015	11,9
25 001–50 000	151	0,4	5 331 297	4,0	67	1,5	2 166 595	6,9
50 001–	108	0,3	79 982 517	59,8	38	0,8	10 556 748	33,6
odotusluettelossa			0	0,0			7 960 495	25,3
yhteistilillä			178 270	0,1			589 430	1,9
yhteensä	34 111	100,0	133 694 062	100,0	4 580	100,0	31 454 968	100,0

Raisio Oyj:llä oli rekisteröityjä osakkeenomistajia 31.12.2019 yhteensä 35 919.



— Raisio V-osake — OMX Helsinki GI

— Keskikurssi

Osakekohtaiset tunnusluvut

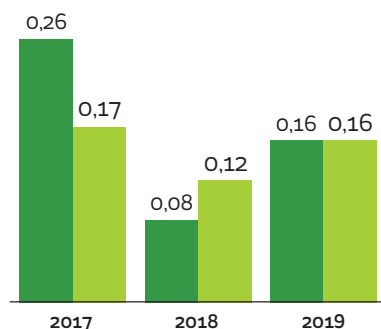
	2019	2018	2017
Laimentamaton tulos per osake, euroa ¹⁾	0,16	0,08	0,26
Laimennusvaikutuksella oikaistu tulos per osake, euroa ¹⁾	0,16	0,08	0,26
Laimentamaton vertailukelpoinen tulos per osake, euroa ¹⁾	0,16	0,12	0,17
Tulos per osake, lopetetut toiminnot, euroa ¹⁾		0,10	-0,37
Liiketoiminnan rahavirta per osake, euroa ¹⁾	0,15	0,07	0,21
Oma pääoma per osake, euroa ¹⁾	1,72	1,68	1,68
Osinko per osake, euroa	0,13 ²⁾	0,16 ³⁾	0,17
Osinko per tulos, %	80,1	200,0	65,4
Efektiivinen osinkotuotto, %			
Vaihto-osakkeet	3,8	6,8	4,4
Kantaosakkeet	3,9	6,9	4,4
P/E-luku			
Vaihto-osakkeet	21,0	29,3	14,8
Kantaosakkeet	20,7	29,0	14,8
Oikaistu keskimurssi, euroa			
Vaihto-osakkeet	2,87	3,41	3,57
Kantaosakkeet	3,03	3,26	3,59
Oikaistu alin kurssi, euroa			
Vaihto-osakkeet	2,34	2,33	3,31
Kantaosakkeet	2,31	2,30	3,31
Oikaistu ylin kurssi, euroa			
Vaihto-osakkeet	3,69	4,59	3,88
Kantaosakkeet	3,90	4,54	3,86
Oikaistu kurssi 31.12., euroa			
Vaihto-osakkeet	3,40	2,35	3,84
Kantaosakkeet	3,36	2,32	3,84
Osakekannan markkina-arvo 31.12., milj. euroa ¹⁾			
Vaihto-osakkeet	428,8	294,9	480,1
Kantaosakkeet	105,0	73,3	124,0
Yhteensä	533,8	368,2	604,1
Osakkeiden vaihto, milj. euroa			
Vaihto-osakkeet	77,6	131,3	122,8
Kantaosakkeet	3,7	7,3	4,6
Yhteensä	81,3	138,7	127,4
Vaihdettu määrä			
Vaihto-osakkeet, 1 000 kpl	27 034	38 482	34 410
% kokonaismäärästä	20,2	28,9	25,9
Kantaosakkeet, 1 000 kpl	1 214	2 252	1 280
% kokonaismäärästä	3,9	7,1	3,9
Osakkeiden keskimääräinen oikaistu lukumäärä, 1 000 kpl ¹⁾			
Vaihto-osakkeet	125 865	125 413	124 927
Kantaosakkeet	31 480	31 917	32 436
Yhteensä	157 345	157 329	157 363
Osakkeiden oikaistu lukumäärä 31.12., 1 000 kpl ¹⁾			
Vaihto-osakkeet	126 112	125 763	125 028
Kantaosakkeet	31 242	31 578	32 291
Yhteensä	157 354	157 341	157 319

¹⁾ Osakkeiden lukumäärä, joka ei sisällä konsernin omistamia omia osakkeita

²⁾ Hallituksen ehdotuksen mukaisesti osinko 0,13 euroa osakkeelta

³⁾ Osinko 0,16 euroa osakkeelta sisältää lisäosingon 0,04 euroa osakkeelta

Tulos/osake, EPS (€)
2017 - 2019

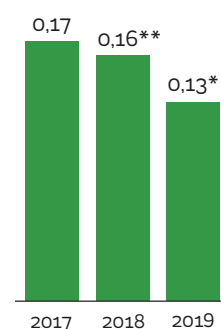


● Tulos/osake
● Vertailukelpoinen tulos/osake

Oma pääoma/osake (€)
2017 - 2019



Osinko/osake (€)
2017 - 2019



*) Hallituksen osinkoesitys
**) Osinko 0,16 euroa osakkeelta sisältää lisäosion 0,04 euroa osakkeelta

Osakekohtaisten tunnuslukujen laskentakaavat

Laimentamaton tulos per osake	$\frac{\text{Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva jatkuvien toimintojen tilikauden tulos}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä}}$
Laimentamaton vertailukelpoinen tulos per osake	$\frac{\text{Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen tilikauden tulos}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä}}$
Liiketoiminnan rahavirta per osake	$\frac{\text{Liiketoiminnan rahavirta}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä}}$
Oma pääoma per osake	$\frac{\text{Emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä 31.12.}}$
Osinko per osake	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa}}$
Osinko per tulos %	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto %	$\frac{\text{Osakeantioikaistu osinko osaketta kohti}}{\text{Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100$
Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)	$\frac{\text{Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$
Osakekannan markkina-arvo	$\text{Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi} \times \text{osakkeiden lukumäärä 31.12. ilman konsernin hallussa olevia omia osakkeita}$

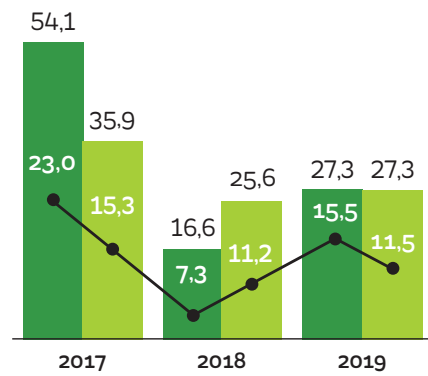
Taloudelliset tunnusluvut ja täsmäytyslaskelmat

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2019	2018	2017
Tulos ja kannattavuus			
Liikevaihto, milj. euroa	236,3	228,2	234,6
muutos, %	3,5	-2,7	-9,1
Kansainvälinen liikevaihto, milj.euroa	149,0	142,1	156,2
% liikevaihdosta	63,1	62,3	66,6
Käyttökate, milj. euroa	33,6	31,0	68,1
% liikevaihdosta	14,2	13,6	29,0
Vertailukelpoinen käyttökate, milj.euroa	33,6	31,3	42,2
% liikevaihdosta	14,2	13,7	18,0
Poistot ja arvonalennukset, milj. euroa	6,4	14,4	14,0
Liiketulos, milj. euroa	27,3	16,6	54,1
% liikevaihdosta	11,5	7,3	23,0
Vertailukelpoinen liiketulos, milj. euroa	27,3	25,6	35,9
% liikevaihdosta	11,5	11,2	15,3
Tulos ennen veroja	28,5	15,7	52,7
% liikevaihdosta	12,1	6,9	22,5
Oman pääoman tuotto, %	9,5	4,6	14,0
Sijoitetun pääoman tuotto ROIC, %	13,9	8,1	8,5 *
Rahoitus ja taloudellinen asema			
Oma pääoma, milj. euroa	271,3	264,8	264,0
Korollinen rahoitusvelka, milj. euroa	1,1	23,0	45,9
Korollinen nettorahoitusvelka, milj. euroa	-98,6	-119,2	-105,1
Taseen loppusumma, milj. euroa	308,5	324,4	361,3
Omavaraisuusaste, %	87,9	81,7	73,4
Nettovelkaantumisaste, %	-36,4	-45,0	-39,8
Liiketoiminnan rahavirta, milj. euroa	23,3	11,5	33,3
Liiketoiminnan rahavirta per osake, milj. euroa	0,15	0,07	0,21
Muut tunnusluvut			
Bruttoinvestoinnit, milj. euroa	19,5	5,6	10,1
% liikevaihdosta	8,3	2,4	4,3
Tutkimus- ja kehitysmenot, milj. euroa	-4,2	-2,9	-2,9
% liikevaihdosta	1,8	1,3	1,2
Henkilökunnan määrä, keskimäärin	328	335	342

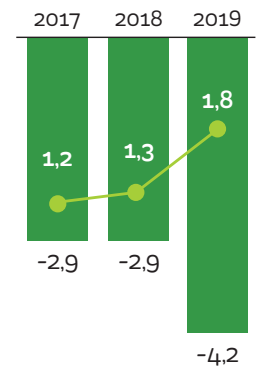
* Vuoden 2017 ROIC % ei sisällä Southallin kiinteistön myyntivoittoa.

Liiketulos (milj. €)
2017 - 2019



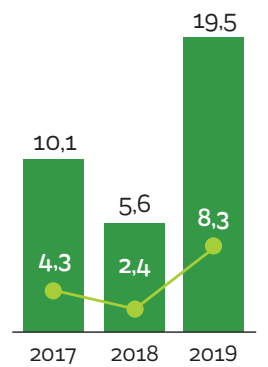
● Liiketulos
● Vertailukelpoinen liiketulos
● Liiketulos liikevaihdosta, %

Tutkimus- ja kehityskulut (milj. €)
2017 - 2019



● % liikevaihdosta

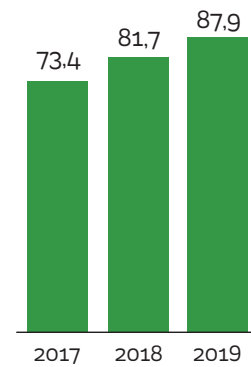
Investoinnit (milj. €)
2017 - 2019



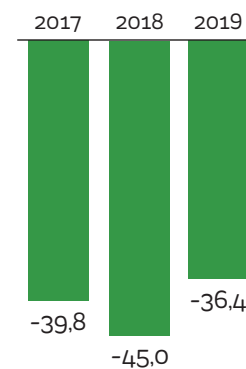
● % liikevaihdosta

Ilman yritysostoja

Omavaraisuusaste (%)
2017 - 2019



Nettovelkaantumisaste (%)
2017 - 2019



Taloudellisen kehityksen tunnuslukujen laskentakaavat

Vaihtoehtoiset tunnusluvut

Liiketulos	IFRS-konsernituloslaskelmassa esitetty tulos ennen tuloveroja, rahoitus-tuottoja ja -kuluja. Liiketulos kuvaa operatiivisen toiminnan taloudellista kannattavuutta ja sen kehitystä.
Vertailukelpoinen liiketulos	Liiketulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät Vertailukelpoinen liiketulos kuvaa operatiivisen toiminnan taloudellista kannattavuutta ja sen kehitystä ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.
Liiketulos, %	$\frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$ Tunnusluku kuvaa liiketuloksen suhdetta liikevaihtoon.
Vertailukelpoinen liiketulos, %	$\frac{\text{Vertailukelpoinen liiketulos}}{\text{Vertailukelpoinen liikevaihto}} \times 100$ Tunnusluku kuvaa vertailukelpoisen liiketuloksen suhdetta liikevaihtoon ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.
Käyttökate (EBITDA)	Liiketulos + poistot ja arvonalennukset Käyttökate kuvaa liiketoiminnan tulosta ennen poistoja, rahoituseriä ja tuloveroja. Käyttökate on tärkeä tunnusluku kuvatessaan, kuinka paljon liikevaihdosta jää katetta, kun siitä vähennetään toiminnan kulut.
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	Liiketulos +/- vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät + poistot ja arvonalennukset Vertailukelpoinen käyttökate kuvaa liiketoiminnan tulosta ennen poistoja, rahoituseriä ja tuloveroja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.
Tulos ennen veroja	IFRS-konsernilaskelmassa esitetty tulos ennen tuloveroja
Oman pääoman tuotto, % (ROE)	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$ Oman pääoman tuotto mittaa tilikauden tulosta suhteutettuna omaan pääomaan. Tunnusluku kuvaa konsernin kykyä tehdä tuottoa omistajien sijoittamilla varoilla.
Sijoitetun pääoman tuotto, % (ROIC)	$\frac{\text{Tilikauden tulos verojen jälkeen}}{\text{Operatiivinen kassa* + nettokäyttöpääoma + pitkäaikaiset varat (*Operatiivinen kassa 4 % liikevaihdosta)}} \times 100$ Sijoitetun pääoman tuotto (ROIC) on kannattavuus- tai tehokkuusaste, joka mittaa, kuinka paljon sijoittajat yrityksessä ansaitsevat sijoitetusta pääomasta.

Täsmäytyslaskelmat

Rahavirtalaskelmaan liittyvät täsmäytyslaskelmat

Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisut

(Milj. euroa)	2019	2018
Oikaistaan tuloslaskelman erät, joihin ei liity maksutapahtumaa ja erät, jotka esitetään muualla rahavirtalaskelmassa:		
Aineettoman ja aineellisen käyttöomaisuuden arvonalentumiset		8,7
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	0,0	-1,2
Osakepalkkiokulut	0,6	0,1
Muut	0,2	0,0
Oikaisut yhteensä rahavirtalaskelmalla	0,8	7,7

Liiketoiminnan rahavirtojen oikaisujen ryhmä Muut sisältää ostojen ja myyntien toteutumattomien kurssivoittojen ja -tappioiden oikaisun sekä muiden ei-maksuperusteisten erien oikaisun.

Investointien rahavirran käyttöomaisuuden hankinnat ja luovutukset

(Milj. euroa)	2019	2018
Käyttöomaisuushankinnat yhteensä	-19,5	-5,6
Maksut aikaisempien tilikausien investoinneista (ostovelkojen muutos)	1,9	-0,5
Vuokrasopimusvelalla tai muulla korottomalla velalla rahoitetut investoinnit	-0,9	0,0
Käyttöomaisuushankinnoista kassamaksuilla rahoitetut	-18,5	-6,1
Käyttöomaisuuden luovutusvoitto tai -tappio tuloslaskelmassa	0,0	1,2
Poistuneen omaisuuden tasearvo	0,0	0,1
Käyttöomaisuusmyynneistä saatu vastike rahavirtalaskelmalla	0,0	1,2

Myytyjen tytäryhtiöiden nettovarot

(Milj. euroa)	2018
Luovutusvoitto tai -tappio tuloslaskelmassa ilman myynnille kohdistettuja kuluja	13,2
Pitkäaikaiset varat	15,7
Vaihto-omaisuus	7,9
Saamiset	5,2
Rahavarat sis. lainasaamiset (group cash pool)	-4,5
Lyhytaikainen vieras pääoma	7,3
Myyty nettovarallisuus yhteensä	17,0
Myyntihinta	30,2
Liiketoimintojen myynti vähennettynä luovutushetken rahavaroilla	34,7

Täsmäytyslaskelma rahoitustoimintaan liittyvistä veloista

(Milj. euroa)	31.12.2018	Rahavirrat	Ei-rahavirtavaikutteiset muutokset			31.12.2019
			IFRS 16	Kurssi- muutokset	Käyvän arvon muutokset	
Pitkäaikaiset velat	22,9	-22,9			0,0	0,0
Vuokrasopimusvelat	0,1	-0,9	1,8	0,0		1,1
Kokonaisvelat rahoitustoiminnoista	23,0	-23,7	1,8	0,0	0,0	1,1

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytyslaskelmat

Vertailukelpoiseen liikutulokseen vaikuttavat erät

(Milj. euroa)	1–12/2019	1–12/2018
Vertailukelpoinen liikutulos	27,3	25,6
+ Myyntivoitot		1,2
- Arvon alentumiset aineettomat ja aineelliset hyödykkeet		-8,7
+/- Rakennejärjestelyt ja tehostamishankkeet		-1,4
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	0,0	-9,0
Liikutulos	27,3	16,6

Vertailukelpoiseen käyttökatteeseen vaikuttavat erät

(Milj. euroa)	1–12/2019	1–12/2018
Vertailukelpoinen käyttökate	33,6	31,3
+/- Poistot ja arvonalentumiset		8,7
+/- Liikutulokseen vaikuttavat erät		-9,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	0,0	-0,3
Käyttökate	33,6	31,0
+/- Arvon alentumiset	0,0	-8,8
+/- Poistot	-6,4	-5,6
Liikutulos	27,3	16,6

Konsernin tuloslaskelma (IFRS)

(Milj. euroa)	Liite	1–12/2019	1–12/2018
LIKEVAIHTO	2.2.1	236,3	228,2
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut		-169,3	-161,0
Bruttokate		67,0	67,3
Myynnin ja markkinoinnin kulut		-23,9	-37,1
Hallinnon kulut		-12,3	-12,7
Tutkimus- ja kehityskulut		-4,2	-2,9
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	9.1.1	0,7	2,0
LIKETULOS		27,3	16,6
Rahoitustuotot	5.1.	2,9	1,4
Rahoituskulut	5.1.	-1,7	-2,2
TULOS ENNEN VEROJA		28,5	15,7
Tuloverot	6.1	-2,9	-3,7
TILIKAUDEN TULOS		25,5	12,1
TILIKAUDEN TULOKSEN JAKAUTUMINEN:			
Emoyrityksen omistajille		25,5	12,1
Määräysvallattomille omistajille			
		25,5	12,1
EMOYRITYKSEN OSAKKEENOMISTAJILLE KUULUVASTA TULOKSESTA LASKETTU OSAKEKOHTAINEN TULOS			
Osakekohtainen tulos (euroa)	7.3		
Laimentamaton osakekohtainen tulos		0,16	0,08
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos		0,16	0,08

Raisio-konserni on ottanut 1.1.2019 käyttöön uuden IFRS 16 *Vuokrasopimukset* -standardin soveltaen yksinkertaistettua menettelyä. Vertailulukuja ei ole oikaistu.

Konsernin laaja tuloslaskelma (IFRS)

(Milj. euroa)	Liite	1–12/2019	1–12/2018
TILIKAUDEN TULOS		25,5	12,1
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT			
Erät, joita ei luokitella myöhemmin tulosvaikutteisiksi			
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten muutos		0,8	0,1
Verovaikutuksen muutos	6.3	-0,2	0,0
Erät, joita ei luokitella myöhemmin tulosvaikutteisiksi		0,6	0,1
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Rahavirran suojauksen arvonmuutos		-0,4	0,0
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos		5,1	-1,3
Verovaikutuksen muutos	6.3	0,1	0,0
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi		4,8	-1,3
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT YHTEENSÄ		5,4	-1,2
TILIKAUDEN LAAJA TULOS		30,9	10,7
LAAJAN TULOKSEN JAKAUTUMINEN:			
Emoyrityksen omistajille		30,9	10,7
Määräysvallattomille omistajille			
		30,9	10,7

Konsernitase

(Milj. euroa)	Liite	31.12.2019	31.12.2018
VARAT			
PITKÄAIKAISET VARAT			
Aineettomat hyödykkeet	4.1	33,5	33,3
Liikearvo	4.3	48,5	46,1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	4.5.1	51,1	35,1
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	4.7	3,0	2,2
Laskennalliset verosaamiset	6.2	4,9	2,3
		140,9	118,9
LYHYTAIKAISET VARAT			
Vaihto-omaisuus	4.8	37,6	34,9
Myyntisaamiset ja muut saamiset	5.3.2	30,3	28,0
Johdannaissopimukset	5.3.4		0,3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	5.3.4	81,4	89,0
Rahavarat	5.3.5	18,3	53,1
		167,6	205,5
VARAT YHTEENSÄ		308,5	324,4
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
OMA PÄÄOMA	7.1		
Emoyrityksen omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma		27,8	27,8
Ylikurssirahasto		2,9	2,9
Vararahasto		88,6	88,6
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		8,0	8,9
Muut rahastot		-1,3	-1,6
Omat osakkeet		-19,8	-19,8
Muuntoerot		-14,8	-19,8
Kertyneet voittovarot		179,7	177,7
		271,3	264,8
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		271,3	264,8
VELAT			
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	6.2	5,3	4,0
Varaukset	9.1.2	1,2	1,1
Pitkäaikaiset rahoitusvelat	5.3.6	0,3	0,1
		6,9	5,2
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat ja muut velat	5.3.7	28,5	30,4
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	6.1	0,8	1,0
Varaukset	9.1.2		
Johdannaissopimukset		0,3	0,0
Lyhytaikaiset rahoitusvelat		0,8	22,9
		30,4	54,4
VELAT YHTEENSÄ		37,3	59,6
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		308,5	324,4

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

(Milj. euroa)	Osake- pää- oma	Yli- kurssi rahasto	Vara- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Omat osakkeet	Muunto- erot	Kerty- neet voitto- varat	Emo- yrityksen omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	Määräys- vallat- tomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
OMA PÄÄOMA 1.1.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-18,5	175,8	264,0	0,0	264,0
Uuden IFRS 2 -standardin vaikutus								0,7	0,7		0,7
Oikaistu avaava tase 1.1.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-18,5	176,5	264,7	0,0	264,7
Tilikauden laaja tulos											
Tilikauden tulos								27,8	27,8		27,8
Muut laajan tuloksen erät											
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten muutos					0,1				0,1		0,1
Rahavirran suojauksen arvonmuutos					0,0				0,0		0,0
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos							-1,3		-1,3		-1,3
Verovaikutuksen muutos					0,0				0,0		0,0
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	-1,3	27,8	26,6	0,0	26,6
Liiketoimet omistajien kanssa											
Osingot								-26,7	-26,7		-26,7
Nostamattomat osingot								0,1	0,1		0,1
Osakeperusteiset maksut						0,0		0,1	0,1		0,1
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-26,5	-26,5	0,0	-26,5
OMA PÄÄOMA 31.12.2018	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-19,8	177,7	264,8	0,0	264,8
OMA PÄÄOMA 1.1.2019	27,8	2,9	88,6	8,9	-1,6	-19,8	-19,8	177,7	264,8	0,0	264,8
Tilikauden laaja tulos											
Tilikauden tulos								25,5	25,5		25,5
Muut laajan tuloksen erät											
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten muutos					0,8				0,8		0,8
Rahavirran suojauksen arvonmuutos					-0,4				-0,4		-0,4
Ulkomaisiin yrityksiin liittyvien muuntoerojen muutos							5,1		5,1		5,1
Verovaikutuksen muutos					-0,1				-0,1		-0,1
Tilikauden laaja tulos yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	5,1	25,5	30,9	0,0	30,9
Liiketoimet omistajien kanssa											
Osingot								-25,2	-25,2		-25,2
Nostamattomat osingot								0,1	0,1		0,1
Siirto muista rahastoista voittovaroihin				-0,9				0,9	0,0		0,0
Osakeperusteiset maksut						0,0		0,6	0,6	-	0,6
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0,0	0,0	0,0	-0,9	0,0	0,0	0,0	-23,6	-24,5	0,0	-24,5
OMA PÄÄOMA 31.12.2019	27,8	2,9	88,6	8,0	-1,3	-19,8	-14,8	179,7	271,3	0,0	271,3

Konsernin rahavirtalaskelma

(Milj. euroa)	Liite	1–12/2019	1–12/2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Tulos ennen veroja		28,5	15,7
Oikaisut:			
Suunnitelman mukaiset poistot		6,4	5,6
Rahoitustuotot ja -kulut		-1,2	0,8
Muut oikaisut		0,8	7,7
Oikaisut yhteensä	Sivu 23	5,9	14,2
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		34,4	29,9
Käyttöpääoman muutos			
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-), vähennys (+)		-1,9	1,3
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)		-2,4	-11,8
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+), vähennys (-)		-2,7	-0,1
		-7,1	-10,6
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		27,3	19,4
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista		-1,9	-1,9
Saadut osingot liiketoiminnasta		0,2	0,2
Saadut korot ja muut rahoitustuotot liiketoiminnasta		1,8	0,7
Muut rahoituserät, netto		0,1	0,0
Maksetut välittömät verot		-4,2	-6,8
LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA		23,3	11,5
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit arvopapereihin		0,0	0,0
Aineellisten hyödykkeiden hankinta	Sivu 23	-17,3	-5,2
Aineettomien hyödykkeiden hankinta	Sivu 23	-0,4	-0,9
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden luovutustulot	Sivu 23	0,0	1,2
Investointien nettorahavirta		-17,7	-4,9
Rahavirta investointien jälkeen		5,6	6,7
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Muut rahoituserät, netto		-0,1	0,0
Vuokrasopimusvelkojen maksu		-0,9	0,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	Sivu 23	-22,9	-22,9
Määräysvallattomien osuuksien lunastus		0,0	
Emoyhtiön omistajille maksetut osingot ja muu voitonjako		-25,0	-26,6
Rahoituksen nettorahavirta		-48,8	-49,4
RAHAVAROJEN MUUTOS		-43,2	-42,8
Rahavarat tilikauden alussa		142,1	151,0
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		0,9	-0,7
Rahavarojen käyvän arvon muutoksen vaikutus		1,4	-0,1
Myydynaudanrehuliiketoiminnan vaikutus		-1,4	34,7
Rahavarat tilikauden lopussa	5.3.5	99,8	142,1

IFRS 16 -standardin käyttöönotolla on vaikutus konsernin rahavirtalaskelman esitystapaan parantaen liiketoiminnan rahavirtaa ennen rahoituseriä ja veroja. IFRS 16 -standardin mukaan vuokrasopimusvelkojen maksut esitetään rahoituksen rahavirrassa ja niihin liittyvä korko korkokuluina osana liiketoiminnan rahavirtaa. Aikaisemmin operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi luokiteltujen vuokrasopimusten maksut esitettiin täysimääräisinä liiketoiminnan rahavirrassa.

Tammi-joulukuussa 2019 IFRS 16 -standardin käyttöönotolla on 0,9 miljoonan euron positiivinen vaikutus liiketoiminnan rahavirtaan ennen rahoituseriä ja veroja, sillä vuokrasopimusvelan korkokulu 0,0 miljoonaa euroa esitetään rahoituserien ja verojen rahavirrassa ja vuokrasopimusvelan pienenemisestä johtuva maksu 0,9 miljoonaa euroa esitetään rahoituksen rahavirrassa.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot on ryhmitelty osioihin niiden luonteen mukaan. Laskentaperiaatteiden paremman ymmärryksen saavuttamiseksi Raisio kuvaa laadintaperiaatteet siihen liittyvän liitetiedon yhteydessä. Yleinen laadintaperusta on kerrottu osana tilinpäätöksen laadintaperiaatteita koskevaa liitetietoa, kun taas sellaiset laadintaperiaatteet, jotka liittyvät läheisesti johonkin tiettyyn liitetietoon, on esitetty osana tätä kyseistä liitetietoa. Jokaisen osa-alueen liitetiedot sisältävät sisällön, laatimisperiaatteet, olennaisen taloudellisen informaation sekä keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut, jos niitä on jouduttu tekemään.



Tällä symbolilla on merkitty osion sisältö.



Tällä symbolilla on merkitty tilinpäätöksen laatimisperiaatteet.



Tällä symbolilla on merkitty taloudellinen informaatio.



Tällä symbolilla on merkitty keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut.

1 Konsernitilinpäätöksen yleiset laatimisperiaatteet

1.1 Raisio-konserni

Raisio Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö. Raisio Oyj ja sen tytäryritykset muodostavat Raisio-konsernin. Konsernin kotipaikka on Raisio ja sen rekisteröity osoite on Raisionkaari 55, 21200 Raisio. Yhtiön osakkeet noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä.

Raisio-konsernissa on kolme raportoitavaa segmenttiä. Terveelliset elintarvikkeet ja Terveelliset ainesosat sekä Muut toiminnot. Muut toiminnot ovat toiminnallisia segmenttejä tukevat palvelufunktiot. Raisio-konserni on kansainvälinen, eurooppalainen elintarvikealan perinteikäs yritys, jonka toiminta ja arvot keskittyvät terveellisesti ja vastuullisesti tuotetun ruoan tuottamiseen. Raisio-konsernilla on toimintaa yhdessätoista maassa.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentti keskittyy kuluttajabrändeihin. Terveelliset elintarvikkeet -segmentti muodostaa raportoitavan segmentin, johon on yhdistetty Länsi-Euroopan, Pohjois-Euroopan ja Itä- ja Keski-Euroopan toiminnot. Terveelliset elintarvikkeet -segmentin kuluttajabrändeistä kansainvälisiin on Benecol, joka useiden erilaisten tuotevarianttien avulla palvelee suomalaisia ja kansainvälisiä kuluttajia mahdollistaen kohonneen kolesterolin alentamisen turvallisesti ja tutkitusti. Muissa Terveelliset elintarvikkeet -segmentin tunnetuimmissa kuluttajabrändeissä, kuten Elovana, Nalle ja Sunnuntai, korostuu puhtaan ja terveellisen viljan käyttö. Kaura ja sen monet käyttömahdollisuudet ovat Raision tulevaisuuden painopistealueita.

Terveelliset ainesosat -segmentti sisältää kalanrehujen ja Benecol-tuotteiden ainesosan myynnin sekä viljapohjaisten elintarvikkeiden ja niiden ainesosan myynnin teollisuudelle ja suurkeittiöille. Myös tuotanto, hankinta ja toimitusketju raportoidaan osana Terveelliset ainesosat -segmenttiä.

Raision strategiakausi kattaa vuodet 2019 - 2021. Strategiakauden ensimmäisen vuoden tarkoituksena oli turvata ydinliiketoiminnan kasvu ja kannattavuus. Vuoden 2020 aikana konserni luo kaurapohjaisista lisäarvotuotteista toisen tukijalan kansainväliselle liiketoiminnalle Benecol-tuotteiden oheen ja vuoden 2021 aikana Raisio tähtää strategiansa mukaisesti uusille markkinoille. Konsernilla on selkeä fokus, joka kertoo sen keskittyvän terveellisiin elintarvikkeisiin ja vastuullisesti tuotettuun ruokaan. Raisio-konsernin uusi tarkoitus ja arvot linjaavat, millaista tulevaisuutta rakennamme yhdessä – Ruokaa suurella sydämellä, terveyttä meille ja maapallolle.

Konsernitilinpäätös on laadittu 12 kuukauden ajalta tilikaudelta 1.1. - 31.12.2019. Raisio Oyj:n hallitus on kokouksessaan 11.2.2020 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Jäljennös tilinpäätöksestä on saatavissa internet-osoitteesta www.raisio.com tai emoyhtiön pääkonttorista Raisiosta.

1.2 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Laatimisperusta

Raision konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2019 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä

SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Raisio-konserni on soveltanut tilikauden aikana voimaantulleita Raisio-konsernia koskevia standardivaatimuksia ja tulkintoja. Muutoksilla ei ole ollut olennaista vaikutusta konsernin tilikauden tulokseen, taloudelliseen asemaan tai tilinpäätöksen esittämiseen. Muutokset on kuvattu kohdassa 1.6 Päättäneellä tilikaudella sovelletut uudet ja muutetut standardit.

Esittämismuutokset ja lukujen esittäminen

Tilinpäätöksen valuutta on euro ja tilinpäätös esitetään miljoonina euroina. Konsernitilinpäätös on laadittu liiketapahtumien alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen, ellei laadintaperiaatteissa ole erikseen toisin mainittu. Tilinpäätöksessä esitetyt luvut on pyöristetty tarkoista arvoista, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa voi poiketa esitetystä summasta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Toimintokohtainen tuloslaskelma

Konsernin tuloslaskelma esitetään toimintokohtaista jaoteltua käyttäen. Toimintoina esitetään erikseen myynnin ja markkinoinnin, hallinnon sekä tutkimus- ja kehitystoiminnan kulut. Myyjä suoritteita vastaaviin kuluihin sisältyvät tuotteiden valmistukseen ja hankintaan liittyvät palkka-, materiaali-, hankinta- ja muut kulut. Hallinnon kuluihin sisältyvät yleishallinnolliset kulut sekä konsernin johdon kulut. Toimintoille on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti osuus hallinnon kuluista.

Liiketulos

IAS 1 *Tilinpäätöksen esittäminen* -standardi ei määrittele liiketuloksen käsitettä. Konserni on määritellyt sen seuraavasti: liiketulos on nettosumma, joka muodostuu, kun liikevaihdosta vähennetään myyjä suoritteita vastaavat kulut ja toimintojen kulut sekä lisätään/vähennetään liiketoiminnan muut tuotot ja kulut. Kaikki muut kuin edellä mainitut tuloslaskelmaerät esitetään liiketuloksen alapuolella. Kursierot, johdannaisista johtuvat tulokset ja niiden käypien arvojen muutokset sisältyvät liiketulokseen, mikäli ne ovat syntyneet liiketoimintaan liittyvistä eristä. Muutoin ne esitetään rahoituserissä.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut ja vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Raisio esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja kuvaamaan liiketoimintojensa taloudellista tulosta ja asemaa sekä rahavirtoja parantaakseen vertailukelpoisuutta eri kausien välillä ja lisätäkseen ymmärrystä yhtiön tuloksen muodostumisesta ja taloudellisesta asemasta.

Vaihtoehtoinen tunnusluku on johdettu IFRS-tilinpäätöksestä. Hallituksen toimintakertomuksessa, tilinpäätöstiedotteessa sekä puoli- ja osavuositarkastuksissa voidaan esittää vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja laskea vaihtoehtoisia tunnuslukuja ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä. Vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä on tuotto tai kulu, joka syntyy kerran tai harvoin tapahtuvan asian seurauksena. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavina erinä on esitetty merkittävät yrityskauppoihin ja liiketoiminnan laajentamiseen liittyvät ulkopuolisten asiantuntijoiden kulut, liiketoiminnan uudelleenjärjestelmiseen liittyvät kulut ja omaisuuden arvonalentumisiin liittyvät kulut ja niiden mahdolliset palauttamiset.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät on kirjattu tuloslaskelmaan aiheuttamisperiaatteensa mukaiseen tuotto- tai kuluryhmään. Johto käyttää vaihtoehtoisia tunnuslukuja liiketoiminnan kehityksen, kannattavuuden sekä taloudellisen aseman seurantaan ja analysointiin.

Julkiset avustukset

Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät julkiset avustukset kirjataan käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että konserni tulee ne saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Muut julkiset avustukset kirjataan tulosvaikutteisesti tuottoina niille tilikausille, joilla avustuksia vastaavat kulut ja oikeus avustuksen saamiseen syntyvät.

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät ja velat luokitellaan myytävänä olevaksi, mikäli niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa omaisuuden myynnistä jatkuvan käytön sijaan. Tällöin myynnin katsotaan olevan erittäin todennäköinen, omaisuuserä on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan, johto on sitoutunut myyntiin ja myynnin odotetaan tapahtuvan vuoden kuluessa luokittelusta. Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät, jotka on luokiteltu myytävänä oleviksi, arvostetaan alempaan seuraavista: kirjanpitoarvo tai käypä arvo vähennettynä myynnistä johtuneilla menoilla. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Lopetettu toiminto on konsernin osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka täyttää jonkin seuraavista edellytyksistä:

- merkittävä erillinen liiketoimintayksikkö tai maantieteellistä aluetta edustava yksikkö,
- osa yhtä koordinoitua suunnitelmaa, joka koskee luopumista erillisestä keskeisestä liiketoiminta-alueesta tai maantieteellisestä toiminta-alueesta,
- tytäryritys, joka on hankittu yksinomaan tarkoituksena myydä se edelleen.

Lopettujen toimintojen tulos esitetään omana eränä tuloslaskelmassa ja laajassa tuloslaskelmassa. Tuloslaskelman vertailutietoja oikaistaan niiden toimintojen osalta, jotka on luokiteltu lopetetuiksi viimeisimmän esitettävän tilinpäätöskauden aikana. Myytävänä olevat omaisuuserät ja niihin liittyvät velat esitetään taseessa erillään muista eristä.

Jos myöhemmin todetaan, että myytävänä olevaksi luokitellun omaisuuserän luokittelun edellytykset eivät enää täyty, kyseinen omaisuuserä siirretään takaisin esitettäväksi ja arvostettavaksi siihen sovellettavien IFRS-standardien mukaisesti.

1.3 Konsolidointiperiaatteet

Tytäryhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön lisäksi ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on tilikauden lopussa suoraan tai välillisesti yli

puolet äänivallasta tai muutoin määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni olemalla osallisena yhteisössä altistuu yhteisön muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yhteisöä koskevaa valtaansa.

Konsernitilinpäätöksessä keskinäinen osakkeenomistus eliminoidaan hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Hankintaan liittyvät menot on kirjattu kuluksi. Kauppahintavelka arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä ja se luokitellaan velaksi. Velka arvostetaan käypään arvoon kunakin raportointikauden päättymispäivänä ja arvostamisesta syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Tilikauden aikana hankitut tytäryritykset sisältyvät konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen asti, jolloin määräysvalta lakkaa ja vastaavasti myydyt toiminnot ovat mukana määräysvallan lakkaamiseen saakka.

Konserniyritysten väliset liiketapahtumat, sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen voitonjako ja konsernin sisäisten toimitusten realisoitumattomat voitot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Määräysvallattomien osuudet on arvostettu määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta. Tilikauden laaja tulos kohdistetaan emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille siitäkin huolimatta, että määräysvallattomien omistajien osuus jäisi negatiiviseksi. Määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään omana eräänään taseen omassa pääomassa. Emoyrityksellä tytäryrityksessä olevan omistussuuden muutokset, jotka eivät johda määräysvallan menettämiseen, käsitellään omaa pääomaa koskevinä liiketoimina.

Vaiheittain toteutuvan hankinnan yhteydessä aiempi omistussuosus arvostetaan käypään arvoon ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Kun konserni menettää määräysvallan tytäryhtiössä, arvostetaan mahdollisesti jäljelle jäävä sijoitus määräysvallan menettämispäivän käypään arvoon ja tästä syntyvä erotus kirjataan tulosvaikutteisesti.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset ovat yrityksiä, joissa konsernin osuus äänimäärästä on 20 - 50 prosenttia tai joissa konsernilla muutoin on huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa. Osakkuusyrietysten tilinpäätökset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Realisoitumattomista voitoista konsernin ja sen osakkuusyrietysten välillä

eliminoidaan konsernin omistussuosuutta vastaava osuus. Konsernin sijoitus osakkuusyrietyksiin sisältää hankinnasta syntyneen liikearvon. Pääomaosuusmenetelmän soveltaminen lopetetaan, kun sijoituksen kirjanpitoarvo on laskenut nolleen, ellei konsernille ole syntynyt osakkuusyrietyksiä koskevia velvoitteita tai ellei se ole taannut niiden velvoitteita. Konsernin omistussuosuuden mukainen osuus osakkuusyrietysten tilikauden tuloksista on esitetty omana eräänään liikeluoksen jälkeen. Vastaavasti konsernin osuus osakkuusyrietysten muihin laajan tuloksen eriin kirjatuista muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin.

1.4 Johdon harkintaa edellyttävät laadintaperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS:n mukaan edellyttää johdon arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat varojen ja velkojen sekä tuottojen ja kulujen määrään raportointikaudella. Konsernin johto saattaa joutua tekemään myös harkintaan perustuvia ratkaisuja, jotka koskevat tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valintaa ja niiden soveltamista. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassa olevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia arvostamis-, kirjaamis- ja esittämistapoja. Vaikka arviot ja oletukset perustuvat johdon tämän hetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteutumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

Tilinpäätökseen laadinnan yhteydessä tehdyt harkinnat ja arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Harkinnan ja arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt tulevaisuutta koskevat odotukset. Näitä ovat erityisesti konsernin taloudelliseen toimintaympäristöön liittyvät tekijät, jotka vaikuttavat myyntiin ja kustannustasoon. Konsernissa seurataan näiden arvioiden ja oletusten toteutumista. Mahdolliset oletusten ja arvioiden muutosten vaikutukset kirjataan sillä kaudella, jonka aikana muutokset on todettu.

Raisio-konsernille merkittävimmät johdon arviot liittyvät liikearvojen ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden ja keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden mahdollisiin arvonalentumisiin, liiketoimintojen yhdistämisessä hankittujen hyödykkeiden käyvän arvon määrittämiseen, laskennallisen verosaamisen määrään ja missä määrin verosaamista voidaan kirjata taseeseen, poistoaikojen määrittämiseen, myyntisaamisten ja vaihto-omaisuuden arvostamiseen, vuokrasopimusten vuokra-aikojen ja omaisuuserien luokitteluun myytävänä olevaksi tai lopetettavaksi toiminnoksi.

Keskeiset arviot ja harkinnan osa-alueet 1.1.–31.12.2019

Harkinnan osa-alue	Harkinnan kohde
Raportoitavien segmenttien määrittäminen	Terveelliset Elintarvikkeet –segmentti, kohta 2.1
Liikearvon ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus	Terveelliset Elintarvikkeet –segmenttiin liittyvän Länsi-Euroopan liikearvo ja tuotemerkit, kohta 4.4
Vuokrasopimusten vuokra-aikojen määrittäminen	Toistaiseksi voimassa olevat vuokrasopimukset, kohta 4.5
Rahoitusriskien hallinta	Valuutariskiltä suojautuminen, kohta 5.4
Laskennallisten verosaamisten kirjaaminen	Laskennalliset verosaamiset tytäryhtiöiden tappioista, kohdat 6.1 ja 6.2

1.5 Ulkomaan rahan määräisten erien muuttaminen

Tilinpäätökseen sisältyvät erät on alun perin kirjattu toimintavaluutassa, joka on määritelty kullekin konserniyhtiölle niiden esisijaisen taloudellisen ympäristön mukaan. Konsernitilinpäätöksen esittämismuutosta on euro, joka on myös konsernin emoyhtiön valuutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan alun perin tapahtumapäivän kurssiin toimintavaluutassa. Käytännössä käytetään usein kurssia, joka on lähimpänä tapahtumapäivän kurssia. Tilikauden päättyessä avoinna olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat arvostetaan käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia.

Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot käsitellään myynnin tai ostojen oikaisuerinä lukuun ottamatta realisoitumattomista johdannaissovimuksista aiheutuneita kurssieroja, jotka on otettu suojaamaan ulkomaan valuutanmääräisiä rahavirtoja. Nämä kurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kertyneet kurssierot esitetään omana eränä omassa pääomassa, kunnes ne realisoituvat. Rahoituksen kurssierot kirjataan rahoituksen tuottoihin ja kuluihin lukuun ottamatta kurssieroja niistä veloista, jotka on määritetty suojaamaan ulkomaisiin yksiköihin tehtyjä nettosijoituksia ja jotka ovat siinä tehokkaita. Nämä kurssierot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja kertyneet kurssierot esitetään omana eränä omassa pääomassa, kunnes ulkomaisesta yksiköstä luovutaan kokonaan tai osittain.

Ulkomaisten yksikköjen tilinpäätösten muuntaminen

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten konserniyhtiöiden tuloslaskelmat, joiden toimintavaluutta ei ole euro, muunnetaan euroiksi käyttäen tilikauden keskikurssia. Kaikki tase-erät lukuun ottamatta tilikauden tulosta muunnetaan euroiksi käyttämällä tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Tilikauden tuloksen ja laajan tuloksen muuntaminen eri kursseilla tuloslaskelmassa ja laajassa tuloslaskelmassa sekä taseessa aiheuttaa taseen omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen erään "Muuntoerot". Muuntoerot, jotka syntyvät ulkomaisten yksikköjen hankintamenon eliminoinnista ja hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuntamisesta, kirjataan muihin laajan tuloksen erään kohtaan "Muuntoerot". Jos raportointikauden aikana luovutaan ulkomaisesta yksiköstä, kertyneet muuntoerot kirjataan tulosvaikutteisesti osana myyntivoittoa tai -tappiota samalla hetkellä, kun vastaava luovutustulos kirjataan.

Ulkomaisen yksikön hankinnan yhteydessä syntynyt liikearvo ja käypiä arvoja koskevat oikaisut käsitellään kyseisen yksikön paikallisen valuutan määräisinä varoina ja velkoina ja muunnetaan raportointikauden päättämispäivän kurssia käyttäen.

1.6 Päättyneellä tilikaudella sovelletut uudet ja muutetut standardit

IFRS 16 -standardi

Raisio-konserni on ottanut käyttöön International Accounting Standards Boardin (IASB) julkistaman, IFRS 16

Vuokrasopimukset -standardin, joka tuli voimaan 1. tammi-kuuta 2019. Käyttöönoton kumulatiivinen vaikutus esitetään 1.1.2019 avaavassa taseessa, eikä käyttöönottoa edeltävän vuoden vertailulukuja ole oikaistu.

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin vaikutukset konsernin avaavaan taseeseen

(Milj. euroa)	Tase		Avaava tase
	31.12.2018	Oikaisu	1.1.2019
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	35,1	1,8	36,9
Yhteensä	35,1	1,8	36,9
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma	264,8	-	264,8
Oma pääoma yhteensä	264,8	-	264,8
Pitkäaikaiset vuokrasopimusvelat	0,0	1,0	1,0
Lyhytaikaiset vuokrasopimusvelat	0,0	0,8	0,8
Yhteensä	0,0	1,8	1,8

Uusi standardi korvasi IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulokinnat. IFRS 16 -standardin seurauksena lähes kaikki vuokrasopimukset merkitään taseeseen pois lukien standardin sisältämät kaksi helpotusta koskien lyhytaikaisia, enintään 12 kuukauden sopimuksia ja arvoltaan vähäisiä sopimuksia. Luokittelu operatiivisiin ja rahoitusleasing-sopimuksiin poistui. Vuokralle ottaja kirjaa taseeseen käyttöoikeusomaisuuserän perustuen sen oikeuteen käyttää kyseistä omaisuuserää sekä vuokrasopimusvelan perustuen velvollisuuden suorittaa vuokramaksuja. Käyttöoikeusomaisuuserät poistetaan joko vuokra-ajan tai taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Leasingvelan korkokulu esitetään rahoituskuluissa. Standardi sisältää lyhytaikaisia sopimuksia ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä varten laaditut vapaaehtoiset helpotukset.

Vuokralle antajan näkökulmasta raportointi säilyy samankaltaisena kuin IAS 17 -standardin mukaan, eli vuokrasopimukset jaetaan edelleen rahoitusleasingsopimuksiin ja muihin vuokrasopimuksiin. Raisio-konsernilla ei ole merkittäviä sopimuksia vuokralle antajana.

IFRS 16 -standardin myötä Raisio-konsernin taseeseen kirjattiin uusia käyttöoikeusomaisuuseriä ja rahoitusvelkoja, jotka liittyvät varasto- ja liikehuoneistotiloja sekä autoja koskeviin vuokrasopimuksiin. Konserni kirjaa käyttöoikeusomaisuuseristä poistot ja vuokrasopimusvelasta korkokulua aiemmin lineaarisesti kirjattujen vuokratulujen sijaan.

Raisio-konserni sovelsi IFRS 16 -standardiin sisältyvää "yksinkertaistettua menetelmää" siirtymässä. Taseeseen kirjattavat käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka ovat yhtä suuret siirtymähetkellä, jolloin mitään oikaisukirjauksia ei tullut avaavan taseen kertyneisiin voittovaroihin eikä vertailutietoja oikaistu. Raisio-konserni sovelsi molempia yllä mainittuja IFRS 16 -standardin helpotuksia eikä kirjannut näiden sopimusten osalta käyttöoikeusomaisuuseriä eikä vuokrasopimusvelkoja taseeseen. Lisäksi konserni hyödynsi

käytännön apukeinoa, joka mahdollisti jälkiviisauden käytön vuokra-ajan määrittämisessä, jos sopimukseen sisältyi jatka- mis- tai päättämisoptioita.

Käyttöoikeusomaisuuserät ja vuokrasopimusvelat avaavassa taseessa

(Milj. euroa)	1.1.2019
Käyttöoikeusomaisuuserät, varasto- ja liikehuoneistotila	1,1
Käyttöoikeusomaisuuserät, autot ja koneet	0,7
Käyttöoikeusomaisuuserät, yhteensä	1,8
Vuokrasopimusvelka, pitkäaikainen	1,0
Vuokrasopimusvelka, lyhytaikainen	0,8
Vuokrasopimusvelka yhteensä	1,8

Alla olevassa taulukossa on esitetty tilinpäätöksessä 2018 IAS 17:ää sovellettaessa esitetyt operatiivisista vuokrasopimuksista johtuvat vuokraveroitukset ja 1.1.2019 taseeseen merkittyjen vuokrasopimusvelkojen välinen täsmäytyslaskelma. Aiemmin rahoitusleasingisopimuksiksi luokitellut vuokrasopimukset on siirtymässä kirjattu niiden IAS 17:n mukaisesti määriteltäviin käyttöoikeusomaisuuserien ja vuokrasopimusvelkojen kirjanpitoarvoihin. Taseeseen merkittyjen vuokrasopimusvelkojen määrittämisessä on käytetty konsernin lainan korkoa. Korko oli 1,2 prosenttia.

Vuokrasopimusvelkojen täsmäytyslaskelma

(Milj. euroa)	1.1.2019
31.12.2018 liitetiedoissa esitetyt operatiivisiin vuokrasopimuksiin liittyvät vuokraveroitukset	1,9
Diskontattuna konsernin lisälainan korolla 1,2 %	-0,1
Tasaerinä kuluksi kirjattavat arvotaan vähäiset vuokrasopimukset	-0,1
1.1.2019 kirjattu IFRS 16 -vuokrasopimusvelka	1,8

Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen IFRS 16 -standardin käyttöönotolla ei ole olennaista vaikutusta.

IFRIC 23 -standardi

Raisio-konserni on ottanut IFRIC 23 *Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus* -standardin käyttöön 1.1.2019. Tulkinta selventää kirjanpitokäsittelyä tilanteessa, jossa yhteisön verotuksellinen ratkaisu odottaa vielä veroviranomaisen hyväksymistä. Olennainen kysymys on arvioida, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön valitseman ratkaisun. Tätä harkittaessa oletetaan, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon arvioidessaan ratkaisua. Standardin käyttöönotolla ei ollut vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

Muilla standardimuutoksilla ja uusilla IFRIC-tulkinnoin, jotka on otettu käyttöön 1.1.2019 alkaen, ei ole vaikutusta Raisio-konsernin konsernitilinpäätökseen.

1.7 Tulevilla tilikausilla sovellettaviksi tulevat uudet ja muutetut standardit sekä tulkinnat

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat, jotka eivät vielä ole voimassa ja joita konserni ei vielä ole soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli standardi tai tulkinta tulee voimaan kesken tilikauden, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lähtien.

* = Kyseistä säännöstä ei ole hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa 31.12.2019.

Muutokset IFRS-standardeihin sisältyviin Käsitteellistä viitekehystä koskeviin viittauksiin (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Uudistettu viitekehys kokoa viime vuosina käyttöön otetuissa standardeissa IASB:n käyttämän ajattelun. Käsitteellinen viitekehys palvelee pääasiassa IASB:n työkaluna standardien kehittämisessä sekä tukee IFRS Interpretations Committeea standardien tulkinnassa. Viitekehys ei kumoa yksittäisten IFRS-standardien vaatimuksia.

Muutokset IFRS 3:een* - *Liiketoiminnan määritelmä* (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutoksilla supistettiin ja selvennettiin liiketoiminnan määritelmää. Ne myös sallivat yksinkertaistetun arvioinnin tekemisen siitä, onko hankittu kokonaisuus omaisuusryhmä vai liiketoiminta. Muutoksella ei odoteta olevan merkittävää muutosta Raision konsernitilinpäätökseen.

Muutokset IAS 1:een ja IAS 8:aan - *Olennaisen määritelmä* (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutokset selventävät olennaisuuden määritelmää ja sisältävät ohjeistusta helpottamaan käsitteen johdonmukaista soveltamista kaikissa IFRS-standardeissa. Lisäksi määritelmään liittyviä selityksiä on parannettu. Muutoksella ei odoteta olevan merkittävää muutosta Raision konsernitilinpäätökseen.

Interest Rate Benchmark Reform (Amendments to IFRS 9, IAS 39 and IFRS 7) (sovellettava 1.1.2020 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla)

Muutoksien taustalla ovat meneillään olevaan viitekorkeiden vertailuarvoasetuksen (IBOR-reformi) valmisteluun ja käyttöönottoon liittyvät epävarmuustekijät. Muutoksilla helpotetaan rahoitusinstrumenttien suojauslaskennan edellytyksien täyttämistä IBOR-reformia edeltävällä kaudella. Muutoksella ei odoteta olevan merkittävää muutosta Raision konsernitilinpäätökseen.

Muilla julkaistuilla odotettavissa olevilla standardimuutoksilla ei ole vaikutusta Raision konsernitilinpäätökseen.

2 Segmentti-informaatio ja tuotot



Sisältö

Segmentti-informaatio ja tuotot -liitetietoon on koottu segmentti-informaatioon liittyvien tulos- ja tase-erien liitetiedot ja liikevaihtoon liittyvien tuloserien liitetiedot.

2.1 Tiedot segmenteittäin

Raisio-konsernin uudet raportoitavat segmentit, jotka on raportoitu vuoden 2019 alusta alkaen erillisinä raportoitavina segmentteinä ovat: Terveelliset elintarvikkeet, Terveelliset ainesosat ja Muut toiminnot. Loppuvuonna 2018 julkistetun uuden strategian toteuttamiseksi Raisio uudisti vuoden 2019 alusta liiketoimintarakenteensa, minkä johdosta konserni muutti taloudellista raportointiaan ja myös raportoitavat segmentit muuttuivat. Aikaisempien kausien vertailutiedot on oikaistu tuloslaskelman, rahavirtalaskelman sekä eräiden tunnuslukujen osalta. Segmenttiraportoinnin osalta aikaisempien kausien luvut on oikaistu oleellisin osin.

Terveelliset elintarvikkeet -segmentin ja Terveelliset ainesosat -segmentin tuotteet ovat erilaisia ja segmenttejä johdetaan erillisinä yksikköinä ja ylin johto tarkastelee segmenttien tuloksia säännöllisesti. Raportoitavat segmentit on määritelty tuotteiden ja palveluiden asiakastyypin ja -ryhmien mukaan. Raportoitavien segmenttien asiakkaat ovat erilaisia ja edellyttävät erilaisia jakelukanavia sekä markkinointistrategioita. Terveelliset elintarvikkeet -segmentti raportoidaan johdolle lisäksi maantieteelliseen jakoon pohjautuen: Länsi-Eurooppa, Pohjois-Eurooppa sekä Itä- ja Keski-Eurooppa.

§

Laadintaperiaatteet

Segmentit raportoidaan tavalla, joka vastaa ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle toimitettavaa sisäistä raportointia. Johdon sisäinen raportointi laaditaan IFRS:n periaatteiden mukaisesti.

Ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi on nimetty strategisia päätöksiä tekevä konsernin johtoryhmä. Johtoryhmä vastaa resurssien kohdistamisesta segmenteille ja

niiden tulosten arvioinnista. Raportoitavat segmentit perustuvat konsernin liiketoiminnalliseen segmenttijakoon.

Konsernin segmenttien tuloksellisuutta arvioidaan niiden liike tuloksen perusteella, ja liike tulokseen perustuvat myös päätökset resurssien allokoinnista segmenteille. Liike tulosta pidetään myös sopivana mittarina, kun segmenttien tuloksellisuutta verrataan vastaavien toimialojen muihin yrityksiin. Ylimpänä operatiivisena päätöksentekijänä konsernin johtoryhmä vastaa segmenttien tuloksen arvioinnista ja resurssien jakamisesta segmenteille.

Segmenttien varat ja velat ovat sellaisia eriä, joita segmentti käyttää liiketoiminnassaan tai jotka ovat järkevällä perusteella kohdistettavissa segmenteille. Kohdistamattomat erät sisältävät vero- ja rahoituseriä sekä koko konsernille yhteisiä eriä. Segmenttien välinen hinnoittelu tapahtuu käypään markkinahintaan. Investoinnit koostuvat aineettomien hyödykkeiden lisäyksistä, joita käytetään useammalla kuin yhdellä tilikaudella.



Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Segmentti-informaatio perustuu raportointiin johdolle ja edellyttää harkintaan perustuvia ratkaisuja muun muassa segmenttien yhdistämiskriteerejä sovellettaessa. Johto on käyttänyt harkintaa määrittäessään Terveelliset elintarvikkeet -segmentin yhdeksi raportoitavaksi segmentiksi. Kyseisen segmentin toiminnan liikevaihto ja tulos raportoidaan johdolle myös perustuen maantieteelliseen jakoon. Segmenttien yhdistämiskriteerien katsotaan kuitenkin täyttyvän, sillä myyntituotot koostuvat kaikilla alueilla kuluttajille suunnattujen terveellisten tuotteiden myynnistä käyttäen saman tyyppisiä keskusliikkeitä tai muita jakelukanavia. Pitkän aikavälin taloudellisen tuloksellisuuden ei katsota eroavan merkittävästi alueiden välillä.

Vertailukaudella 2018 tehtiin segmenttien välisiä yhtiömuutoksia. Aiemmin Terveelliset elintarvikkeet -segmenttiin kuuluvat Reso Mejeri Produktion AB, Raisio UK Limited, Glisten Limited, The Glisten Confectionery Limited, FDS Informal Foods Limited, Big Bear Group, Honey Monster Limited ja Benemilk-liiketoimintaan kuuluvat yhtiöt siirrettiin Muut-toimintoon. Siirrettyjen yhtiöiden liiketoiminta ei ole Raisio-konsernin strategian mukaista tai niiden toiminta on loppunut. Kyseiset toiminnot eivät ylitä IFRS 8:n mukaisina erillisenä segmenttinä raportoitavan segmentin raja-arvoja



Segmenttien tuloslaskelmatiedot vuosi 2019 ja 2018

1.1.–31.12.2019 (Milj. euroa)	Terveelliset elintarvikkeet	Terveelliset ainesosat	Muut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
Ulkoinen myynti					
Tavaroiden myynti	137,5	97,0			234,4
Palveluiden myynti	0,0	0,2	1,0		1,2
Rojaltituotot	0,0	0,3	0,5		0,8
Ulkoinen myynti yhteensä	137,5	97,4	1,5		236,4
Sisäinen myynti	0,0	27,2		-27,3	0,0
Liikevaihto	137,5	124,6	1,5	-27,3	236,3
Poistot	-1,1	-3,3	-1,9		-6,4
Arvon alentumiset	0,0				0,0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1,2	-3,3	-1,9	0,0	-6,4
Segmentin liiketulos	18,2	12,5	-3,4	0,0	27,3
Täsmäytyslaskelma					
Segmenttien liiketulos					27,3
Rahoitustuotot ja -kulut					1,2
Verot					-2,9
Lopetetut toiminnot					
Tilikauden tulos					25,5

1.1.–31.12.2018 (Milj. euroa)	Terveelliset elintarvikkeet	Terveelliset ainesosat	Muut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
Ulkoinen myynti					
Tavaroiden myynti	137,6	88,9			226,5
Palveluiden myynti		0,0	1,1		1,1
Rojaltituotot	0,0	0,2	0,4		0,7
Ulkoinen myynti yhteensä	137,6	89,1	1,5		228,2
Sisäinen myynti	0,0	27,4		-27,5	0,0
Liikevaihto	137,7	116,6	1,5	-27,5	228,2
Poistot	-1,0	-2,9	-1,8		-5,6
Arvon alentumiset	0,0		-8,7		-8,8
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-1,0	-2,9	-10,5	0,0	-14,4
Segmentin liiketulos	17,1	12,9	-13,5	0,0	16,6
Täsmäytyslaskelma					
Segmenttien liiketulos					16,6
Rahoitustuotot ja -kulut					-0,8
Verot					-3,7
Lopetetut toiminnot					15,7
Tilikauden tulos					27,8

Edellisellä tilikaudella kirjattu 8,7 miljoonan arvonalennustappio liittyy Honey Monster -brändin arvonalentumiseen (kohta 4.1). Naudanrehu-liiketoiminta raportoitiin tilinpäätöksessä 2018 lopetetuissa toiminnoissa.



Segmenttien tasetiedot vuosi 2019 ja 2018

31.12.2019 (Milj. euroa)	Terveelliset elintarvikkeet	Terveelliset ainesosat	Muut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
Segmentin varat	100,9	83,2	20,4	-0,7	203,8
Sisältää:					
Pitkäaikaisten varojen lisäykset	0,4	18,6	0,6		19,5
Varojen täsmäytys konsernin varoihin					
Segmenttien varat yhteensä					203,8
Laskennalliset verosaamiset					4,9
Lainasaamiset ja muut rahoitukseen liittyvät saamiset					0,0
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					81,4
Rahavarat					18,3
Varat yhteensä					308,5
Segmentin velat	13,3	12,2	4,3	-0,7	29,1
Velkojen täsmäytys konsernin velkoihin					
Segmenttien velat					29,1
Laskennalliset verovelat					5,3
Johdannaiset					0,3
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat					1,1
Verovelat					0,8
Osinkovelat					0,5
Rahoitukseen liittyvät velat					0,1
Velat yhteensä					37,3
Nettovarot					271,3

31.12.2018 (Milj. euroa)	Terveelliset elintarvikkeet	Terveelliset ainesosat	Muut toiminnot	Eliminoinnit	Konserni yhteensä
Segmentin varat	95,3	64,1	20,7	-1,0	179,1
Sisältää:					
Pitkäaikaisten varojen lisäykset	0,3	4,3	1,0		5,6
Varojen täsmäytys konsernin varoihin					
Segmenttien varat yhteensä					179,1
Laskennalliset verosaamiset					2,3
Lainasaamiset ja muut rahoitukseen liittyvät saamiset					0,6
Johdannaiset					0,3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					89,0
Rahavarat					53,1
Varat yhteensä					324,4
Segmentin velat	12,2	13,6	6,1	-1,0	30,8
Velkojen täsmäytys konsernin velkoihin					
Segmenttien velat					30,8
Laskennalliset verovelat					4,0
Johdannaiset					0,0
Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvelat					23,0
Verovelat					1,0
Osinkovelat					0,4
Rahoitukseen liittyvät velat					0,2
Velat yhteensä					59,6
Nettovarot					264,8

Pitkäaikaiset varat, jotka eivät sisällä laskennallisia verosaamisia eivätkä rahoitusinstrumentteja

Pitkäaikaiset varat sisältävät pitkäaikaiset aineelliset hyödykkeet ja aineettomat oikeudet, liikearvon ja muut aineettomat hyödykkeet. Yli 65 prosenttia pitkäaikaisista varoista on Terveelliset elintarvikkeet segmentin Länsi-Euroopan yksikössä Isossa-Britanniassa.

(Milj. euroa)	2019	%	2018	%
Suomi	54,2	40,8	38,6	33,8
Iso-Britannia	78,6	59,1	75,7	66,1
Muu Eurooppa	0,2	0,2	0,1	0,1
Yhteensä	133,0	100,0	114,4	100,0

2.2 Tuotot



Laadintaperiaatteet

Liikevaihdoksi kirjataan vastikemäärä, johon konserni odottaa olevansa oikeutettu luovutettuja tuotteita ja palveluja vastaan. Myyntituotoista vähennetään välilliset verot. Valuuttajohdannaisten tehokas osuus kirjataan myyntituotosten oikaisuksi silloin, kun on kyseessä rahavirran suojaus.

Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun asiakas on saanut omistusoikeuden ja omistukseen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle, jolloin määräysvallan katsotaan siirtyneen asiakkaalle. Myyntituotot kirjataan yhtenä ajankohtana ja tämä ajankohta on riippuvainen asiakassopimuksessa käytetyistä toimitusehdoista. Silloin kun tuotteiden myyntiin liittyy paljousalennuksia, ne käsitellään muuttuvina vastikkeina. Vastikkeen määrä kirjataan tällöin joko todennäköiseen rahamäärään tai odotusarvoon. Tuotot palveluista kirjataan ajan kuluessa, eli kun palvelu on suoritettu. Asiakailta saataviin vastikkeisiin ei sisälly merkittäviä rahoituskomponentteja.

Raisio-konsernille ei synny merkittäviä asiakassopimuksen saamisesta aiheutuvia lisämenoja, jotka täyttäisivät aktivointikriteerit. Mahdolliset lisämenot on kirjattu kuluksi kun ne ovat toteutuneet, koska niiden perusteella aktivoitava omaisuus kirjattaisiin kuluksi viimeistään vuoden kuluessa lisämenon syntymisestä. Yksittäiset tuotteet tai tuote-erät muodostavat yleensä suoritevelvoitteen. Konserni hyödyntää IFRS 15:een sisältyvää käytännön apukeinoa eikä esitä tietoja koskien raportointipäivänä täyttämättä olevia suoritevelvoitteita liittyen asiakassopimukseen, joiden kestoajaksi on enintään yksi vuosi.

Lisenssi- ja rojaltituottoja kirjataan tuotoiksi, kun tuotteet on myyty loppuasiakkaalle ja oikeus tuottoihin on syntynyt sekä asiakassopimukseen perustuen.

2.2.1 Liikevaihto



Liikevaihto

Raisio-konsernin liikevaihto koostuu pääasiassa erityyppisten tuotteiden mynnistä. Palveluiden myynti käsittää mm. kiinteistön vuokraukseen liittyvän myynnin konsernin ulkopuolisille asiakkaille.

Myyntituotot

(Milj. euroa)	1–12 2019	%	1–12 2018	%
Tavaroiden myynti	234,4	99,2	226,3	99,2
Palveluiden myynti	1,2	0,5	1,3	0,6
Rojaltituotot	0,7	0,3	0,7	0,3
Liikevaihto yhteensä	236,3	100,0	228,2	100,0

Myyntituotot segmenteittäin

(Milj. euroa)	1–12 2019	%	1–12 2018	%
Terveelliset elintarvikkeet	137,5	58,2	137,7	60,3
Terveelliset ainesosat	124,6	52,7	116,6	51,1
Muut	1,5	0,6	1,5	0,6
Segmenttien välinen myynti	-27,3	-11,5	-27,5	-12,0
Liikevaihto yhteensä	236,3	100,0	228,2	100,0

Konsernin asiakaskunta koostuu melko suuresta määrästä asiakkaita eri markkina-alueilla. Yhdenkään asiakkaan liikevaihto ei ollut vuosina 2019 ja 2018 IFRS 8:n mukaan määriteltäviä merkittäviä asiakkaita, joilta saadut tuotot olisivat ylittäneet 10 % koko konsernin liikevaihdosta.

Terveelliset elintarvikkeet -segmenttiin kuuluvat Raisio-konsernin kuluttajatuoteliiketoiminnot Länsi-, Pohjois- sekä Itä- ja Keski-Euroopan markkinoilla. Terveelliset elintarvikkeet -segmentin Länsi-Euroopan liiketoiminnan päämarkkina-alue on Iso-Britannia, Irlanti ja Belgia. Pohjois-Euroopan päämarkkina-alueet ovat Suomi, Skandinavia ja Baltian maat. Itä- ja Keski-Euroopan päämarkkina-alueet ovat Puola, Venäjä, Ukraina, Espanja ja Hongkong. Terveelliset elintarvikkeet -toimintasegmentin liikevaihto muodostuu pääasiassa Elovina-, Benecol-, Nordic-, Sunnuntai-, Nalle- ja Torino-brändien tuotteiden myynnistä.

Terveelliset ainesosat -segmenttiin kuuluvat kalanrehujen ja Benecol-tuotteiden ainesosan myynti, viljakauppa sekä viljapohjaisten tuotteiden myynti teollisuudelle ja suurkeittiöille. Kalanrehujen päämarkkina-alue on Suomi ja Luoteis-Venäjä. Benecol-tuotteiden ainesosan markkinat ovat globaalit. Viljakaupan ja viljapohjaisten tuotteiden päämarkkina-alue on Suomi.

Muut toiminnot -toimintasegmentin tuotot koostuvat pääosin palvelu- ja rojalituotoista.

Liikevaihto maittain

(Milj. euroa)	1-12 2019	%	1-12 2018	%
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta koko konserni				
Suomi	87,3	36,9	86,1	37,7
Iso-Britannia	55,2	23,4	61,5	26,9
Muut	93,8	39,7	80,6	35,3
Yhteensä	236,3	100,0	228,2	100,0

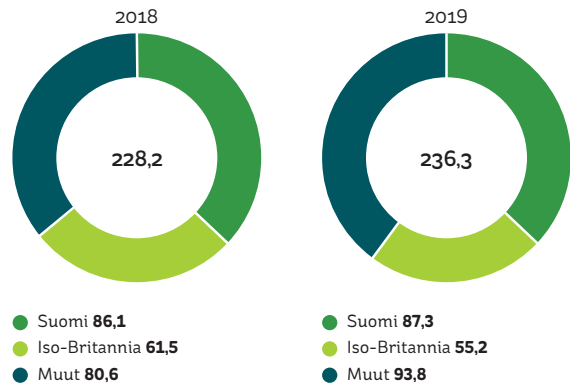
Liikevaihto eri valuutoissa

Raisio-konserni toimii kansainvälisesti, ja sen liiketoimintaan liittyy siksi valuuttakurssivaihteluista aiheutuvia riskejä, jotka muodostuvat eri valuutoissa olevista tulojen rahavirroista (transaktioriski) sekä ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihdon muuntamisesta euroiksi (translaatoriski). Liikevaihdon transaktio- ja translaatoriskit on kuvattu kohdassa 5.4.

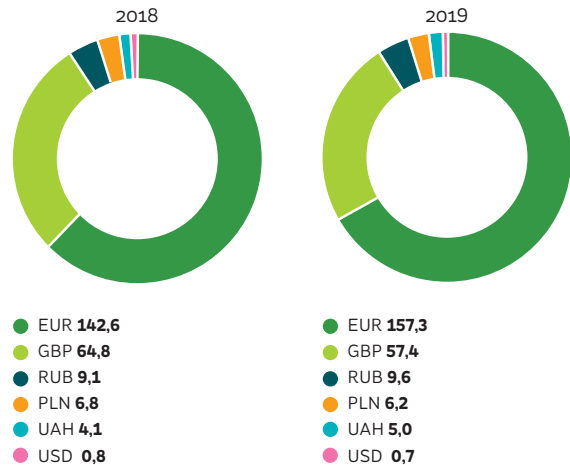
Liikevaihto eri valuutoissa paikallisissa toimintavaluutoissa

(Milj. euroa)	2019	2018
EUR	157,3	142,6
GBP	57,4	64,8
RUB	9,6	9,1
PLN	6,2	6,8
UAH	5,0	4,1
USD	0,7	0,8
	236,3	228,2

Liikevaihto maittain (milj. €)
2018 - 2019



Liikevaihto eri valuutoissa (milj. €)
2018 - 2019



3 Konsernirakenne



Sisältö

Tämä osio sisältää hankittuja liiketoimia ja konsernirakennetta kuvaavat liitetiedot.



Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Naudanrehuliiketoiminta esitetään lopetettuna toimintona vuoden 2018 tilinpäätöksessä IFRS 5:n mukaisesti.

3.1 Liiketoimintojen hankinnat ja luovutukset



Liiketoimintojen hankinnat

Vuosina 2019 ja vuosina 2018 ei ole ollut liiketoimintojen hankintoja.



Laadintaperiaatteet

Myydyt tytäryhtiöt ovat mukana konsernitilinpäätöksessä siihen saakka, kun määräysvallasta on luovuttu. Konsolidointiperiaatteet on esitetty tarkemmin kohdassa 1.3. Konsolidointi.



Liiketoimintojen luovutukset

Raisio-konsernin naudanrehuliiketoiminta siirtyi vertailukaudella 1.11.2018 uudelle omistajalle, Lantmännen Agro Oy:lle. Samassa yhteydessä Raisio luopui osakkuusyrityksestään Vihervakka Oy:stä. Yritysjärjestely toteutettiin osakekauppana ja siihen liittyvä käyttöomaisuus myytiin erillisellä kauppalla. Koko naudanrehuliiketoiminnan velaton kauppahinta oli 34 miljoonaa euroa. Ostaja suoritti Raision myymien naudanrehuliiketoiminnan osakkeiden ja käyttöomaisuuden kauppahintana 30,2 miljoonaa euroa. Naudanrehuliiketoiminnan myynnistä syntyi 12,5 miljoonan euron luovutusvoitto. Raision myymään naudanrehuliiketoimintaan kuului kaksi tuotantolaitosta Suomessa. Naudanrehuliiketoiminta esitetään lopetettuna toimintona tässä tilinpäätöksessä IFRS 5:n mukaisesti.

Lopetetun naudanrehuliiketoiminnan tuloslaskelma

(Milj. euroa)	1–12/2018
Liikevaihto	57,6
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	-49,3
Bruttokate	8,4
Liiketoiminnan tuotot ja kulut, netto	-4,6
Arvon alentumispoisto liikearvosta ennen luovutusta	
Liiketulos	3,8
Rahoitustuotot ja -kulut	
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	0,1
Tulos ennen veroja	3,8
Tuloverot	-0,8
Tulos verojen jälkeen	3,1
Tulos lopetettujen toimintojen luovutuksesta verojen jälkeen	12,7
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista	15,7
Lopetettujen toimintojen verot	
Vero lopetettujen toimintojen tuloksesta	-0,8
Vero lopetettujen toimintojen luovutuksesta	0,2
Lopetettujen toimintojen verot yhteensä	-0,6

Lopetetun naudanrehuliiketoiminnan rahavirrat

(Milj. euroa)	1–12/2019	1–12/2018
Liiketoiminnan rahavirrat		-1,0
Investointien rahavirrat	-1,4	31,2
Rahoituksen rahavirrat		4,5
Rahavirrat yhteensä	-1,4	34,7

Lopetetun naudanrehuliiketoiminnan vaikutukset konsernin taloudelliseen asemaan

(Milj. euroa)	1–12/2018
Pitkäaikaiset varat	15,7
Vaihto-omaisuus	7,9
Lyhytaikaiset saamiset	5,2
Lainasaamiset (cash pool)	-4,5
Rahavarat	
Varat yhteensä	24,3
Lyhytaikainen vieras pääoma	7,3
Velat yhteensä	7,3
Myyty nettovarallisuus	17,0
Kertyneet muuntoerot	
Myydyn liiketoiminnan luovutusvoitto/-tappio sisältäen kertyneet muuntoerot	13,2
Myyntille kohdistetut kaupan kulut	-0,8
Tulosvaikutus liikelokseen	12,5
Velaton kauppahinta	34,0
Muut korottomat nettovelkaan liittyvät erät	-0,7
Myydyn tytäryrityksen korollinen nettorahoitusvelka luovutushetkellä	4,5
Myydyn liiketoiminnan kauppahinta	30,2
Myydyn liiketoiminnan kauppahinta	30,2
Myydyn liiketoiminnan korollinen nettorahoitusvelka luovutushetkellä	-4,5
Liiketoiminnan myynti oikaistuna luovutushetken rahavaroilla	34,7
Myyntin rahavirta kuluineen	34,7
Rahavirtalaskelmassa	
Liiketoiminnan myynti oikaistuna luovutushetken rahavaroilla	34,7
Investointien rahavirta	-0,4
Liiketoiminnan rahavirta	-1,0
Investointien rahavirta, alv velka	1,4
Myydyn toiminnon rahavirtavaikutus yhteensä ja lainasaamisten takaisinmaksut	34,7

Lopetetun naudanrehuliiketoiminnan EPS

Tulos per osake vuonna 2018 oli 0,10 euroa.

3.2 Osuudet osakkuusyrityksissä



Osakkuusyritykset

Konsernilla ei tilinpäätöshetkellä ole osakkuusyrityksiä. Raisio-konserni luopui osakkuusyrityksestään Vihervakka Oy:stä samassa yhteydessä kun Raision naudanrehuliiketoiminta myytiin 1.11.2018 Lantmännen Agro Oy:lle. Naudanrehuliiketoimintaan liittyvä osakkuusyritys sisältyy lopetettuna toimintona esitettyyn naudanrehuliiketoimintaan.

(Milj. euroa)	2018
Kirjanpitoarvo 1.1.	0,7
Lisäykset	
Myynnit ja muut vähennykset	-0,8
Osuus tilikauden tuloksesta	0,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0

Osakkuusyrityksen kirjanpitoarvoon ei sisälly liikearvoa.

Osakkuusyhtiön varat, velat, liikevaihto ja voitto/tappio

(Milj. euroa)	2018
Varat	
Velat	
Liikevaihto	2,0
Voitto/tappio	0,0

Osakkuusyrityksestä on vuonna 2018 saatu osinkoa 7,9 tuhatta euroa.

3.3 Tytäryritykset ja määräysvallattomien omistajien osuudet



Konsernin tilinpäätöshetken mukainen rakenne

	Kokonaan omistettujen tytäryritysten lukumäärä		Osittain omistettujen tytäryritysten lukumäärä	
	2019	2018	2019	2018
Terveelliset elintarvikkeet	9	9	0	
Terveelliset ainesosat	1	1	0	
Muut toiminnot	11	8	0	3

Tilinpäätöshetkellä, 31.12.2019, Raisio-konsernilla ei ollut yhtään osittain omistettua tytäryritystä eikä yhtiöitä, joissa olisi määräysvallattomien omistajien osuuksia. Raisio-konserni sopi helmikuussa 2019 kaikkien Benemilk-liiketoimintaan liittyvien vähemmistöomistajien kanssa Benemilk Oy:n ja sen emo- ja tytäryhtiön siirtyvän kokonaan Raisio-konsernin

omistukseen. Vertailukaudella osittain omistettujen tytäryhtiöiden tulosta ei ole jaettu määräysvallattomille omistajille, koska osittain omistettun yhtiön oman pääoman ollessa negatiivinen ei tilikauden tappiota ole kohdistettu määräysvallattomille omistajille, koska määräysvallattomat omistajat vastaavat tappiosta vain sijoituksensa määrään. Osittain omistettut tytäryhtiöt liittyivät Benemilk-liiketoimintaan.

Raisio-konsernin tytäryritykset

	Konsernin omistus-osuus, %	Emoyhtiön omistus-osuus, %
TYTÄRYRITYKSET		
Terveelliset elintarvikkeet		
Benecol Limited, Englanti	100,00	
Raisio Eesti AS, Viro	100,00	
OOO Raisio Nutrition, Venäjä	100,00	
Raisio Sp. z o.o., Puola	100,00	
Raisio Staest US Inc., Yhdysvallat	100,00	
Raisio Sverige AB, Ruotsi	100,00	
TOV Raisio Ukraina, Ukraina	100,00	
Ravintoraisio Oy, Raisio	100,00	100,00
Raisio Ireland Limited, Irlanti	100,00	
Terveelliset ainesosat		
Raisioaqua Oy, Raisio	100,00	100,00
Muu toiminta		
Raisionkaaren Teollisuuspuisto Oy, Raisio	100,00	50,00
Benemilk Oy, Turku	100,00	
Big Bear Group Limited, Englanti	100,00	
CentriQ Corporation, Yhdysvallat	100,00	
FDS Informal Foods Limited t/a Snacks Unlimited, Englanti	100,00	
Glisten Limited, Englanti	100,00	
The Glisten Confectionery Company Limited, Englanti	100,00	
Honey Monster Foods Limited, Englanti	100,00	
Nordic Feed Innovations Oy, Turku	100,00	100,00
Raisio UK Limited, Englanti	100,00	100,00
Reso Mejeri Produktion AB, Ruotsi	100,00	

4 Sijoitettu pääoma



Sisältö

Tämä osio sisältää liitetiedot aineettomista hyödykkeistä – liikearvo mukaan lukien – ja aineellisista hyödykkeistä sekä vaihto-omaisuudesta ja käyttöomaisuuden poistoista ja arvonalentumisista.

4.1 Aineettomat hyödykkeet



Laadintaperiaatteet

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenoonsiinä tapauksessa, että hankintameno on luotettavasti määriteltävissä ja on todennäköistä, että hyödykkeestä johtuva odotettavissa oleva taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi.

Ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan tasapoistona kuluksi tuloslaskelmaan niiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutusajansa kuluessa. Niistä aineettomista hyödykkeistä, jotka ovat taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomia, ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Konsernilla on tavaramerkkejä, joiden arvioitu taloudellinen vaikutusaika on rajaton.

Aineettomien hyödykkeiden, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, poistoajat ovat seuraavat:

Aineettomat oikeudet	5–10 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	5–20 vuotta

Aineettomien hyödykkeiden poistojen tekeminen aloitetaan, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi, toisin sanoen kun se on sellaisessa sijaintipaikassa ja kunnossa, että se pystyy toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla. Poistojen kirjaaminen lopetetaan, kun aineeton käyttöomaisuusoikeus tai -hyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi (tai sisältyy myytävänä olevaksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään) IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot* -standardin mukaisesti.

Myyntivoitot ja -tappiot määritetään myyntihinnan ja kirjanpitoarvon erotuksena, ja myyntivoitot ja -tappiot sisällytetään tuloslaskelman liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ja omaisuuserien tasearvot tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja aina kun on viitettä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Arvonlennustesteissä arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuden käypä arvo vähennettynä luovutuksesta johtuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvonlennustappio kirjataan tuloslaskelmaan, mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Aiemmin tuloslaskelmaan kirjattu arvonalennus peruutetaan, mikäli kerrytettävissä olevan tulon määrittämisessä käytetyt arvot muuttuvat olennaisesti. Arvonlennuksen peruuttamisen jälkeinen arvo ei saa kuitenkaan ylittää arvoa, joka omaisuudella olisi ollut ilman aikaisempien vuosien arvonalennusta kertyneillä poistoilla vähennettynä.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2019

(Milj. euroa)	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakko-maksut ja keskener. hankinnat	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	55,6	18,2	5,2	79,0
Muuntoerot	2,5	0,0		2,5
Lisäykset	0,3	0,1	0,0	0,4
Myynnit ja muut vähennykset	-1,7	0,0	-5,1	-6,9
Siirrot erien välillä	0,0	0,1	-0,1	0,0
Hankintameno 31.12.	56,6	18,4	0,0	75,0
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-25,7	-15,2	4,9	-35,9
Muuntoerot	-1,0	0,0		-1,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1,7	0,0		1,8
Tilikauden poisto	-0,7	-0,7	-4,9	-6,3
Kertyneet poistot 31.12.	-25,7	-15,9	0,0	-41,6
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	29,9	3,0	0,3	33,3
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	30,9	2,5	0,0	33,5

Aineettomat oikeudet sisältävät Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liiketoimintaan liittyviä tavaramerkkejä, joiden taloudellisen vaikutusajan katsotaan olevan rajoittamaton. Näiden kirjanpitoarvo 31.12.2019 oli 29,8 miljoonaa euroa.

Vaikutusajaltaan rajoittamattomien tavaramerkkien kirjanpitoarvot

(Milj. euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Honey Monster	1,1	1,0
Benecol UK	28,7	27,3
Yhteensä	29,8	28,3

Aineettomien oikeuksien ja keskeneräisten hankintojen muut vähennykset liittyvät Benemilk-liiketoimintaan liittyvien aineettomien hyödykkeiden myyntiin ja aikaisempina vuosina taseeseen aktivoitujen aineettomiin hyödykkeisiin liittyvien hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen vähennyksiin. Raisio-konsernilla ei ole tulevaisuuden tulonodotuksia Benemilk-liiketoiminnasta.

AINEETTOMAT OIKEUDET JA HYÖDYKKEET 2018

(Milj. euroa)	Aineettomat oikeudet	Muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	56,2	17,9	5,2	79,3
Muuntoerot	-0,4	0,0		-0,4
Lisäykset	0,3	0,4	0,2	0,9
Myynnit ja muut vähennykset	-0,4	-0,3		-0,8
Siirrot erien välillä		0,2	-0,2	0,0
Hankintameno 31.12.	55,6	18,2	5,2	79,0
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-16,8	-14,8	-4,9	-36,5
Muuntoerot	0,2	0,0		0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,4	0,3		0,7
Tilikauden poisto	-0,8	-0,7		-1,5
Arvonalentumiset ja niiden palautukset	-8,7			-8,7
Kertyneet poistot 31.12.	-25,7	-15,2	-4,9	-45,7
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	39,4	3,2	0,3	42,9
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	29,9	3,0	0,3	33,3

Aineettomat oikeudet sisältävät Terveelliset elintarvikkeet -segmentin liiketoimintaan liittyviä tavaramerkkejä, joiden taloudellisen vaikutusajan katsotaan olevan rajoittamaton. Näiden kirjanpitoarvo 31.12.2018 oli 28,3 miljoonaa euroa.

Vertailukaudella taloudellisesti vaikutusajaltaan rajoittamattomien tavaramerkkien tasearvon testauslaskelma osoitti, että Honey Monsterin tavaramerkin arvo oli alentunut. Se johti vuoden 2018 tilinpäätöksessä 8,7 miljoonan euron arvonalentumistappion kirjaamiseen. Honey Monster -brändi ei ole yhtiön uuden terveelliseen ruokaan keskittyvän strategian mukainen eikä siihen liity merkittäviä tulonodotuksia.

4.2 Tutkimus- ja kehittämismenot

§

Laadintaperiaatteet

Tutkimusmenot kirjataan tulosvaikutteisesti kuluksi sinä vuonna, jonka aikana ne ovat syntyneet. Uusien tai merkittävästi parannettujen tuotteiden kehittämismenot kirjataan taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi siitä lähtien, kun kehittämisvaiheen menot ovat luotettavasti määritettävissä, tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti, tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista

hyötyä ja konsernilla on sekä aikomus että resurssit saattaa kehitystyö loppuun ja käyttää tuotetta tai myydä se. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei kirjata taseeseen myöhemminä tilikausina.

Hyödykkeestä kirjataan poistoja siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei vielä ole valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Taseeseen kirjatut kehittämismenot arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenoon kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettynä.

Taseeseen kirjattujen kehittämismenojen poistoaika on 5–10 vuotta.

**Tutkimus- ja kehittämismenot**

(Milj. euroa)	Kehittämismenot 2019	Kehittämismenot 2018
Hankintameno 1.1.	1,2	1,2
Myynnit ja muut vähennykset	-1,2	
Hankintameno 31.12.	0,0	1,2
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-1,2	-1,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1,2	
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-1,2
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	0,0	0,0

Tilinpäätöksessä 2019 ei ole aktivoituja tuotekehitysmenoja. Muut vähennykset liittyvät Benemilk-liiketoiminnan taseeseen aikaisempina vuosina aktivoitujen uusien tuotteiden kehitystoimintaan liittyvien hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen vähennyksiin.

4.3 Liikearvo

**Laadintaperiaatteet**

Liiketoimien yhdistämiset käsitellään hankintamenetelmän mukaan. Liiketoimintojen yhdistämisissä liikearvo kirjataan määrään, jolla hankintameno ylittää konsernin osuuden hankittujen varojen ja velkojen käyvästä arvosta hankintahetkellä. Liikearvoa syntyy pääsääntöisesti merkittävimmässä yrityskaupoissa. Tällöin liikearvo kuvastaa tyypillisesti hankitun markkinaosuuden, liiketoimintaosaamisen sekä synergioiden arvoa. Liikearvon kirjanpitoarvo testataan arvonalennustein.

Konserni arvioi liikearvon tasearvon vuosittain tai useammin, jos viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta on olemassa. Liikearvo kohdistetaan konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka ovat määritetty sen mukaan, missä maassa ja missä liiketoimintayksikössä liikearvoa seurataan sisäisessä johdon raportoinnissa. Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä lasketaan käyttöarvolaskelmien avulla. Kassavirtaperusteinen käyttöarvo määritellään laskemalla ennustettujen kassavirtojen diskontattu nykyarvo. Ennustetut kassavirrat perustuvat johdon arvioihin. Laskelmien diskonttokorko perustuu pääoman keskimääräiseen kustannukseen (WACC), jota sovelletaan sillä valuuttaluueella, jolla rahavirtaa tuottavan yksikön voidaan katsoa sijaitsevan.

Mahdollinen liikearvon alentumistappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Aiemmin kirjattua liikearvon alentumistappiota ei peruuteta.

**Liikearvon täsmäytyslaskelma**

(Milj. euroa)	2019	2018
Hankintahinta 1.1.	49,3	49,7
Muuntoero	2,4	-0,4
Yritysmyynnit ja vähennykset	0,0	0,0
Hankintameno 31.12	51,7	49,3
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	3,2	3,2
Muuntoero	0,0	0,0
Yritysmyynnit ja vähennykset		
Arvonalentumiset ja niiden palautukset	0,0	0,0
Kertyneet poistot 31.12.	3,2	3,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	48,5	46,1

4.4 Liikearvon ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus

Liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottavalle yksikölle. Raisio-konsernin johtamisjärjestelmää ja rakennetta mukaillen rahavirtaa tuottava yksikkö on tyypillisesti maakohtainen yksikkö, jossa hankittu liiketoimi sijaitsee. Liikearvo on kohdistettu Terveelliset elintarvikkeet -segmentin Länsi-Euroopan Benecol-liiketoimintaan. Liikearvon arvo tilinpäätöshetkellä 31.12.2019 oli 48,5 miljoonaa euroa.

Terveelliset elintarvikkeet -segmenttiin hankittujen liiketoimintojen yhdistelemisten yhteydessä kirjatut tavaramerkit on arvioitu taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomiksi. Tavaramerkkien tunnettuus ja pitkä historia tukee johdon käsitystä siitä, että tavaramerkit kerryttävät rahavirtoja määrittelemättömän ajan. Terveelliset elintarvikkeet -segmenttiin kuuluvien tavaramerkkien arvo oli 31.12.2019 tilinpäätöshetkellä 29,8 milj. euroa

**Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut**

Arvonalentumistestauksissa käytettyjen laskelmien laatiminen edellyttää johdolta tulevaisuutta koskevien arvioiden tekemistä ja kerrytettävissä olevaa rahavirtaa koskevien osatekijöiden määrittelyä. Näihin liittyy epävarmuustekijöitä. Tilikaudella 2019 vaikutusajaltaan rajoittamattomien tavaramerkkien ja liikearvon arvonalennustestaus osoitti, että kyseisten omaisuuserien kerrytettävissä olevat rahamäärät olivat korkeammat kuin niiden kirjanpitoarvot.



Vaikutusajaltaan rajoittamattomien hyödykkeiden arvonalentumispoistot toiminnoittain

(Milj. euroa)	2019	2018
Arvonalentumiset		
Myynti ja markkinointi		8,7
Yhteensä	0,0	0,0

Vertailukauden taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien tavaramerkkien tasearvon testauslaskelma osoitti, että Honey Monsterin tavaramerkin arvo on alentunut. Se johti vuoden 2018 tilinpäätöksessä 8,7 miljoonan euron arvonalentumistappion kirjaamiseen. Honey Monster -brändi ei ole yhtiön uuden terveelliseen ruokaan keskittyvän strategian mukainen eikä siihen liity merkittäviä tulonodotuksia.

Arvonalentumistestauksissa kerrytettävissä olevat rahamäärät määritellään käyttöarvoon perustuen. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat neljä seuraavaa vuotta. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset rahavirrat ekstrapoloidaan käyttämällä alla esitettyjä arvioituja kasvutekijöitä, jotka eivät ylitä yksikön toimialan keskimääräisiä pitkän aikavälin kasvuvauhteja.

Liikearvojen käyttöarvon määrittämisessä käytetyt perusolettamukset ovat:

Liikearvot/Terveelliset elintarvikkeet	2019	2018
UK:n toiminnot, Benecol		
Kasvuprosentti *)	2,0 %	2,0 %
Diskonttauskorko, ennen veroja	5,8 %	7,0 %

*) Ennustejakson jälkeisissä rahavirroissa

Johto on määrittänyt ennusteissa käytetyn liike tuloksen perustuen aiempiin toteutuneisiin tuloksiin ja odotuksiin, jotka sillä on markkinoiden kehitymisestä. Diskonttauskorko on määritetty ennen veroja ja se kuvastaa kyseiseen liiketoimintasegmenttiin liittyviä riskejä.

Arvonalentumistestauksen herkkyyssanalyysi:

Liikearvot / Terveelliset elintarvikkeet -segmentti
UK:n toiminnot, Länsi-Eurooppa

Yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää selvästi varojen kirjanpitoarvon. Kerrytettävissä oleva rahamäärä alittaa varojen kirjanpitoarvon diskonttauskoron noustessa yli 16,0 (14,7 vuonna 2018) prosentin (ennen veroja) tai liikevoittotason pudotessa pysyvästi yli 77,1 (58,5 vuonna 2018) prosenttia johdon arvioista.

4.5 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet



Laadintaperiaatteet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan alkupe-
räiseen hankintamenoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla.

Hankintamenoa sisällytetään menot, jotka aiheutuvat välittömästi aineellisen käyttöomaisuuserän hankinnasta. Ehdot täyttävän hyödykkeen, kuten tuotantolaitoksen, hankintamenoa sisällytetään välittömästi kyseisen hyödykkeen hankkimisesta, rakentamisesta tai valmistamisesta aiheutuneet vieraan pääoman menot silloin, kun on todennäköistä, että ne kerryttävät vastaista taloudellista hyötyä, ja kun menot on luotettavasti määritettävissä. Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Konsernilla ei ole ollut ehdot täyttävien omaisuuserien hankintoja, minkä vuoksi vieraan pääoman menoja ei ole kirjattu taseeseen.

Kun käyttöomaisuushyödykkeen osaa käsitellään erillisenä hyödykkeenä, osan uusimiseen liittyvät menot kirjataan taseeseen. Muussa tapauksessa myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintameno on luotettavasti määritettävissä. Muut korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti, kun ne ovat toteutuneet.

Aineellisista hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat:

rakennukset ja rakennelmat	10–25 vuotta
koneet ja laitteet	4–15 vuotta

Poistojen tekeminen aloitetaan, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi, toisin sanoen kun se on sellaisessa sijaintipaikassa ja kunnossa, että se pystyy toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla.

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistot lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot* -standardin mukaisesti. Myytävänä olevat käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan niiden kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan myyntikustannuksilla vähennettyyn käypään arvoon.

Myyntivoitot ja -tappiot määritetään myyntihinnan ja kirjanpitoarvon erotuksena, ja myyntivoitot ja -tappiot sisällytetään tuloslaskelman liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä, ja jos ne eroavat merkittävästi aikaisemmista arvioista, poistoaikoja muutetaan vastaavasti. Jos hyödykkeen kirjanpitoarvo on suurempi kuin rahamäärä, joka siitä arvioidaan olevan kerrytettävissä, kirjanpitoarvo alennetaan välittömästi kerrytettävissä olevaa rahamäärää vastaavaksi. Arvonlennustappio kirjataan tuloslaskelmaan, mikäli omaisuuserän arvo on suurempi kuin kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Aiemmin tuloslaskelmaan kirjattu arvonalennus peruutetaan, mikäli kerrytettävissä olevan tulon määrittämisessä käytetyt arvot muuttuvat olennaisesti. Arvon alentumisen peruuttamisen jälkeinen arvo ei saa kuitenkaan ylittää arvoa, joka omaisuudella olisi ollut ilman aikaisempien vuosien arvonalennusta kertyneillä poistoilla vähennettynä.

Julkiset avustukset

Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät julkiset avustukset kirjataan käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että konserni tulee ne saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Vuokrasopimukset

Raisio-konserni toimii pääasiassa vain vuokralle ottajana. Konsernilla on varasto- ja liikehuoneistotiloja sekä autoja koskevia vuokrasopimuksia.

Konsernilla on myös vuokrasopimuksia, joissa konserni on vuokralle antajana. Näiden merkitys Raision konsernitalinpäätökseen on vähäinen. Vuokrasopimukset on luokiteltu operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi, sillä vuokrasopimusten ei ole katsottu siirtävän kohdeomaisuuserien omistamiselle ominaisia riskejä ja etuja vuokralle ottajalle. Vuokratuotot kirjataan tasaerinä vuokra-ajalle. Konserni vuokraa liiketiloja ulkopuolisille.

Konserni arvioi sopimusten syntymishetkellä, onko kyseisen sopimus vuokrasopimus tai sisältyykö siihen vuokrasopimus. Sopimukseen sisältyy vuokrasopimus, kun siihen sisältyy yksilöity omaisuususerä ja kun sen kautta saadaan oikeus kyseessä olevan omaisuususerän käyttöä koskevaan määräysvaltaan tietyksi ajanjaksoksi vastiketta vastaan.

Vuokrasopimuksen vuokra-ajaksi määritetään ajanjakso, jonka aikana sopimus ei ole peruutettavissa. Vuokra-aikaan lisätään mahdollisen jatko- tai päättämisoption sisältämä ajanjakso, mikäli on kohtuullisen varmaa, että konserni käyttää jatko-option tai ei käytä päättämisoptiota. Vuokra-ajaltaan enintään 12 kuukauden pituiset sopimukset sekä sopimukset, joiden kohteena olevan omaisuususerän arvo on vähäinen, käsitellään standardin helpotuksen mukaisesti. Näiden sopimusten osalta sopimuskumppanille maksettava vuokra kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasaerinä, eikä näitä kirjata taseeseen.

Konserni kirjaa vuokrasopimuksen alkamisajankohtana vuokrasopimusvelan ja vastaavan käyttöoikeusomaisuuserän.

Vuokrasopimusvelka arvostetaan niiden vuokra-aikana maksettavien vuokrien nykyarvoon, jota ei ole vielä maksettu. Vuokrat diskontataan konsernin lisäluoton korolla ellei vuokrasopimuksen sisäinen korkokanta ole tiedossa. Korkoa oikaistaan tarvittaessa vuokra-ajan pituus, kohdeomaisuuserän luonne ja maakohtainen riski huomioiden.

Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan sopimuksen alkamisajankohtana hankintameno, joka sisältää vuokrasopimusvelan alkuperäisen arvostuksen mukaisen määrän ja mahdolliset alkuvaiheen välittömät menot ja omaisuususerän arvioidut ennallistamismenot sekä sopimuksen alkamisajankohtaan mennessä maksetut vuokrat vähennettynä saaduilla kannustimilla.

Konsernin maksamat vuokrat koostuvat kiinteistä maksuista ja muuttuvista vuokrista ja jäännösarvotakuun perusteella maksettavista määristä. Mahdolliset jäännösarvotakuut, osto-optiot ja päättämisestä aiheutuvat sanktiot huomioidaan vuokrasopimusvelan määrässä vain, mikäli on kohtuullisen varmaa, että optiota käytetään tai mikäli vuokra-ajassa on otettu huomioon, että konserni käyttää vuokrasopimuksen päättämisoption.

Kun muuttuva vuokra perustuu indeksiin tai hintaan, ne huomioidaan vuokrasopimusvelan määrittämisessä. Sopimuksen alkamisajankohtana sovelletaan sen hetkisen indeksin tai hinnan määrää muuttuvien vuokrien määrien laskemisessa. Muita muuttuvia vuokria, kuten omaisuususerän tuloksen perusteella maksettavaksi tulevia vuokria, ei sisällytetä vuokrasopimusvelkaan.

Käyttöoikeusomaisuuserä arvostetaan hankintameno, ja siitä vähennetään poistot ja arvonalentumistappiot ja sitä oikaistaan mahdollisella vuokrasopimusvelan uudelleen määrittämisestä johtuvalla erällä. Käyttöoikeusomaisuuserät poistetaan hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan kuluessa tai vuokra-ajan kuluessa riippuen siitä, kumpi näistä on lyhyempi. Jos sopimuksessa olevan osto-option käyttö on kohtuullisen varmaa, käyttöoikeusomaisuuserä poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Käyttöoikeusomaisuuserän jäännösarvoa ja taloudellista vaikutusaikaa tarkastellaan vähintään jokaisessa tilinpäätöksessä, ja mahdollinen arvonalentuminen kirjataan, mikäli taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuu muutoksia.

Konserni arvostaa vuokrasopimusvelan myöhemmillä kausilla jakotettuun hankintameno, efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Vuokrasopimusvelka määritellään uudelleen, jos todelliset vuokrat poikkeavat olennaisesti alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä vuokrasopimusvelkaan sisällytetyistä vuokrista ja jos vuokrien muutos perustuu sopimuskohdintaan, jotka olivat voimassa sopimuksen alkamisajankohtana. Uudelleenarvointi tehdään esimerkiksi silloin, kun vastaisissa vuokriin tapahtuu muutos, joka johtuu kyseisten maksujen määrittämiseen käytettävän indeksin tai hintatason muutoksesta tai mikäli jäännösarvotakuun perusteella maksettavaksi odotettavissa määrissä tapahtuu muutos. Myös muutokset arvioissa koskien kohdeomaisuuserän osto-optiota tai jatkamis- tai päättämisoptiota voivat johtaa vuokrasopimusvelan uudelleen arviointiin. Vuokrasopimusvelan uudelleen määrittämisestä johtuvalla määrällä oikaistaan kyseisen käyttöoikeusomaisuuserän kirjanpitoarvoa, tai mikäli käyttöoikeusomaisuuserän arvo on nolla, se kirjataan tulosvaikutteisesti.



Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Aineellisen ja aineettoman omaisuuden taloudellisten vaikutusaikojen määrittäminen edellyttää johdolta tulevaisuutta koskevia arvioita. Käyttöomaisuushyödykkeiden arvioidut taloudelliset vaikutusajat tarkistetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä. Johto on käyttänyt harkintaa määritellessään Nokian myllyn tuotannon modernisointiin ja kapasiteetin kasvattamiseen liittyvien myllykoneiden taloudelliseksi vaikutusajaksi 15 vuotta. Nokian myllyn tuotannon modernisointiin ja kapasiteetin kasvattamiseen liittyvä investointi valmistui vuoden 2019 lopussa.

Vuokrasopimusten käsittely IFRS 16:n mukaan edellyttää johdon arvioiden ja oletusten käyttämistä muun muassa vuokra-ajan määrittämiseen liittyviä tekijöitä arvioitaessa koskien toistaiseksi voimassa olevia vuokrasopimuksia sekä jatkoa ja päättämisoptioita sisältäviä vuokrasopimuksia. Toistaiseksi

voimassaolevien vuokrasopimusten käyttöoikeusomaisuuserien vuokra-ajaksi määritettiin siirtymähetkellä johdon harjannan mukaan konsernin strategiakauden mukainen kolmen vuoden vuokra-aika. Diskonttokorko määritettiin siirtymähetken lisäluoton korkoon perustuen.

4.5.1 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet



Aineelliset käyttöoikeusomaisuushyödykkeet 2019

(Milj. euroa)	Omistettut käyttöoikeusomaisuushyödykkeet yhteensä	Vuokratut käyttöoikeusomaisuushyödykkeet yhteensä	Käyttöoikeusomaisuushyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	272,4	0,2	272,6
IFRS 16 -standardin käyttöönotto		1,8	1,8
Muuntoerot	0,2	0,0	0,2
Lisäykset	19,1	0,1	19,2
Myynnit ja muut vähennykset	0,0	0,0	-0,1
Siirrot erien välillä	0,0		
Hankintameno 31.12.	291,7	2,1	293,8
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-237,4	-0,1	-237,5
Muuntoerot	-0,2	0,0	-0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	-4,1	-0,9	-4,9
Arvonalentumiset ja niiden palautukset	0,0		
Kertyneet poistot 31.12.	-241,7	-1,0	-242,7
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	35,1	0,1	35,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	50,0	1,1	51,1



Omistettut käyttöoikeusomaisuushyödykkeet

(Milj. euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	3,4	103,6	163,6	0,4	1,5	272,6
Muuntoerot		0,1	0,1	0,0		0,2
Lisäykset		0,8	8,6		9,6	19,2
Myynnit ja muut vähennykset			0,0			0,0
Siirrot erien välillä		0,0	1,0		-1,0	0,0
Hankintameno 31.12.	3,4	104,6	173,3	0,4	10,1	291,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.		-92,5	-144,9	-0,1		-237,4
Muuntoerot		-0,1	-0,1			-0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot			0,0			0,0
Tilikauden poisto		-1,1	-2,9	0,0		-4,1
Arvonalentumiset ja niiden palautukset						0,0
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-93,7	-147,9	-0,1	0,0	-241,7
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	3,4	11,1	18,8	0,3	1,5	35,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	3,4	10,9	25,4	0,3	10,1	50,0

Vuoden 2019 merkittävin valmistunut investointi oli tuotannon modernisointi ja kapasiteetin kasvattaminen Nokian kauramyllyssä. Investointi mahdollistaa gluteenittomien kauratuotteiden tuotannon. Lisäksi kauramyllyllä voidaan valmistaa kaurakuitutuotteita. Gluteenittomiin ja kaurakuitutuotteisiin liittyvä kokonaisinvestointi oli 8,1 miljoonaa euroa. Raision tehdasalueelle investoitavaan uuteen moderniin tuotantolaitokseen kohdistui vuoden 2019 aikana yhteensä 9,4 miljoonaa euroa.



Vuokratut käyttöoikeusomaisuushyödykkeet

(Milj. euroa)	Rakennukset vuokrattu omaan käyttöön	Koneet vuokrattu omaan käyttöön	Käyttöoikeusomaisuushyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.		0,2	0,2
IFRS 16 -standardin käyttöönotto	1,1	0,7	1,8
Muuntoerot		0,0	0,0
Lisäykset		0,1	0,1
Myynnit ja muut vähennykset		0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0		
Hankintameno 31.12.	1,1	1,0	2,1
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.		-0,1	-0,1
Muuntoerot	0,0	0,0	0,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,0	0,0
Tilikauden poisto	-0,4	-0,5	-0,9
Kertyneet poistot 31.12.	-0,4	-0,6	-1,0
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	0,0	0,1	0,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	0,7	0,4	1,1



Vuokrasopimuksista tuloslaskelmaan kirjatut erät

(Milj. euroa)	2019
Vuokratuotot	0,7
Poistot käyttöoikeusomaisuuseristä	-0,8
Kulut lyhytaikaisista ja vähäarvoisista vuokrasopimuksista	0,0
Korkokulut liittyen vuokrasopimukseen	0,0
Yhteensä	-0,2
Vuokrasopimuksista johtuva lähtevä rahavirta	0,9



Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet 2018

(Milj. euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	4,2	120,1	185,2	0,4	1,0	310,7
Muuntoerot		-0,1	-0,1	0,0		-0,2
Lisäykset		0,6	2,8		1,6	5,0
Myynnit ja muut vähennykset	-0,8	-17,0	-24,7	0,0	-0,5	-42,9
Siirrot erien välillä		0,0	0,6		-0,6	0,0
Hankintameno 31.12.	3,4	103,6	163,8	0,4	1,5	272,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.		-99,9	-160,6	-0,1		-260,6
Muuntoerot		0,1	0,1	0,0		0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		8,7	18,8	0,0		27,5
Tilikauden poisto		-1,3	-3,3	0,0		-4,6
Arvonalentumiset ja niiden palautukset						0,0
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-92,5	-145,0	-0,1	0,0	-237,5
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	4,2	20,1	24,6	0,3	1,0	50,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	3,4	11,1	18,8	0,3	1,5	35,1

Vuoden 2018 merkittävimmät investoinnit olivat Raision kalanrehutehtaalle asennettu pienpakkaus koneen ja uuden tuotantolinjan viimeistely sekä Nokian myllyllä aloitettu tuotannon kehityshanke.

4.5.2 Poistot ja arvonalentumiset



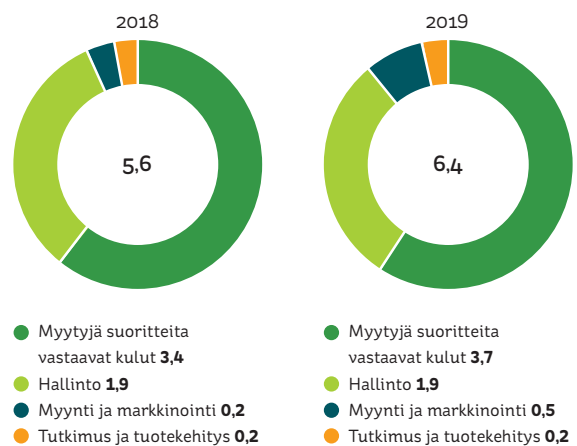
Poistot ja arvonalentumiset

(Milj. euroa)	2019	2018
Poistot hyödykeryhmittäin		
Poistot aineettomista hyödykkeistä, jatkuvat toiminnot		
Aineettomat oikeudet	0,7	0,8
Muut aineettomat hyödykkeet	0,7	0,7
Yhteensä	1,4	1,5
Poistot aineettomista hyödykkeistä, lopetetut toiminnot		
	1,4	1,5
Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta, jatkuvat toiminnot		
Rakennukset	1,5	1,2
Koneet ja kalusto	3,4	3,0
Muu aineellinen käyttöomaisuus	0,0	0,0
Yhteensä	4,9	4,2
Poistot aineellisesta käyttöomaisuudesta, lopetetut toiminnot		0,4
	4,9	4,6
Arvonalentumiset hyödykeryhmittäin, jatkuvat toiminnot		
Aineettomat oikeudet		8,7
Muut aineettomat hyödykkeet		0,0
Rakennukset		
Koneet ja kalusto	0,0	0,0
Muu aineellinen käyttöomaisuus		
Yhteensä	0,0	8,8
Arvonalentumiset, lopetetut toiminnot		
	0,0	8,8
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä, jatkuvat toiminnot	6,4	14,4
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä, lopetetut toiminnot		0,4
	6,4	14,9
Toimintokohtaiset poistot, jatkuvat toiminnot		
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	3,7	3,4
Myynti ja markkinointi	0,5	0,2
Hallinto	1,9	1,9
Tutkimus ja tuotekehitys	0,2	0,2
Yhteensä	6,4	5,6
Toimintokohtaiset poistot, lopetetut toiminnot		0,4
	6,4	6,1
Arvonalentumiset, jatkuvat toiminnot		
Myynti ja markkinointi	0,0	8,7
Hallinto		0,0
Tutkimus ja tuotekehitys		
Yhteensä	0,0	8,8
Arvonalentumiset, lopetetut toiminnot		
	0,0	8,8

Poistot ja arvonalentumiset yhteensä 6,4 milj. euroa sisältää poistot ja arvonalentumiset käyttöoikeusomaisuuseristä seuraavasti:

(Milj. euroa)	2019	2018
Poistot käyttöoikeusomaisuuseristä hyödykeryhmittäin		
Poistot käyttöoikeusomaisuuseristä hyödykeryhmittäin		
Rakennukset	0,4	
Koneet ja kalusto	0,5	0,1
	0,9	0,1
Arvonalentumiset käyttöoikeusomaisuuseristä hyödykeryhmittäin		
Rakennukset		
Koneet ja kalusto	0,0	
Yhteensä	0,0	0,0
Poistot ja arvonalentumiset käyttöoikeusomaisuuseristä yhteensä	0,9	0,1
Toimintokohtaiset poistot ja arvonalentumiset käyttöoikeusomaisuuseristä		
Myytyjä suoritteita vastaavat kulut	0,2	
Myynti ja markkinointi	0,4	0,0
Hallinto	0,2	0,0
Tutkimus ja tuotekehitys	0,0	
Toimintokohtaiset poistot ja arvonalentumiset käyttöoikeusomaisuuseristä yhteensä	0,9	0,1

Poistot (milj. €)
2018 - 2019



4.6 Muiden aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kuin liikearvon ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien hyödykkeiden arvonalentumiset



Laadintaperiaatteet

Pitkäaikaisten aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden omaisuuserien tasearvoja arvioidaan mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi tilinpäätöshetkellä ja aina kun on viitettä siitä, että jonkin omaisuuden arvo on alentunut. Arvonalentumistesteissä arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta johtuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvonalennustappio kirjataan tuloslaskelmaan, mikäli omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin kerrytettävissä oleva rahamäärä.

Aiemmin tuloslaskelmaan kirjattu arvonalennus peruutetaan, mikäli kerrytettävissä olevan tulon määrittämisessä käytetyt arvot muuttuvat olennaisesti. Arvonalentumisen peruuttamisen jälkeinen arvo ei saa kuitenkaan ylittää arvoa, joka omaisuudella olisi ollut ilman aikaisempien vuosien arvonalennusta kertyneillä poistoilla vähennettynä.



Arvonalentumiset toiminnoittain

(Milj. euroa)	2019	2018
Arvonalentumiset		
Myynti ja markkinointi	0,0	
Hallinto		0,0
Tutkimus ja tuotekehitys		
Yhteensä	0,0	0,0

Vuonna 2019 ja 2018 ei ollut merkittäviä arvonalennuksia pitkäaikaisissa aineettomissa ja aineellisten hyödykkeiden tasearvoissa.

4.7 Oman pääoman ehtoiset sijoitukset



Laadintaperiaatteet

Oman pääoman ehtoiset sijoitukset on luokiteltu käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin. Näistä sijoituksista kirjataan tulosvaikutteisesti vain osingot. Mahdollista myöhemmin tapahtuvaa myyntiä ei kirjata tulosvaikutteisesti eikä käyvän arvon rahastoon

kirjattuja käyvän arvon muutoksia uudelleen luokitella tulosvaikutteisesti. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin on luokiteltu sijoitus- ja yritystodistukset, joita pidetään Rasion liiketoimintamallin mukaisesti kaupankäyntitarkoituksessa ja joilla tavoitellaan pääasiassa lyhyen aikavälin tuottoa markkinahintojen muutoksesta.

Oman pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka noteerataan julkisesti, arvostetaan NASDAQ OMX Helsinki Oy:n noteeraamiin tilinpäätöspäivän ostokursseihin. Osa noteeraamattomista osakesijoituksista on kirjattu käypään arvoon soveltamalla esimerkiksi viimeaikaisia riippumattomien tahojen välisiä kauppia. Mikäli arvostaminen käypään arvoon arvostusmenetelmiä käyttäen ei ole ollut mahdollista, eikä käypä arvo ole ollut luotettavasti saatavilla, oman pääoman ehtoiset sijoitukset on arvostettu hankintamenoonsa.



Oman pääoman ehtoiset sijoitukset

(Milj. euroa)	2019	2018
Osakesijoitukset ja osuudet	3,0	2,2
	3,0	2,2
Tilikauden alussa	2,2	2,2
Muutokset	0,8	0,1
Tilikauden lopussa	3,0	2,2

4.8 Vaihto-omaisuus



Laadintaperiaatteet

Vaihto-omaisuuteen kirjataan aineet ja tarvikkeet, keskeneräiset tuotteet sekä valmiit tavarat. Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoa tai sitä alhaisempaan netto-realisoitintarvoon. Netto-realisoitintarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot.

Vaihto-omaisuuden hankintameno määritetään FIFO-menetelmää käyttäen niin, että aineiden ja tarvikkeiden sekä valmiina hankittujen tuotteiden arvostuksessa on käytetty painotettua keskihintaa. Itse valmistettujen tuotteiden arvostuksessa käytetään standardihintaa.

Valmiina hankittujen tuotteiden hankintamenoon luetetaan kaikki ostomenot mukaan lukien välittömät kuljetus-, käsittely- ja muut menot. Itse valmistettujen valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta valmistuksen muuttuvista ja kiinteistä yleismenoista normaaliin toiminta-asteeseen perustuen.

Hankintameno ei sisällä vieraan pääoman menoja.



Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Vaihto-omaisuuden arvostus edellyttää johdon arviota määritettäessä epäkuranttiuskirjauksia tai jälleenmyyntihintoja. 31.12.2018 tehtiin Terveelliset ainesosat-segmentin kalalii-ketoiminnan Valmiit tuotteet/tavarat -erästä 0,4 miljoonan euron arvonalennuskirjaus. Arvonalennuskirjaus liittyy Raisioaquan ajalla 11.6–10.7.2018 valmistamiin kalanrehuihin. Raisioaquan toimittamista kalanrehuista löytyi Venäjän viranomaisten tekemissä analyyseissä muuntogeenistä soijaa, mikä on vastoin Raision linjausta. Raisioaquan kalanrehuissa käyttämän soijatuotteen toimitti suomalainen tavarantoimittaja. Muuntogeenistä ainesta oli todettu pitoisuuksina, jotka ylittivät EU-lainsäädännön mukaisen merkin-tärajan ja Venäjän lainsäädännön mukaisen rajan. Venäjän viranomaiset ilmoittivat sulkevansa rajan 4.8.2018. Raja avattiin 6.12.2018.



Vaihto-omaisuus

(Milj. euroa)	2019	2018
Aineet ja tarvikkeet	24,4	23,8
Keskeneräiset tuotteet	4,1	3,1
Valmiit tuotteet/tavarat	8,9	8,1
Muu vaihto-omaisuus	0,2	0,0
Ennakkomaksut		0,0
Vaihto-omaisuus yhteensä	37,6	34,9

5 Rahoitus



Sisältö

Rahoitus sisältää jatkuvien liiketoimintojen liitetiedot rahoitustuotoista ja -kuluista, rahoitusvaroista ja veloista, rahoituserien arvostamisesta sekä rahoitusriskien hallinnasta.

5.1 Rahoitustuotot ja rahoituskulut

(Milj. euroa)	2019	2018
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista	0,2	0,2
Korkotuotot johdannaisista	0,8	0,8
Korkotuotot myyntisaamisista	0,0	0,1
Muut korkotuotot	0,3	0,3
Arvonmuutos käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista	1,4	0,0
Valuuttakurssierot, netto	0,1	
Muut rahoitustuotot	0,1	0,0
Yhteensä	2,9	1,4
Rahoituskulut		
Korkokulut lainoista	-0,2	-0,5
Korkokulut johdannaisista	-1,2	-1,1
Muut korkokulut	-0,1	-0,4
Valuuttakurssierot, netto		-0,1
Muut rahoituskulut	-0,1	-0,1
Yhteensä	-1,7	-2,2

Muihin korkokuluihin sisältyy vuokrasopimusvelkojen korkokuluja tilikaudella 2019 yhteensä 0,02 miljoonaa euroa.

5.2 Rahoitusvarat ja rahoitusvelat



Laadintaperiaatteet

Raisio luokittelee **rahoitusvarat** kolmeen eri arvostusryhmään: jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvarat, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat. Rahoitusvarojen luokittelu tehdään alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä ja perustuu varojen rahavirtaominaisuuksiin.

Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvaroihin kuuluvat rahoitusvarat, jotka on tarkoitus pitää sopimuksen loppuun asti ja joiden rahavirta muodostuu pelkästään pääomasta ja korosta. Raisio on luokitellut jaksotettuun hankintamenoon kirjattaviin rahoitusvaroihin myyntisaamiset ja muut eräpäivään asti pidettävät saamiset, jotka ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja.

Käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin on luokiteltu oman pääoman ehtoiset sijoitukset, jotka aiemmin sisältyivät myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Ryhmä sisältää pääasiassa noteeraamattomia

osakesijoituksia ja osuuksia. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin. Näistä sijoituksista kirjataan tulosvaikutteisesti vain osingot. Mahdollista myöhemmin tapahtuvaa myyntiä ei kirjata tulosvaikutteisesti eikä käyvän arvon rahastoon kirjatun käyvän arvon muutoksia uudelleen luokitella tulosvaikutteisesti.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin on luokiteltu likvidit sijoitusvarat, joita käytetään kassanhallinnassa.

Konsernin **rahoitusvelat** on luokiteltu jaksotettuun hankintamenoon ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin.

Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat koostuvat korollisista lainoista, rahoitusleasingveloista ja korottomista veloista, kuten ostovelosta. Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Tämän ryhmän rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Rahoitusvelkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin, ja ne voivat olla korollisia tai korottomia. Ryhmään sisältyvät pankkilainat ja rahoitusleasingvelat sekä ostovelat, ennakkomaksut, muut velat sekä siirtovelkoihin sisältyvät rahoitusinstrumentit.

Käypään arvon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi on luokiteltu muut rahoitusvelat.

Johdannaissopimukset on luokiteltu käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi tai -veloiksi. Ne merkitään kirjanpitoon alun perin hankintameno, joka vastaa niiden käypää arvoa. Hankinnan jälkeen johdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määrittämisellä tavalla.

Mikäli johdannaisiin sovelletaan suojauslaskentaa kirjataan niiden käyvän arvon muutos käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta. Arvonmuutosten tulosvaikutukset esitetään yhteneväisesti suojatun erän kanssa. Kun johdannaissopimus solmitaan, konserni käsittelee sen erittäin todennäköisen ennakoidun liiketoimen suojauksena (rahavirran suojaus). Suojauslaskenta lopetetaan mikäli suojauslaskennan soveltamisedellytykset eivät enää täyty, suojattava kohde kirjataan pois taseesta, suojausinstrumentti erääntyy tai se myydään tai toteutetaan, ennakoidun liiketoimen ei odoteta toteutuvan tai johto päättää suojauslaskennan lopettamisesta.

Konserni dokumentoi suojauslaskentaa aloittaessaan suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välisen taloudellisen suhteen ja suojaussuhteen sekä huomioi luottoriskin vaikutuksen. Konserni dokumentoi ja arvioi suojausta aloitettaessa sekä seuraa kuukausittain suojaussuhteiden tehokkuutta tarkastelemalla suojaavan instrumentin kykyä kumota suojattavan erän käyvän arvon tai rahavirtojen muutokset.

Mikäli valuuttatermiinit eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, niiden käypien arvojen muutokset kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin, kun niitä käytetään suojaamaan varsinaista liiketoimintaa ja rahoitustuottoihin ja -kuluihin, kun ne suojaavat rahoituseriä. Termiinien korkoelementin vaikutukset kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannais-instrumenttien tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahastossa. Suojausinstrumentista omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvai-kutteisiksi silloin, kun suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Suojausinstrumentin voiton tai tappion tehoton osuus kirjataan tuloslaskelmaan luonteensa perusteella joko

liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin tai rahoitus-tuottoihin tai -kuluihin.

Konsernilla ei ole **ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosi-joituksen suojia**. Nettosijoituksen suojauksesta oman pää-oman muuntoeroihin kertyneet voitot ja tappiot siirretään tulosvaikutteisiksi silloin, kun nettosijoituksesta luovutaan kokonaan tai osittain.



Liitetiedot

Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu ja hierarkia

(Milj. euroa)	Käypään arvoon tulosvai-kutteisesti TASO 2 2019	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta TASO 3 2019	Jaksotet-tuun hankinta-menoon 2019	Yhteensä 2019	Käypään arvoon tulosvai-kutteisesti TASO 2 2018	Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta TASO 3 2018	Jaksotet-tuun hankinta-menoon 2018	Yhteensä 2018
Rahoitusvarat								
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		3,0		3,0		2,2		2,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset			29,3	29,3			26,8	26,8
Johdannaiset	0,0			0,0	0,3			0,3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat sijoitukset	81,4			81,4	89,0			89,0
Rahavarat			18,3	18,3			53,1	53,1
Yhteensä	81,4	3,0	47,6	132,1	89,3	2,2	79,9	171,5
Rahoitusvelat								
Ostovelat ja muut velat			22,3	22,3			23,6	23,6
Johdannaiset	0,3			0,3	0,0			0,0
Pankkilainat			0,0	0,0			22,9	22,9
Vuokrasopimusvelat			1,1	1,1			0,1	0,1
Yhteensä	0,3	0,0	23,4	23,8	0,0	0,0	46,6	46,6

Käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja veloista kaikki muut kuuluvat tasolle 2 paitsi oman pääoman ehtoiset sijoitukset tasolle 3. Tasolle 1 kuuluvia erä ei ole. Tasolle 2 kuuluvien erien käypä arvo määritellään arvostusmenetelmien avulla käyttäen ulkopuolisen palvelun-tuottajan antamia arvostuksia. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset kuuluvat tasolle 3, koska niiden käypä arvo ei perustu todettavissa olevaan markkinatietoon.

Täsmäytyslaskelma tason 3 rahoitusvaroista ja -veloista

(Milj. euroa)	
Tilikauden 2018 alkusaldo	2,2
Rahoituskulut, käyvän arvon muutos (realisoitumaton)	0,0
Rahoitustuotot, käyvän arvon muutos (realisoitumaton)	0,1
Tilikauden 2018 loppusaldo	2,2
Tilikauden 2019 alkusaldo	2,2
Rahoituskulut, käyvän arvon muutos (realisoitumaton)	0,0
Rahoitustuotot, käyvän arvon muutos (realisoitumaton)	0,8
Tilikauden 2019 loppusaldo	3,0

5.3 Rahoituserien arvostaminen



Laadintaperiaatteet

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Jak-sotettuun hankintameno taseeseen merkittävistä lainoista ja muista saamisista kirjataan arvonalennustappio, jonka suu-ruus määritellään omaisuuserän kirjanpitoarvon ja kyseisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattujen arvioitujen vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset on luokiteltu käypään arvoon muun laajan tuloksen erien kautta kirjattaviin rahoitusvaroihin. IFRS 9:n mukaisesti näistä sijoi-tuksista kirjataan tulosvaikutteisesti vain osingot. Mahdollista myöhemmin tapahtuvaa myyntiä ei kirjata tulosvaikutteisesti

eikä käyvän arvon rahastoon kirjattuja käyvän arvon muutoksia uudelleen luokitella tulosvaikutteisesti.

Raisio arvioi jaksotettuun hankintamenuun kirjattaviin varoihin liittyvät odotettavissa olevat luottotappiot ennakkoivasti. Luottotappiot kirjataan määrään, joka vastaa koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappiota. Raisio kirjaa luottotappiovarauksen perustuen keskiarvoon edellisten kolmen vuoden toteutuneista luottotappioista suhteessa kutakin vuotta edeltävän tilikauden lopun saataviin. Johdon harkintaa käyttäen voidaan tarvittaessa kirjata edellä mainittua suurempi luottotappiovaraus, mikäli on olemassa objektiivista näyttöä asiakkaan taloudellisista vaikeuksista.



Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaaminen myynti-, vuokra- ja asiakassopimusten omaisuuseristä edellyttää johdon arvioita. Johdon harkintaa käyttäen Raisio kirjaa luottotappiovarauksiin yli 60 päivää sitten erääntyneiden saatavien osalta epävarmoiksi katsomansa erät.



Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Rahoitusinstrumenttien käypien arvojen määrittäminen edellyttää johdolta arvioiden käyttöä, jos instrumenteille ei ole saatavissa hintanoteerauksia ja arvot perustuvat arvostusmalleihin. Arvostuksessa pyritään käyttämään mahdollisimman paljon havainnoitavissa olevaa ulkopuolista markkinatietoa. Rahoitusvarojen ja -velkojen käypiä arvoja määritettäessä konserni on käyttänyt seuraavia hintanoteerauksia, oletuksia ja arvostusmalleja:

Osake- ja rahoitusarvopaperisijoitukset

Julkisesti noteeratut oman pääoman ehtoiset sijoitukset, arvostetaan noteerattuihin tilinpäätöspäivän ostokursseihin. Osa noteeraamattomista osakesijoituksista on kirjattu käypään arvoon soveltamalla esimerkiksi viimeaikaisia riippumattomien tahojen välisiä kauppia. Mikäli arvostaminen käypään arvoon arvostusmenetelmiä käyttäen ei ole ollut mahdollista, eikä käypä arvo ole ollut luotettavasti saatavilla, oman pääoman ehtoiset sijoitukset on arvostettu hankintamenuonsa. Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatut rahoitusvarat ovat jälkimarkkinakelpoisia ja niiden arvostuksessa on käytetty tilinpäätöspäivän markkinahintoja tai sopimuksen pituutta vastaavia markkinakorkoja.

Johdannaiset

Valuuttajohdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä tilinpäätöspäivän julkisesti noteerattuja markkinahintoja. Käyvät arvot vastaavat niitä hintoja, jotka konserni joutuisi maksamaan tai saisi, jos se sulkisi johdannaissopimuksen tavanmukaisessa liiketoiminnassa raportointikauden päättämispäivän markkinaolosuhteissa.

Lainasaamiset, lainat ja rahoitusleasingvelat

Lainasaamisten ja rahoituslainojen käyvät arvot pohjautuvat diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty korkoa, joka vastaa kyseisissä sopimuksissa määritettyä korkoa vastaavia markkinakorkoja.

Ostovelat ja muut velat tai myyntisaamiset ja muut saamiset

Ostovelkojen ja muiden velkojen tai myyntisaamisten ja muiden saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen velkojen tai saamisten maturiteetti huomioon ottaen.



Liitetiedot

5.3.1 Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot ja käyvät arvot

(Milj. euroa)	Liitetieto	Kirjanpitoarvo 2019	Käypä arvo 2019	Kirjanpitoarvo 2018	Käypä arvo 2018
Rahoitusvarat					
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset		3,0	3,0	2,2	2,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	5.3.2	29,3	29,3	26,8	26,8
Johdannaiset	5.3.4			0,3	0,3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat sijoitukset	5.3.4	81,4	81,4	89,0	89,0
Rahavarat	5.3.5	18,3	18,3	53,1	53,1
Rahoitusvelat					
Ostovelat ja muut velat	5.3.7	22,3	22,3	23,6	23,6
Johdannaiset	5.3.4	0,3	0,3	0,0	0,0
Pankkilainat	5.3.8	0,0	0,0	22,9	23,1
Vuokrasopimusvelat	5.3.9	1,1	1,1	0,1	0,1

Yllä olevan taulukon kirjanpitoarvot vastaavat konsernitaseen arvoja ja ne eritellään tarkemmin seuraavissa taulukoissa. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset pitävät sisällään noteeraamattomia osakesijoituksia ja osuuksia.

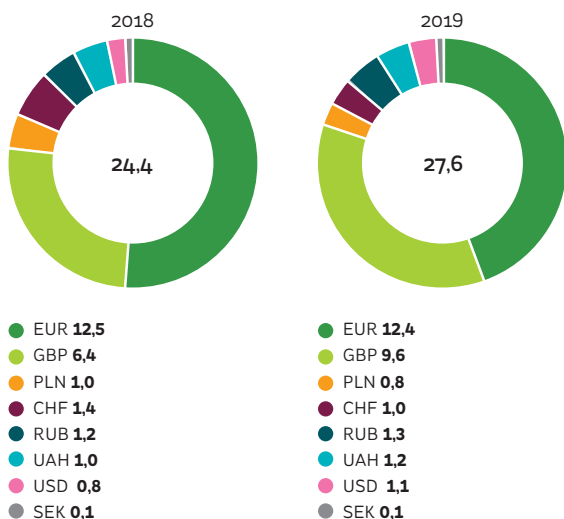
5.3.2 Myyntisaamiset ja muut saamiset

(Milj. euroa)	2019	2018
Myyntisaamiset	27,6	24,4
Siirtosaamiset	1,0	1,8
Muut saamiset	1,7	1,8
Myyntisaamiset ja muut saamiset yhteensä	30,3	28,0

Tytäryhtiöiden riskivaluutoissa olevat myyntisaamiset on eritelty kohdan 5.4.1 taulukossa Valuuttariskin tase ja transaktioriski.

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät ovat liiketoimintaan kuuluvien tuottojen ja kulujen sekä rahoituserien jaksoituksia. IFRS 9 mukaisesti rahoitusvaroihin luettavien saamisten käyvät arvot on esitetty taulukossa 5.3.1.

Myyntisaamiset (milj. €)
2018 - 2019



5.3.3 Myyntisaamisten ikäjakauma

(Milj. euroa)	2019	2018
Erääntymättömät	22,8	20,3
Erääntyneet 1-60 päivää	4,3	3,9
Erääntyneet 61-180 päivää	0,5	0,2
Erääntyneet yli 180 päivää	0,0	0,0
Myyntisaamiset yhteensä	27,6	24,4
Myyntisaamisten arvonalennukset:		
Arvo 1.1.	0,3	0,4
Lisäykset	0,0	0,2
Vähennykset	-0,1	-0,4
Arvonalennukset yhteensä 31.12	0,2	0,2
Myyntisaamiset ja arvonalennukset yhteensä	27,8	24,6

Konserni on kirjannut tilikauden 2019 aikana luottotappiovarauksia 0,2 miljoonaa euroa (0,3 milj. euroa tilikaudella 2018). Konserni on kirjannut luottotappioita tilikauden 2019 aikana 0,0 miljoonaa euroa (0,1 milj. euroa tilikaudella 2018).

5.3.4 Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

(Milj. euroa)	2019	2018
Johdannaiset		0,3
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat sijoitukset	81,4	89,0
Yhteensä	81,4	89,3

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin luetaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät 12 kuukauden sisällä erääntyvät yritysten liikkeeseen laskemat yritystodistukset, kassanhallinnallisista lähtökohdista sijoitetut likvidit finanssi-instrumentit sekä johdannaiset. Liitetietojen taulukossa 5.1 on esitetty käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoituserien voitot, tappiot ja arvonmuutokset.

5.3.5 Rahavirtalaskelman rahavarat

(Milj. euroa)	2019	2018
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat sijoitukset	81,4	89,0
Rahavarat	18,3	53,1
Rahavarat taseessa ja rahavirtalaskelmassa	99,8	142,1

5.3.6 Pitkäaikaiset velat rahoituslaitoksilta

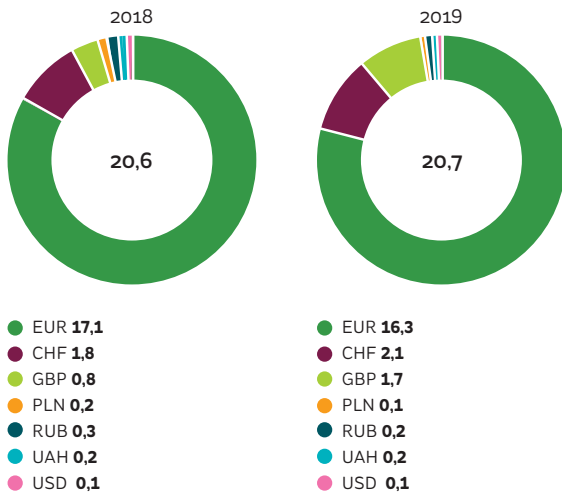
(Milj. euroa)	2019	2018
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta 1.1.	22,9	45,7
Jaksotetun koron muutos	0,0	0,0
Pitkäaikaisten rahalaitoslainojen lyhennykset 1.1. - 31.12.	-22,9	-22,9
Yhteensä	0,0	22,9
Pitkäaikaisten rahalaitoslainojen lyhytaikainen osuus 31.12.		22,9
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta 31.12.	0,0	0,0

5.3.7 Ostovelat ja muut velat

(Milj. euroa)	2019	2018
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	20,7	20,6
Siirtovelat	6,5	7,2
Ennakkomaksut	0,0	0,2
Muut velat	1,3	2,4
Ostovelat ja muut velat yhteensä	28,5	30,4

Siirtovelkoihin sisältyy liiketoiminnan kulujen ja rahoituserien jaksotuksia. Näistä merkittävimmät ovat palkkojen, palkkioiden ja henkilösivukulujen jaksotukset, joita vuonna 2019 oli 4,0 miljoonaa euroa (vuonna 2018 2,6 milj. euroa).

Ostovelat (milj. €) 2018 - 2019



5.3.8 Rahoitusvelat

(Milj. euroa)	2019	2018
Pitkäaikaiset rahoitusvelat		
Muut lainat	0,0	0,0
Vuokrasopimusvelat	0,3	0,0
Yhteensä	0,3	0,1
Lyhytaikaiset rahoitusvelat		
Ostovelat ja muut velat	22,3	23,6
Johdannaiset	0,3	0,0
Pankkilainat		22,9
Vuokrasopimusvelat	0,8	0,0
Yhteensä	23,4	46,5

Rahoitusvelkojen erääntymisjakauma on esitetty liitetietojen kohdan 5.4.2 Maturiteettijakauma-taulukossa.

5.3.9 Vuokrasopimusvelat

(Milj. euroa)	2019
Pitkäaikaiset vuokrasopimusvelat 1.1.	0,1
Muuntoerot	0,0
IFRS 16 -standardin käyttöönotto	1,8
Vuokrasopimusvelkojen lisäykset	0,1
Vuokrasopimusvelan pienentymiseen liittyvät maksut	-0,9
Yhteensä	1,1
Pitkäaikaisten vuokrasopimusvelkojen lyhytaikainen osuus 31.12	0,8
Pitkäaikaiset vuokrasopimusvelat 31.12.	0,3
Pitkäaikaiset vuokrasopimusvelat 1.1.	0,0
Pitkäaikaiset vuokrasopimusvelat 31.12.	0,3
Lyhytaikaiset vuokrasopimusvelat 1.1.	0,0
Lyhytaikaiset vuokrasopimusvelat 31.12.	0,8

5.3.10 Vastuusitoumukset ja muut vastuut

§

Laadintaperiaatteet

Vuokravastuut

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet muuttuivat 1.1.2019 IFRS 16:n käyttöönoton myötä niiden vuokrasopimusten osalta, joissa konserni on vuokralle ottajana. Uudet tilinpäätöksen laadintaperiaatteet on kuvattu kohdassa 4.5 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, Vuokrasopimukset ja käyttöönoton vaikutus on esitetty kohdassa 1.6 Päättäneellä tilikaudella sovelletut uudet ja muutetut standardit.

31.12.2018 saakka operatiivisiin vuokrasopimuksiin liittyvät maksut käsiteltiin vuokrakuluina, jotka jaksotettiin vuokra-ajalle. Koneita ja kalustoa koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla oli olennainen osa omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista, luokiteltiin rahoitusleasingsopimuksiksi. Rahoitusleasingsopimukset merkittiin taseeseen hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vuokramaksujen nykyarvoon. Vastaavat vuokravelvoitteet rahoituskuluilla vähennettynä sisältyivät korollisiin velkoihin. Vuokramaksut rahoitusleasingsopimuksiin liittyen jaettiin jäljellä olevan velan vähennykseksi ja rahoituskuluihin. Rahoitusleasingsopimuksilla hankitut koneet ja laitteet poistettiin joko käyttöaikanaan tai vuokrasopimuksen aikana siten, että poistoajaksi valittiin näistä lyhyempi.

(Milj. euroa)	2019	2018
Sitoutuminen investointimaksuihin		
Tilinpäätöshetkellä voimassa olleet sitoumukset investointimaksuihin	20,8	2,3
Taseeseen sisällyttämättömät vastuusitoumukset ja vastuut		
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Vähimmäisvuokravastuut		1,9
Muut taloudelliset vastuut	3,3	2,5
Takausvastuut konserniyhtiöiden sitoumuksista	26,2	26,3

Takausvastuut konserniyhtiöiden sitoumuksista pitää sisälleen johdannaisiin liittyvän 25 miljoonan euron takaussitoumuksen, joka sisältyy myös vertailuvuoden lukuun. Sitoumus on tehty yksittäisen tytäryhtiön hyväksi pankin kanssa eikä se ollut tilinpäätöshetkellä käytössä, koska konsernin ulkopuoliset johdannaisopimukset tehdään emoyhtiön nimissä. Sitoumus on päättynyt katsauskauden jälkeen tammikuussa 2020.

5.4 Rahoitusriskien hallinta



Sisältö

Tässä osiossa käsitellään rahoitusriskejä joille konserni altistuu liiketoiminnassaan sekä keinoja joilla kyseisiä riskejä hallitaan. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on suojata konsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta. Rahoituksen hoito ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty talousjohtajan alaisuudessa toimivalle rahoitusosastolle riittävän asiantuntemuksen sekä kattavan ja kustannustehokkaan toiminnan varmistamiseksi. Toimintasegmentit informoivat keskeisistä riskeistään rahoitusosastoa, joka kokoaa yhteen koko konsernin riskit ja varmistaa tarvittavat riskienhallintakeinot. Rahoitusosaston toimintaa riskienhallinnassa sääntelee hallituksen hyväksymä rahoituspolitiikka. Hallitus tekee kaikki merkittävät lainanotto päätökset rahoitusosaston esityksestä.



Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Konserni altistuu valuuttapositioneista aiheutuville transaktioriskeille ja riskeille, jotka syntyvät kun eri valuutassa olevat sopimukset muutetaan euromääräisiksi. Johto on käyttänyt harkintaa solmiessaan johdannaissopimuksia valuuttariskiltä suojautuessaan. Suojaukset tehdään hallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan mukaisesti.



Liitetiedot

5.4.1 Valuuttariski

Valuuttariski tarkoittaa sitä tulokseen, taseeseen ja kassavirtaan liittyvää epävarmuutta, joka aiheutuu valuuttakurssien muutoksista. Kansainvälisen Raisio-konsernin toiminnassa valuuttariskillä on keskeinen rooli ja sen hallintaa säätelee rahoituspolitiikka. Valuuttariski jaetaan transaktioriskiin ja translaatoriskiin.

Transaktioriskillä tarkoitetaan valuuttakurssiriskiä, joka aiheutuu sopimuksen syntyhetken ja maksutapahtuman välillä. Raisio suojautuu merkittävimmiltä valuuttamääräisten saamisten ja velkojen, taseen ulkopuolisten osto- ja myyntisopimusten sekä osittain myös budjetoitujen kassavirtojen valuuttariskeiltä. Transaktioriskien hallintaan konserni käyttää tällä hetkellä valuuttatermiinejä.

Merkittävimmät transaktioriskit

Liiketoiminta	Kotivaluutta	Riskivaluutta	Nettotapahtuma
Benecol-kuluttajatuotteiden myynti Isossa-Britanniassa	GBP	CHF EUR	Ostot Ostot
Benecol-kuluttajatuotteiden myynti Irlannissa	EUR	CHF	Ostot
Kasvistanoliesterin tuotanto ja myynti sekä välipalatuotteiden myynti	EUR	CHF RUB SEK USD	Myynnit Myynnit Myynnit Ostot
Benecol-kuluttajatuotteiden myynti Puolassa	PLN	EUR	Ostot

Konsernille syntyy transaktioriskiä erityisesti Englannin punta-, Sveitsin frangi-, euro-, Yhdysvaltain dollari-, Venäjän rupla- ja Ruotsin kruunumääräisistä eristä. Nettotapahtuma-sarakkeessa on kuvattu aiheutuuko valuutasta kyseisen liiketoiminnan kohdalla enemmän ostoja vai myyntejä eli minkälaista riskiä yhtiö kantaa kyseisen valuutan osalta.

Liikevaihdon transaktioriski 2019

(Milj. euroa)	USD	CHF	RUB	SEK
+10 % muutos valuuttakurssissa	0,2	1,1	0,4	0,1
-10 % muutos valuuttakurssissa	-0,2	-1,1	-0,4	-0,1

Tytäryhtiöiden vieraassa valuutassa tapahtuvasta myynnistä aiheutuu konsernille liikevaihdon transaktioriskiä.

Translaatoriski tarkoittaa riskiä, joka syntyy kun valuuttamääräiset erät muutetaan tilinpäätöstä varten kotimaan valuutaksi. Konsernin rahoituspolitiikan mukaisesti translaatoriskiä ei suojata säännönmukaisesti valuuttajohdannaisilla. Tilikaudella 2019 konsernin liikevaihdesta 33,5 prosenttia muodostui muussa toiminnallisessa valuutassa kuin eurossa.

Liikevaihdon translaatoriski 2019

(Milj. euroa)	USD	GBP	PLN	RUB	SEK	UAH
+10 % muutos valuuttakurssissa	0,1	5,2	0,6	0,9	0,0	0,5
-10 % muutos valuuttakurssissa	-0,1	-6,4	-0,7	-1,1	0,0	-0,6

Valuuttariskin tase ja transaktioriski 31.12.2019

(Milj. euroa)	EUR	USD	GBP	CHF	PLN	RUB	SEK
Myyntisaamiset	0,7	0,8	0,0	1,0	0,1	0,1	0,1
Pankkitilit	-0,1	0,4	0,0	-0,7	0,0	0,1	0,0
Ostovelat	-3,1	-0,2	-0,7	-2,1	0,0	0,0	-0,2
Sisäiset lainat	-1,0	0,2					
Taseriski yhteensä	-3,5	1,2	-0,7	-1,8	0,1	0,2	0,0
Ennustetut myynnit alle vuosi	0,0	2,0	0,0	11,4	0,0	3,8	1,3
Ennustetut ostot alle vuosi	-17,8	-8,6	0,0	-25,3	0,0	0,0	-0,4
Ennustettu riski yhteensä	-17,8	-6,6	0,0	-13,9	0,0	3,8	0,9
Valuuttatermiinit yhteensä	6,7	4,1		4,9		-2,7	
Nettoriski yhteensä	-14,7	-1,3	-0,7	-10,8	0,1	1,3	0,8

Ennustetut myynnit ja ostot perustuvat konsernin toimintasegmenttien raportoimiin ennusteisiin. Niiden osalta taulukossa on huomioitu konsernin kannalta merkittävät valuuttamääräiset erät, mutta ei sellaisia tuloja joille on tunnistettavissa sen kumoava valuuttamääräinen meno. Taulukossa negatiiviset arvot tarkoittavat ostoja tai velkoja ja positiiviset arvot myyntejä tai varoja.

Valuuttariskin tase ja transaktioriski 31.12.2018

(Milj. euroa)	EUR	USD	GBP	CHF	PLN	RUB	SEK
Myyntisaamiset	0,9	0,6	0,0	1,4	0,0	0,2	0,1
Pankkitilit	-0,1	-0,2	0,3	-0,4	0,0	0,1	0,0
Ostovelat	-4,0	-0,3	-0,1	-1,8	0,0	0,0	-0,2
Sisäiset lainat	-1,2	0,2					
Taseriski yhteensä	-4,5	0,4	0,2	-0,8	0,0	0,2	-0,1
Ennustetut myynnit alle vuosi	3,3	3,7	0,0	10,5	0,0	4,0	1,3
Ennustetut ostot alle vuosi	-17,7	-8,3	0,0	-25,4	0,0	0,0	-0,3
Ennustettu riski yhteensä	-14,4	-4,7	0,0	-14,9	0,0	4,0	1,0
Valuuttatermiinit yhteensä	8,0	8,8		4,3		-2,7	
Nettoriski yhteensä	-10,8	4,5	0,3	-11,4	0,0	1,5	0,9

IFRS 7 mukainen valuuttaherkkyyssanalyysi 2019

(Milj. euroa)	Liiketoiminnan transaktioriski (alle vuosi) +/-10%	Rahoitukselliset riskit (alle vuosi) +/-10%	Translaatoriski, EBT +10%	Translaatoriski, EBT -10%	Translaatoriski, oma pääoma +10%	Translaatoriski, oma pääoma -10%
EUR	0,4	0,1				
USD	0,5	0,1	0,0	0,0	-0,1	0,1
GBP	0,1	0,0	-1,2	1,5	-10,4	12,7
CHF	0,4	0,1				
PLN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,2
RUB	0,3	0,0	-0,2	0,2	-0,3	0,4
SEK	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,3
UAH	0,0	0,0	-0,1	0,1	-0,1	0,2

Taulukossa on huomioitu valuuttasuojat, mutta ei ennustettuja kassavirtoja. Liiketoiminnan transaktioriskit pitävät sisällään myyntisaamiset, ostovelat ja valuuttatermiinit. Rahoitukselliset riskit pitävät sisällään sisäiset valuuttalainat ja vieraan valuutan pankkisaldot. Yllä olevan taulukon luvut kertovat, mikä on kunkin valuutan riski kaikkia muita valuuttoja vastaan. Translaatoriskit on määritetty konsernin raportointijärjestelmän avulla määrittelemällä vuoden lopun vieraan valuutan kurssit yhtä euroa vastaan ja muuttamalla niitä sitten yksi kerrallaan +/-10 %. Translaatoriski, EBT tarkoittaa valuuttakurssiriskiä joka kohdistuu konsernin voittoihin ennen veroja ja translaatoriski, oma pääoma valuuttakurssiriskiä joka kohdistuu konsernin oman pääoman arvoon.

IFRS 7 mukainen valuuttaherkkyyssanalyysi 2018

(Milj. euroa)	Liiketoiminnan transaktioriski (alle vuosi) +/-10%	Rahoitukselliset riskit (alle vuosi) +/-10%	Translaatoriski, EBT +10%	Translaatoriski, EBT -10%	Translaatoriski, oma pääoma +10%	Translaatoriski, oma pääoma -10%
EUR	0,5	0,1				
USD	0,9	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,1
GBP	0,0	0,0	-0,4	0,5	-16,5	20,1
CHF	0,4	0,0				
PLN	0,0	0,0	0,1	-0,2	0,1	-0,2
RUB	0,3	0,0	-0,2	0,3	-0,3	0,4
SEK	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,3
UAH	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,1

Johdannaisten nimellisarvot

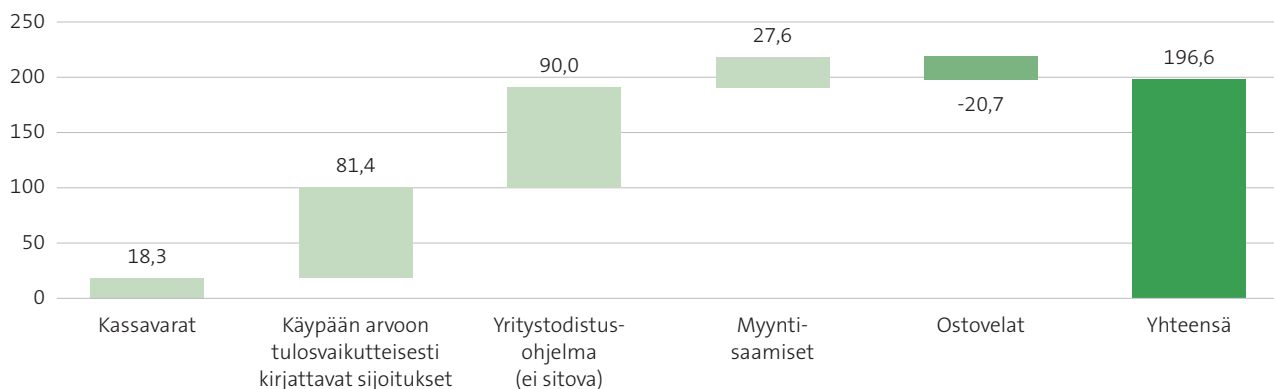
(Milj. euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskennassa	34,7	68,9
Valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennassa		2,8

5.4.2 Likviditeetti- ja maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriskillä tarkoitetaan riskiä siitä, että konsernin rahoitusvarat ja lisärahoitusmahdollisuudet eivät kattaisi liiketoiminnan tulevia tarpeita. Riskienhallintapolitiikan mukaisesti rahoitusosasto pyrkii ylläpitämään hyvän maksuvalmiuden

kaikissa olosuhteissa ja siten turvaamaan johdon strategisen toimintavapauden. Tilinpäätöshetkellä konsernin maksuvalmius muodostui rahoitusvaroista, tililimiiteistä ja ei-sitovasta yritystodistusohjelmasta. Varainhankinnan riskiä hajautetaan hankkimalla rahoitusta eri lähteistä.

Lyhyen aikavälin likviditeetti (milj. euroa)



Taulukko kuvaa konsernin lyhyen aikavälin likviditeettiasemaa. Taulukosta on jätetty huomioimatta valuuttajohdannaiset, rahoitusleasingvelat sekä annetut takaukset. Myös nämä erät huomioiden konsernin likviditeetti on hyvällä tasolla.

Maturiteettijakauma 2019

(Milj. euroa)	Yhteensä	alle 3 kuukautta	3–6 kuukautta	6–9 kuukautta	9–12 kuukautta	1–2 vuotta	yli 2 vuotta
Rahoitusvelat							
Ostovelat	-20,7	-20,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitusleasing	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	-20,8	-20,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskennassa							
Saatava määrä	34,5	16,8	17,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Maksettava määrä	-35,3	-17,4	-18,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	-0,8	-0,6	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Takaussopimukset							
Annetut takaukset	-0,7	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Annetuilla takaussopimuksilla tarkoitetaan emoyhtiön tytäryhtiöiden puolesta antamia takauksia. Ne on sisällytetty aikaisimpaan ajanjaksoon, jona takauksen perusteella voidaan vaatia maksua. Konserni ei pidä niiden toteutumista todennäköisenä.

Maturiteettijakauma 2018

(Milj. euroa)	Yhteensä	alle 3 kuukautta	3–6 kuukautta	6–9 kuukautta	9–12 kuukautta	1–2 vuotta	yli 2 vuotta
Rahoitusvelat							
Ostovelat	-20,6	-20,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pankkilainat	-22,9	0,0	-11,4	0,0	-11,4	0,0	0,0
Pankkilainojen korot	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitusleasing	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	-43,8	-20,7	-11,5	0,0	-11,5	0,0	0,0
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskennassa							
Saatava määrä	69,3	14,2	15,8	0,0	39,2	0,0	0,0
Maksettava määrä	-68,7	-14,2	-15,8	0,0	-38,7	0,0	0,0
Yhteensä	0,6	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0
Valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennassa							
Saatava määrä	2,8	0,0	0,0	0,0	2,8	0,0	0,0
Maksettava määrä	-2,7	0,0	0,0	0,0	-2,7	0,0	0,0
Yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Takaussopimukset							
Annetut takaukset	-0,8	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5.4.3 Korkoriski

Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten vaikutusta konsernin nettorahoituskuluihin ja -tuottoihin sekä eri korkosijoitusten ja korkojohdannaisten markkina-arvoihin seuraavan 12 kuukauden aikana. Konsernin rahoituspolitiikka määrittelee korkoriskin hallinnan tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi. Korkoriskiä hallitaan ohjaamalla luottosalkun ja korkosijoitusten rakennetta sekä duraatiota. Korkoprofilin muokkauksessa välineinä voidaan käyttää koronvaihtosopimuksia sekä korkotermiineitä ja -optioita. Tilinpäätöshetkellä

konsernilla ei ollut pankkilainoja eikä siten myöskään korkojohdannaisia. Poikkeuksellisesta korkoympäristöstä johtuen konserni on negatiivisilta talletuskoroilta välttyäkseen sijoittanut kassavarojaan likvideihin matalan luotto- ja korkoriskin korkoinstrumentteihin. Tilinpäätöshetkellä sijoitussalkun duraatio oli 2,73 vuotta ja pääoma sekä realisoitumaton arvonmuutos olivat yhteensä 81,4 miljoonaa euroa. Edellä mainittua duraatiolukua hyödyntäen olisi markkinakoron 100 korkopisteen laskulla tai nousulla +/- 2,2 miljoonan euron vaikutus konsernin tulokseen ennen veroja.

5.4.4 Luotto- ja vastapuoliriski

Vastapuoliriski

Vastapuoliriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa sopimusosapuoli ei kykene täyttämään tai ei halua täyttää omaa velvoitettaan. Raisio altistuu vastapuoliriskille liiketoimintojen oston ja myynnin kautta sekä rahoitusosaston sijoittaessa varoja rahoitusmarkkinoille ja operoidessa johdannaisinstrumenteilla. Toimintasegmentit ovat vastuussa ostoon ja myyntiin liittyvästä vastapuoliriskistä. Rahoitusosasto vastaa tekemiinsä sijoituksiin, lainasaamisiin ja johdannais-sopimuksiin liittyvästä vastapuoliriskistä. Tämän riskin hallinnassa keskeisenä keinona on huolellinen, hyvän luottokelpoisuuden omaavien vastapuolien valinta.

Sijoitustoiminta

Rahoitusvarojen sijoittamista on säännelty konsernin rahoituspolitiikassa tehtävän sijoituksen määrän, maturiteetin ja vastapuolten osalta. Maturiteetiltaan lyhyt- ja pitkäaikaisen suorien korkosijoitusten lisäksi varoja voidaan sijoittaa korkorahastoihin, vaihtoehtoisten sijoitusten rahastoihin sekä osakkeisiin ja osakerahastoihin. Vastapuolina voivat lähtökohtaisesti olla Euroopan rahaliiton jäsenvaltiot, suuret suomalaiset kunnat ja niiden yhteenliittymät, Suomessa

yrittäjäpankkitoimintaa harjoittavat rahalaitokset sekä Euroopan rahaliiton jäsenvaltioissa rekisteröidyt yritykset, joilla on hyvä luottoluokitus. Tilipäätöshetkellä varainhoitajan hallinnoimaan sijoitussalkkuun, jossa varat ovat sijoitettuina hajautetusti korkorahastoihin, oli sijoitettu 80,0 miljoonaa euroa.

Myynnin luottoriski

Toimintasegmentit tekevät itsenäisesti vastapuoliriskiin liittyviä päätöksiä, kuten päättävät asiakkaaksi hyväksymisen kriteereistä, sovellettavista myyntiehdoista ja vaadittavista vakuuksista, samoin kuin ne vastaavat myyntisaamisten luottoriskistä. Myyntisaamia voidaan turvata myös luottovakuutuksilla.

Konserni toimii päivittäistavarakauppamarkkinoilla ja sen luottoriskikertymät johtuvat kyseisten markkinoiden rakenteesta. Merkittävä osa konsernin tuloksesta syntyy Benecoliiketoiminnasta ja erityisesti Iso-Britanniasta. Merkittävä osa sekä Ison-Britannian että Suomen elintarvikeliiketoiminnan myyntituloista saadaan muutamilta merkittävimmältä päivittäistavarakauppaketjuilta. Konserni ei kuitenkaan ole havainnut isoimpien asiakkaidensa luottokelpoisuuden heikkenemistä Isossa-Britanniassa tai Suomessa. Markkinarakenteen aiheuttamat luottoriskikertymät on tiedostettu ja ne huomioidaan osana konsernin päätöksentekoa.

Luottotappiot

(Milj. euroa)	Saatavat 31.12.2019	Aikaisempien vuosien luottotappiot suhteessa saataviin	Laskennallinen minimi luotto- tappiovaraus	Luottotappio- varaus 2019	Luottotappio- varaus 2018
Kaikki saatavat yhteensä	27,8	0,3 %	0,1	0,2	0,3
Erääntyneet saatavat yhteensä	5,0	1,5 %	0,1	0,2	0,3
Yli 60 päivää sitten erääntyneet saatavat	0,7	13,3 %	0,1	0,2	0,3

Taulukossa on verrattu edellisten kolmen tilikauden toteutuneita luottotappioita suhteessa kunkin tilikauden alun saataviin. Vertailun tuloksena on saatu laskennallinen minimi luottotappiovaraus, joka perustuu edellä mainittuun historiatietoon. Tämä laskentatapa on toteutettu 1.1.2018 voimaan tulleen IFRS 9 -standardin vaatimusten mukaisesti.

6 Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot ja laskennalliset verot

Sisältö

Tämä liitetieto sisältää tuloveroihin ja laskennallisiin veroihin liittyvät liitetiedot.

6.1 Tuloverot

§ Laadintaperiaatteet

Konsernin verokulu sisältää konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisut sekä laskennallisten verojen muutoksen. Verot kirjataan tulosaikutteisesti, paitsi milloin ne liittyvät laajaan tuloslaskelmaan tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin eriin. Tällöin myös verovaikutus kirjataan vastaaviin eriin. Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisissä tilikausissa liittyvillä veroilla.

Konserni vähentää kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset ja -velat toisistaan siinä tapauksessa, että konsernilla on laillisesti toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata kirjatut erät toisistaan.

§ Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Konserni on verotuksen kohteena useassa eri maassa ja tuloverojen laskentaan liittyy runsaasti arvioita ja harkintaa. Veroina kirjatut määrät vastaavat tämänhetkistä käsitystä ja nykyisten verolakien tulkintaa. Johto arvioi säännöllisesti verolaskelmissa tehtyjä kannanottoja tilanteissa, joissa verosäännökset ovat tulkinnanvaraisia.

Tilikauden 1.1.–31.12.2019 verotuksellisten tappioiden lisäyksestä, 0,5 miljoonaa euroa (1,5 miljoonaa euroa tilikaudella 1.1.–31.12.2018), ei ole kirjattu verosaamista. Merkittävien osa tappiosta syntyi Terveelliset elintarvikkeet -segmentin Pohjois- ja Itä-Euroopan Puolan yksikössä. Benemilk-liiketoiminnan aikaisempien vuosien 11,7 miljoonan euron tappiosta kirjattiin laskennallinen verosaaminen tilikaudella 1.1.–31.12.2019.

§ Tuloverot

(Milj. euroa)	2019	2018
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-4,2	-4,8
Edellisten tilikausien verot	-0,1	-0,1
Laskennalliset verot	1,4	1,1
Yhteensä	-2,9	-3,7

Vuonna 2019 jatkuvien toimintojen tilikauden voittoon perustuva verokulu oli 2,9 (3,7) miljoonaa euroa ja efektiivinen verokanta 10,3 % (vuonna 2018 23,5 %). Vuoden 2019 efektiivistä verokantaa alensi Benemilk-liiketoimintaan liittyvä aikaisempien tilikausien tappioon liittyvä 2,3 miljoonan euron laskennallisen verosaamisen kirjaaminen. Vuoden 2018 efektiivistä verokantaa nosti lähes 2 prosenttia Terveelliset elintarvikkeet -segmentin Pohjois- ja Itä-Euroopan Puolan yksikön tappiollinen tulos, josta ei ole kirjattu verosaamista tilinpäätökseen.

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan verokannalla 20 % (20 % vuonna 2018) laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma

(Milj. euroa)	2019	2018
Verot laskettuna kotimaan verokannalla	-5,7	-3,2
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavan verokannan vaikutus	0,1	-0,2
Verokannan muutos		0,0
Verovapaat tuotot	0,1	0,1
Vähennyskveltottomat kulut	-0,1	-0,2
Tilikauden tappiot, joista ei ole kirjattu verosaamista	0,0	-0,3
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden verosaamisen käyttö	0,1	0,1
Aiemmin kirjaamattomia muita verosaamisia	2,7	0,1
Aiemmin kirjattujen verovelkojen poisto	0,2	
Ylimääräiset verovähennykset		0,0
Verot aikaisemmilta vuosilta	-0,1	-0,1
Muut erät	-0,2	-0,1
Yhteensä	-2,9	-3,7

§ Tuloverovelat

(Milj. euroa)	2019	2018
Tuloverovelka	0,8	1,0
Tuloverovelka	0,8	1,0

Vuoden 2019 ja 2018 tuloverovelat liittyvät pääosin Ison-Britannian liiketoimintaan.

6.2 Laskennalliset verot

§

Laadintaperiaatteet

Laskennalliset verot lasketaan varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen ja verotuksellisten arvojen välisistä väliaikaisista eroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista siltä osin kuin on todennäköistä, että ne pystytään hyödyntämään tulevaisuudessa kertyvää verotettavaa tuloa vastaan.

Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä säädettyjä verokantoja tai verokantoja, joiden hyväksytystä sisällöstä on ilmoitettu tilinpäätöspäivään mennessä.

Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoista, varauksista, johdannaissoimusten arvostamisista käypään arvoon sekä liiketoimintojen yhdistämisen yhteydessä tehdyistä käypiin arvoihin perustuvista oikaisuksista. Verotuksessa vähennyskeltottomasta liikearvosta ei kirjata laskennallista veroa.



Keskeiset arviot ja harkintaan perustuvat ratkaisut

Laskennallisia verosaamisia kirjatessa johdolta vaaditaan harkintaa sen suhteen, pystytäänkö saamiset todennäköisesti hyödyntämään tai käyttämään laskennallisia verovelkoja vastaan ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kuin on todennäköistä että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennallisen verosaamisen kirjaamisedellytykset arvioidaan aina jokaisen raportointikauden päättymispäivänä.

Myöhemmin käytettäviä verotuksellisia tappioita vastaavaa laskennallista verosaamista on kirjattu sen verran kuin sitä todennäköisesti pystytään hyödyntämään

tulevaisuudessa kertyvien voittojen perusteella. Konsernilla on kertyneitä tappioita 31.12.2019 yhteensä 56,0 milj. euroa (31.12.2018: 56,6 milj. euroa). Suurin osa vanhenee viittä vuotta pidemmän ajan kuluessa. Kertyneistä tappioista per 31.12.2019 on kirjattu verosaamisia 11,8 miljoonasta eurosta. Kertyneet tappiot, joista ei ole kirjattu verosaamista liittyvät Raisio-konsernin ulkomaan yksiköihin.

(Milj. euroa)	31.12.2019	31.12.2018
Avaava tase 1.1.	56,6	56,5
Muuntoero	0,3	0,5
Lisäys 1.1. - 31.12.	0,6	1,3
Vähennys 1.1. - 31.12.	-1,4	-1,6
31.12.	56,0	56,6
Tappiot, joista kirjattu verosaaminen	11,8	0,1
Tappiot, joista ei kirjattu verosaamista	44,2	56,5



Laskennallinen nettoverovelka

Konsernitaseen netottomalla määritellyt summat ovat seuraavat:

(Milj. euroa)	2019	2018
Laskennalliset verosaamiset	4,9	2,3
Laskennalliset verovelat	5,3	4,0
Laskennallinen nettoverovelka	0,5	1,8

Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan, kun on olemassa laillisesti toimeenpantava oikeus kuitata ja milloin laskennalliset verot liittyvät samaan veronsaajaan. Ulkomaisten tytäryritysten jakamattomista voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa.



Laskennallisten verojen muutokset

Laskennallisten verojen muutokset tilikaudella 2019

(Milj. euroa)	1.1.2019	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Muuntoerot	31.12.2019
Laskennalliset verosaamiset:					
Varaukset	0,3	-0,1		0,0	0,2
Vahvistetut verotukselliset tappiot	0,0	2,3			2,4
Johdannaissopimukset			0,1		0,1
Verotuksessa vähentämättä jätetyt poistot	1,3	-0,2			1,2
Muut erät	0,7	0,4		0,0	1,1
Yhteensä	2,3	2,5	0,1	0,0	4,9
Laskennalliset verovelat:					
Kertyneet poistoerot	2,3	0,8	0,0	0,1	3,2
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	0,3		0,2		0,5
Johdannaissopimukset	0,0		0,0		0,0
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon					
liiketoimintojen yhdistämisessä	0,2			0,0	0,2
Muut erät	1,2	0,3		0,0	1,5
Yhteensä	4,0	1,1	0,1	0,1	5,3

Vahvistettujen verotuksellisten tappioiden 2,3 miljoonan euron laskennallinen verosaamisen muutos liittyy Benemilk-liiketoiminnan aikaisempien tilikausien tappioon, josta on kirjattu verosaaminen tilikaudella 2019.

Laskennallisten verojen muutokset tilikaudella 2018

(Milj. euroa)	1.1.2018	Kirjattu tulos- laskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Muuntoerot	Ostetut/ myydyt liiketoiminnot	31.12.2018
Laskennalliset verosaamiset:						
Varaukset	0,7	-0,4		0,0	0,0	0,3
Vahvistetut verotukselliset tappiot	0,0	0,0				0,0
Verotuksessa vähentämättä jätetyt poistot	1,3	0,0				1,3
Muut erät	0,6	0,1	0,0	0,0		0,7
Yhteensä	2,7	-0,4	0,0	0,0	0,0	2,3
Laskennalliset verovelat:						
Kertyneet poistoerot	1,9	0,4		0,0		2,3
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	0,3		0,0		0,0	0,3
Johdannaissopimukset	0,0		0,0			0,0
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvostaminen käypään arvoon						
liiketoimintojen yhdistämisessä	1,7	-1,5		0,0		0,2
Muut erät	1,3	0,0		0,0		1,2
Yhteensä	5,1	-1,1	0,0	0,0	0,0	4,0

6.3 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot

(Milj. euroa)	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen
Vuosi 2019			
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten muutos	0,8	-0,2	0,6
Rahavirran suojaus	-0,4	0,1	-0,3
Muuntoerot	5,1		5,1
	5,5	-0,1	5,4
Vuosi 2018			
Oman pääoman ehtoisten sijoitusten muutos	0,1	0,0	0,1
Rahavirran suojaus	0,0	0,0	0,0
Muuntoerot	-1,3		-1,3
	-1,2	0,0	-1,2

7 Oma pääoma



Sisältö

Tämä osio sisältää liitetiedot osakepääomasta ja oman pääoman rahastoista, muuntoerot, tiedot omista osakkeista, tiedot osingonjaosta ja liitetiedon jatkuvan toiminnon osakekohtaisesta tuloksesta.

7.1 Oma pääoma ja oman pääoman rahastot



Emoyrityksen osakepääoma jakautuu osakelajeittain seuraavasti:

(Milj. euroa)	1000 kpl	Osakepääoma	Omat osakkeet
31.12.2017			
Kantaosakkeet (20 ääntä/osake)	32 504	5,5	
Kantaosakkeet, omia osakkeita	-213		-0,4
Vaihto-osakkeet (1 ääni/osake)	132 645	22,3	
Vaihto-osakkeet, omia osakkeita	-7 617		-19,4
Yhteensä	157 319	27,8	-19,8
Kantaosakkeita vaihdettu vaihto-osakkeiksi	712		
Omien osakkeiden luovutus, vaihto-osakkeet	-22		0,0
31.12.2018			
Kantaosakkeet (20 ääntä/osake)	31 791	5,3	
Kantaosakkeet, omia osakkeita	-213		-0,4
Vaihto-osakkeet (1 ääni/osake)	133 358	22,4	
Vaihto-osakkeet, omia osakkeita	-7 595		-19,4
Yhteensä	157 341	27,8	-19,8
Kantaosakkeita vaihdettu vaihto-osakkeiksi	336		
Omien osakkeiden luovutus, vaihto-osakkeet	-13		0,0
31.12.2019			
Kantaosakkeet (20 ääntä/osake)	31 455	5,3	
Kantaosakkeet, omia osakkeita	-213		-0,4
Vaihto-osakkeet (1 ääni/osake)	133 022	22,4	
Vaihto-osakkeet, omia osakkeita	-7 582		-19,3
Yhteensä	156 682	27,7	-19,8



Muuntoerot

(Milj. euroa)	2019	2018
Muuntoerot 1.1.	-19,8	-18,5
Muuntoeron muutos	5,1	-1,3
Muuntoerot 31.12.	-14,8	-19,8

Muuntoerot-rahasto sisältää itsenäisten ulkomaisten yksiköjen tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet muuntoerot. Myös itsenäisiin ulkomaisiin yksikköihin tehtyjen nettosi-
joitusten suojauksista syntyvät voitot ja tappiot sisältyvät muuntoeroihin silloin, kun suojauslaskennan edellytykset ovat täyttyneet.

**Muut rahastot**

(Milj. euroa)	2019	2018
Muut rahastot:		
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	1,9	1,3
Suojausrahasto	-3,2	-2,8
Muut rahastot yhteensä	-1,3	-1,6

Muut rahastot sisältävät käyvän arvon rahaston myytävissä oleville rahoitusvaroille ja suojausrahaston, mikä sisältää rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien kertyneet käypien arvojen muutosten tehokkaat osuudet.

**Omat osakkeet**

Raisio Oyj:n hallussa oli katsauskauden päättyessä 7 582 387 vaihto-osaketta ja 212 696 kantaosaketta, jotka on hankittu vuosina 2005 - 2012 yhtiökokoukselta saatujen valtuuksien nojalla tai saatu tytäryhteisön sulautumisessa elokuussa 2014 tai ovat siirtyneet yhtiölle, koska oikeus sulautumisvastikkeeseen on vanhentunut.

Raisio Oyj:llä ja sen tytäryhteisöillä ei ole eikä katsauskauden aikana ole ollut pantiksi otettuja omia osakkeita.

7.2 Osingot

**Laadintaperiaatteet**

Konsernin maksamat osingot kirjataan sille tilikaudelle, jonka aikana osakkeenomistajat ovat hyväksyneet osingon maksettavaksi.

**Osingot**

Vuonna 2019 osinkoa jaettiin 0,16 euroa per osake eli yhteensä 25,0 miljoonaa euroa vuodelta 2018 (vuonna 2018 0,17 euroa osakkeelta vuodelta 2017 eli yhteensä 26,6). Vuoden 2018 osinko koostui 0,12 euron osakekohtaisesta osingosta, jonka lisäksi jaettiin 0,04 euron osakekohtainen lisäosinko.

Tilinpäätöspäivän jälkeen emoyrityksen hallitus on ehdottanut jaettavaksi osinkoa 0,13 euroa osakkeelta eli yhteensä 21,5 miljoonaa euroa.

7.3 Osakekohtainen tulos

**Osakekohtainen tulos**

(Milj. euroa)	2019	2018
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, jatkuvat toiminnot (milj. euroa)	25,5	12,1
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto, lopetetut toiminnot (milj. euroa)		15,7
Laimentamaton osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	157 344 934	157 329 226
Osakepalkkioista johtuva laimennus	579 336	378 921
Laimennettu osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	157 924 270	157 708 147
Laimentamaton osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot (euroa/osake)	0,16	0,08
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, jatkuvat toiminnot (euroa/osake)	0,16	0,08
Laimentamaton osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot (euroa/osake)		0,10
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, lopetetut toiminnot (euroa/osake)		0,10

Laimentamaton osakekohtainen tulos on laskettu jakamalla emoyrityksen osakkeenomistajille kuuluva tilikauden voitto ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana.

Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien laimennettavien potentiaalisten osakkeiden osakkeiksi muuntamisesta johtuva laimentava vaikutus.

8 Henkilöstö ja lähipiiri



Sisältö

Henkilöstö ja lähipiiri -osuuteen on koottu henkilöstöä ja lähipiiriä koskevat liitetiedot.

8.1 Työsuhde-etuudet



Laadintaperiaatteet

Työsuhde-etuuksiin sisältyvät lyhytaikaiset työsuhde-etuudet, irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet sekä työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet.

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät mm. palkat ja luontaisedut, vuosilomat ja bonukset. Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet tarkoittavat etuuksia, jotka syntyvät irtisanomisesta sekä työsuorituksesta.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet koostuvat eläkeistä ja muista työsuhteen jälkeen maksettavista etuuksista. Eläkejärjestelyt luokitellaan maksupohjaisiksi ja etuuspohjaisiksi. Konsernilla on vain maksupohjaisia eläkejärjestelyjä.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa maksuja erillisille yksiköille. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta maksaa lisämaksuja, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuuspohjaisia järjestelyjä.

Konsernin eläkejärjestelyt noudattavat eri maiden paikallisia säännöstöjä. Eläkejärjestelyt on yleensä hoidettu erillisissä eläkevakuutusyhtiöissä. Konsernin ulkomaiset eläkejärjestelyt samoin kuin Suomen TyEL-järjestelmä ovat maksupohjaisia. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä tilikaudella, jota veloitus koskee. Konsernilla ei ole etuuspohjaisia järjestelmiä.



Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

(Milj. euroa)	2019	2018
Palkat	19,1	17,4
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet		1,3
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	3,0	2,8
Osakeperusteiset palkkiot	0,6	0,1
Muut henkilösivukulut	0,9	1,4
Yhteensä	23,7	23,1



Konsernin palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin (henkilö)

	2019	2018
Terveelliset elintarvikkeet	127	128
Terveelliset ainesosat	146	155
Muut toiminnot	55	52
Yhteensä	328	335

8.2 Osakeperusteiset maksut



Laadintaperiaatteet

Osakepalkkiojärjestelmien perusteella myönnettävät osakkeet arvostetaan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan työsuhde-etuuksista aiheutuviksi kuluiksi tasaisesti oikeuden ansainta- ja sitouttamisjakson aikana. Järjestelmissä suoritettavan rahan määrä arvioidaan kunkin tilinpäätöshetken osakekurssin mukaan ja jaksotetaan tulosvaikutteisesti työsuhde-etuuksista aiheutuviksi kuluiksi myöntämispäivästä siihen asti, kun ansaintajakso tai sitä pidempi sitouttamisjakso päättyy. Osakkeina ja rahana suoritettava osuus kirjataan omaan pääomaan ja sosiaalikulujen osuus vieraaseen pääomaan. Osakepalkkiojärjestelmän perusteella tapahtuvat maksut suoritetaan aiemmin emoyhtiölle hankittuina omina osakkeina, käteisvaroina tai niiden yhdistelmänä.



Osakeperusteiset maksut

Raisio-konsernilla oli 31.12.2019 voimassa neljä Raisio Oyj:n hallituksen päättämää konsernin johtoon kuuluville ja nimitysille avainhenkilöille suunnattua osakepalkkiojärjestelmää, järjestelmä 2017–2019, järjestelmä 2018–2020, järjestelmä 2019–2021 ja järjestelmä 2020–2022. Jokaisessa osakepalkkiojärjestelmässä sen ansaintajakson perusteella maksettavat palkkiot vastaavat yhteensä enintään 1 000 000 Raisio Oyj:n vaihto-osakkeen arvoa sisältäen siis myös rahana maksettavan osuuden.

Jokaisessa osakepalkkiojärjestelmässä ansaintajakso on pituudeltaan kolme vuotta. Raisio Oyj:n hallitus päättää kunkin ansaintajakson ansaintakriteerit, kohderyhmän ja osakepalkkion enimmäismäärät osallistujakohtaisesti. Järjestelmän ansaintakriteerien saavuttamisen perusteella suoritettavan palkkion ja luovutettavien Raisio Oyj:n vaihto-osakkeiden määrän päättää hallitus ansaintajakson päättymistä seuraavan vuoden alussa.

Kaikissa järjestelmissä mahdollinen palkkio kultakin ansaintajaksolta perustuu yhtiön osakkeen kokonaistuottoon (TSR). Tämän lisäksi palkkion maksaminen edellyttää kumulatiivisen konsernin tulostavoitteen (EBT) saavuttamista vastaavalla jaksolla. Mahdolliset palkkiot maksetaan osittain yhtiön vaihto-osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella on tarkoitus kattaa palkkiosta avainhenkilöille aiheutuvia veroja ja veronluontoisia maksuja. Mikäli henkilön työ- tai toimisuhte päättyy ennen palkkion maksamista, palkkiota ei pääsääntöisesti makseta.

Hallitus suosittaa, että järjestelmän kohderyhmään kuuluvat avainhenkilöt omistaisivat merkittävän osan kaikista järjestelmän perusteella saamistaan osakkeista niin kauan, kunnes heidän osakeomistustensa arvo vastaisi heidän puolen vuoden bruttopalkkaansa.

Ansaintajakson 2016–2018 perusteella ei 31.12.2019 päättyneellä tilikaudella suoritettu palkkiota eikä siten luovutettu osakkeita, koska järjestelmässä asetetut ansaintakriteerit eivät täyttyneet.

Yhtiökokousten päätöksen perusteella hallituksen jäsenille on maksettu heidän palkkiostaan 20 % luovuttamalla heille yhtiön hallussa olevia omia osakkeita. Vuosien 2009–2018 aikana osakkeita on luovutettu yhteensä 122 938 kappaletta ja vuonna 2019 yhteensä 12 859 kappaletta.

Osakeperusteiset järjestelmät:

Osakekannustinjärjestelmä (Milj. euroa)	2016–2018	2017–2019	2018–2020	2019–2021	2020–2022
Alkuperäinen osakemäärä, kpl	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Alkuperäinen myöntämispäivä	15.01.2016	16.3.2017	15.3.2018	4.1.2019	
Toteutuspäivä	30.04.2019	30.04.2020	30.04.2021	30.04.2022	30.04.2023
Oikeuden syntymisjakso, vuosia	3,3	3,1	3,1	3,3	3,3
Jäljellä oleva syntymisjakso, vuosia		0,3	1,3	2,3	3,3
Henkilömäärä kauden lopussa		14	17	21	
Maksutapa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa

Muutokset vuonna 2019	2016–2018 kappaletta	2017–2019 kappaletta	2018–2020 kappaletta	2019–2021 kappaletta	2020–2022 kappaletta
1.1.2019					
Osakemäärä raportointikauden alussa	180 000	425 000	560 000	0	0
Varalla raportointikauden alussa	820 000	575 000	440 000	1 000 000	1 000 000
Muutokset raportointikaudella					
Myönnetty	0	0	0	705 000	705 000
Peruuntuneet	0	45 000	45 000	40 000	0
Toteutuneet	0	0	0	0	0
Rauneet	180 000	0	0	0	0
31.12.2019					
Osakemäärä raportointikauden lopussa	0	380 000	515 000	665 000	705 000
Varalla raportointikauden lopussa	0	620 000	485 000	335 000	295 000

Käyvän arvon määrittely

Osakkeina ja rahaosuutena maksettavan osuuden käypä arvo on määritetty myöntämispäivänä ja jaksotettu toteutuspäivään asti. Sosiaalikulustannusten käypä arvo määritetään jokaisena raportointipäivänä kunnes mahdollinen palkkio on maksettu. Siten sosiaalikuluvuvelan määrä muuttuu Raison osakehinnan muuttuessa.

Kaudella myönnettyjen osakepalkkiojärjestelmien laskennassa käytetyt parametrit:

(Milj. euroa)	2019	2018
Osakkeen kurssi myöntämishetkellä, euroa	2,48	3,89
Osakkeen kurssi tilinpäätöshetkellä, euroa	3,40	2,35
Osakkeen kurssinousuetus, p.a., %	8,0	8,0
Oletetut osingot ennen palkkion maksua, euroa	0,60	0,66
Diskonttokorko, %	6,0	7,1
Erääntyminen, vuosia	3,3	3,0

Osakkeina ja käteisvaroina suoritettavia osakeperusteisia maksuja sisältyy työsuhde-etuuksista johtuviin kustannuksiin:

(Milj. euroa)	2019	2018
Osakkeina suoritettut / suoritettavat	0,6	0,1
Rahana suoritettut / suoritettavat	0,6	0,1
	1,1	0,2
Rahana suoritettavien osakeperusteisten järjestelyjen velat	0,0	0,0

8.3 Lähipiiri

8.3.1 Liiketoimet lähipiirin kanssa

(Milj. euroa)	2019	2018
Myynti johtoon kuuluville avainhenkilöille	0,0	0,2
Ostot johtoon kuuluville avainhenkilöiltä	1,1	0,8
Lyhytaikaiset saamiset johtoon kuuluville avainhenkilöiltä	0,0	0,0
Velat johtoon kuuluville avainhenkilöille	0,1	0,0

Myyntit johtoon kuuluville avainhenkilöille tapahtuvat käypään markkinahintaan.

Tilintarkastuspalkkiot

(Milj. euroa)	2019	2018
Tilintarkastajien palkkiot:		
Tilintarkastus	0,2	0,1
Muut palvelut	0,1	0,1
Yhteensä	0,2	0,3

8.3.2 Johdon työsuhde-etuudet

(Milj. euroa)	2019	2018
Palkat ja palkkiot	1,7	1,5
Irtisanomisen yhteydessä suoritettujen korvaukset		1,3
Osakeperusteiset etuudet		0,1
Yhteensä	1,7	3,0
Hallintoneuvoston jäsenet:	0,0	0,0
Hallituksen jäsenet:	0,3	0,2
Toimitusjohtaja sekä konsernin johtoryhmä:		
Toimitusjohtaja	0,5	0,6
Muu johtoryhmä	0,9	1,6
Yhteensä	1,4	2,2

8.3.3 Eläke- ja muut etuudet

Toimitusjohtajalla ja johtoryhmän jäsenillä on oikeus ja velvollisuus siirtää eläkkeelle täytettyään 62 vuotta.

Toimitusjohtajan johtajasopimuksen irtisanomisaika on 6 kuukautta molemmin puolin. Mikäli yhtiö irtisanoo toimitusjohtajan, toimitusjohtajalla on oikeus irtisanomisajan palkan lisäksi korvaukseen, mikä vastaa hänen 12 kuukauden palkkaansa.

Toimitusjohtaja ja muut johtoryhmän jäsenet kuuluvat Raisio-konsernin johdon lisäeläkevakuutuksen piiriin. Vakuutus on maksuperusteinen säästövakuutus ja siinä on vapaa-kirjaoikeus. Maksu on 15 % perusvuosipalkasta.

Lisäeläkekulut

(Milj. euroa)	2019	2018
Toimitusjohtaja	0,1	0,1
Muu johtoryhmä	0,1	0,1
Yhteensä	0,2	0,2

Lisäeläkevakuutuksen kulut vuonna 2019 olivat toimitusjohtajan osalta 0,1 miljoonaa euroa ja muun johtoryhmän osalta yhteensä 0,1 miljoonaa euroa, yhteensä 0,2 miljoonaa euroa.

Lisäeläkevakuutuksen kulut vuonna 2018 olivat toimitusjohtajan osalta 0,1 miljoonaa euroa ja muun johtoryhmän osalta yhteensä 0,1 miljoonaa euroa, yhteensä 0,2 miljoonaa euroa.

Pakolliset eläkevakuutuskulut

(Milj. euroa)	2019	2018
Toimitusjohtaja	0,1	0,1
Muu johtoryhmä	0,2	0,2
Yhteensä	0,2	0,3

Pakollisen eläkevakuutuksen kulut vuonna 2019 olivat toimitusjohtajan osalta 0,1 miljoonaa euroa ja muun johtoryhmän osalta yhteensä 0,2 miljoonaa euroa, yhteensä 0,3 miljoonaa euroa. Pakollisen eläkevakuutuksen kulut vuonna 2018 olivat toimitusjohtajan osalta 0,1 miljoonaa euroa ja muun johtoryhmän osalta yhteensä 0,2 miljoonaa euroa, yhteensä 0,3 miljoonaa euroa.

9 Muut liitetiedot

9.1 Muut liitetiedot



Sisältö

Muut liitetiedot -osio sisältää liitetiedot muista tuotoista ja kuluista sekä varauksista

9.1.1 Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut



Laadintaperiaatteet

Liiketoiminnan muina tuottoina ja kuluina esitetään jatkuviin toimintoihin liittyvät omaisuuden myyntivoitot ja -tappiot, muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät tuotot, kuten vuokratuotot.



Muut liiketoiminnan tuotot ja kulut

(Milj. euroa)	2019	2018
Eläkerahaston ylijäämän palautukset	0,0	0,0
Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	0,0	1,2
Päästöoikeuksien myynti	0,0	0,5
Muut liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	0,7	0,3
Yhteensä	0,7	2,0

Muut liiketoiminnan tuotot sisältää myynnin ja oston realisoituneita kurssieroja sekä muita sekalaisia tuottoja ja kuluja.

Vertailukauden aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot -erä sisältää Moskovan lähistöllä sijaitsevan ja vuodesta 2007 tyhjillään olleen margariinitehtaan luovutuksen 1,2 miljoonan euron myyntivoiton vuonna 2018.

9.1.2 Varaukset



Laadintaperiaatteet

Varaukset kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuveloitteen toteutuminen on todennäköistä ja veloitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa. Varaukset arvostetaan veloitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Nykyarvon laskennassa käytetty diskonttaustekijä valitaan siten, että se kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkasteluhetken rahan aika-arvosta ja veloitteeseen liittyvästä riskistä. Varausten määrä arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden

määriä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun konserni on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta. Uudelleenjärjestelyä koskevan suunnitelman tulee sisältää vähintään seuraavat tiedot: järjestelyä koskeva liiketoiminta; pääasialliset toimipaikat, joihin järjestely vaikuttaa; niiden henkilöiden toimipaikkojen sijainti, työtehtävät ja arvioitu lukumäärä, joille tullaan suorittamaan korvauksia työsuhteen päättymisestä sekä toteutuvat menot ja suunnitelman toimeenpano aika.

Tappiollisista sopimuksista kirjataan varaus, kun velvoitteiden täyttämiseksi vaadittavat välttämättömät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt.

Käytöstä poistamista ja alkuperäiseen tilaan palauttamista koskevista velvoitteista kirjataan varaus silloin, kun konsernilla on ympäristölainsäädännön ja konsernin ympäristövastuuperiaatteiden perusteella velvoite, joka liittyy tuotantolaitoksen käytöstä poistamiseen, ympäristövahingon korjaamiseen tai laitteiston paikasta toiseen siirtämiseen.



Varaukset

(Milj. euroa)	2019	2018
Varaukset 1.1.	1,1	3,2
Muuntoerot	0,1	0,0
Käytetyt varaukset		-2,1
Varaukset 31.12.	1,2	1,1
Pitkäaikaiset varaukset yhteensä	1,2	1,1

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2019 oleva pitkäaikainen varaus liittyy lopetettuun makeisliiketoimintaan liittyvään myyntisaamisten takausvaraukseen. Vertailukauden varausten muutos 2,1 miljoonaa euroa tilikaudella 2018 liittyy lopetettuun naudanrehuliiketoimintaan. Varauksen muutoksella oli kassavirtavaikutus.

10 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Emoyhtiön tuloslaskelma

(euroa)	Liitetieto	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
LIKEVAIHTO		1 491 974,22	1 587 333,42
Liiketoiminnan muut tuotot		1 839,10	35 647 980,86
Henkilöstökulut	1.	-4 055 239,47	-4 969 863,49
Poistot ja arvonalentumiset	2.	-18 840,65	-17 868,07
Liiketoiminnan muut kulut	3.	-1 683 172,97	-3 144 700,74
LIKEVOITTO (-TAPPIO)		-4 263 439,77	29 102 881,98
Rahoitustuotot ja -kulut	4.	+33 180 327,98	-474 168,58
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		28 916 888,21	28 628 713,40
Tilinpäätössiirot	5.	+12 589 249,38	+18 186 653,86
Tuloverot	6.	-1 587 442,72	-2 479 807,02
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		39 918 694,87	44 335 560,24

Emoyhtiön tase

(euroa)	Liitetieto	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	7.	46 036,55	48 101,12
Aineelliset hyödykkeet	7.	381 396,15	392 933,45
Osuudet saman konsernin yrityksistä	8.	198 893 029,60	198 893 028,60
Saamiset konserniyhtiöiltä	8.		1 730 000,00
Muut sijoitukset	8.	944 978,29	930 498,29
		200 265 440,59	201 994 561,46
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset	9.	26 729 857,26	37 920 356,87
Rahoitusarvopaperit	10.	80 077 447,08	88 989 312,31
Rahat ja pankkisaamiset		12 582 230,21	47 254 576,31
		119 389 534,55	174 164 245,49
VASTAAVAA YHTEENSÄ		319 654 975,14	376 158 806,95
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	11.		
Osakepääoma		27 776 072,91	27 776 072,91
Ylikurssirahasto		2 908 045,06	2 908 045,06
Vararahasto		88 586 879,98	88 586 879,98
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		18 661 145,47	18 661 145,47
Edellisten tilikausien voitto		59 916 468,78	40 593 170,37
Tilikauden voitto		39 918 694,87	44 335 560,24
		237 767 307,07	222 860 874,03
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ	12.	19 448,48	23 697,86
VIERAS PÄÄOMA			
Lyhytaikainen vieras pääoma	13.	81 868 219,59	153 274 235,06
		81 868 219,59	153 274 235,06
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		319 654 975,14	376 158 806,95

Emoyhtiön rahavirtalaskelma

(1 000 e)	2019	2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA		
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	28 917	28 629
Oikaisut liikevoittoon:		
Suunitelman mukaiset poistot	19	18
Rahoitustuotot ja -kulut	-33 180	474
Muut tuotot ja kulut, joihin ei sisälly maksua	45	75
Muut oikaisut	0	-35 648
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-4 200	-6 452
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten liikesaamisten lisäys (-), vähennys (+)	+203	+878
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	+0	+0
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+), vähennys (-)	+277	-1 541
	480	-663
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-3 720	-7 115
Maksetut korot ja maksut liiketoiminnan rahoituskuluista	-2 022	-1 201
Saadut osingot		8
Saadut osingot konserniyhtiöiltä	33 659	
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	1 708	753
Maksetut välittömät verot	-1 252	-2 951
	28 374	-10 506
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	28 374	-10 506
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-5	-10
Aineellisten ja aineettomien hyöd. luovutustulot		18
Investoinnit muihin osakkeisiin	-14	-905
Luovutustulot osakkuusyritysosakkeista		1 000
Luovutustulo yhtiön purkautumisesta		144 177
Luovutustulot tytäryhtiöosakkeista		16 317
Lainasaamisten takaisinmaksut	230	70
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	210	160 667
Rahavirta investointien jälkeen	28 584	150 161
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Muut rahoituserät netto	-99	37
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	-22 857	-22 857
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	-48 720	-136 861
Lainasaamisten lisäys (-), vähennys (+)	+6 302	+6 724
Määräysvallattomien osuuksien lunastus	+0	
Saadut ja maksetut konserniavustukset	18 200	20 065
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-24 995	-26 614
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-72 168	-159 506
Rahavarojen muutos	-43 584	-9 345
Rahavarat tilikauden alussa	136 244	145 589
Rahavarat tilikauden lopussa	92 660	136 244

Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Raisio Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolainsäädännön periaatteiden mukaisesti. Tilinpäätös on laadittu 12 kuukauden ajalta tilikaudelta 1.1. - 31.12.2019. Tilinpäätös on laadittu euroissa.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan alun perin tapahtumapäivän kurssiin. Tilikauden päättyessä avoimina olevat ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat arvostetaan käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Toteutuneet kurssierot samoin kuin saamisten ja velkojen arvostamisesta syntyneet kurssivoitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuerinä ja rahoituksen kurssivoitot ja -tappiot esitetään rahoituksen tuotoissa ja kuluissa.

Ulkomaanrahan määräisten lainojen arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Raisio Oyj:llä ei ole tällä hetkellä ulkomaanrahan määräisiä lainoja.

Johdannaissopimukset

Riskienhallintapolitiikkansa mukaisesti yhtiö voi käyttää johdannaisia valuutta- ja korkoriskeiltä suojautumiseen. Valuuttajohdannaisia käytetään suojaamaan valuuttamääräisiä saamisia ja velkoja ja tulevia kaupallisia rahavirtoja. Johdannaissopimukset kirjataan alun perin sopimushetkellä käypään arvoon ja arvostetaan myöhemmin käypään arvoon. Johdannaisista syntyvät realisoituneet kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti.

Yhtiöllä ei ole tilinpäätöshetkellä korkojohdannaisia.

Tuloutusperiaatteet

Palvelun myynti tuloutetaan, kun palvelu on suoritettu tai työ on tehty.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön henkilöstön lakisääteinen ja vapaaehtoinen eläketurva on järjestetty ulkopuolisessa eläkevakuutusyhtiössä. Suoritukset eläketurvaan liittyen kirjataan kuluksi sille vuodelle, jota veloitus koskee. Yhtiön toimitusjohtajalla on oikeus ja velvollisuus siirtää eläkkeelle täytettyään 62 vuotta.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimuksiin liittyvät maksut jaksotetaan tuloslaskelmaan kuluksi vuokra-ajalle.

Tuloverot

Yhtiön tuloslaskelman verot sisältävät verotettavan tuloksen perusteella lasketut tilikauden verot sekä aikaisempien tilikausien verot. Tilinpäätöksessä tilinpäätössiirtojen kertymä esitetään täysimääräisenä taseessa, eikä niihin sisältyvää verovelkaa ole käsitelty velkana. Laskennallisia veroja ei ole kirjattu.

Pysyvien vastaavien arvostaminen

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla

poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasa-poistoina aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty hyödykkeen käyttöönottokuukaudesta alkaen.

Poistoajat ovat:

• rakennukset ja rakennelmat	10–25 vuotta
• koneet ja laitteet	4–10 vuotta
• aineettomat oikeudet	5–10 vuotta
• muut pitkävaikutteiset menot	5–20 vuotta.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenot, joiden todennäköinen taloudellinen käyttöaika on alle kolme vuotta, sekä pienhankinnat (alle 850 euroa) on kirjattu kokonaisuudessaan kuluksi.

Myyntivoitot ja -tappiot määritetään vertaamalla myyntituottoa kirjanpitoarvoon, ja myyntivoitot ja -tappiot sisällytetään tuloslaskelman liiketoiminnan muihin tuottoihin ja kuluihin.

Yhtiön pysyvien vastaavien sijoituksissa olevat tytäryhtiö-osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoa tai sitä alempana käypään arvoon.

Saatavien ja velkojen arvostaminen

Saatavat on arvostettu hankintamenoonsa tai hankintamenoa alempana todennäköiseen arvoonsa. Velat on arvostettu nimellisarvoonsa.

Varaukset

Varaukset kirjataan, kun yhtiöllä on tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos osasta velvoitetta on mahdollisuus saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, mutta vasta siinä vaiheessa, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun yhtiö on laatinut yksityiskohtaisen uudelleenjärjestelysuunnitelman ja aloittanut suunnitelman toimeenpanon tai tiedottanut asiasta.

Liikevaihto

Liikevaihtona esitetään tuotot emoyhtiön konserniyhtiöille tuottamasta palvelutoiminnasta.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muina tuottoina on esitetty omaisuuden myyntivoitot ja muut kuin varsinaiseen suoritemyyntiin liittyvät tuotot.

Maksettavat osingot

Yhtiön maksamat osingot kirjataan sille kaudelle, jonka aikana osakkeenomistajat ovat hyväksyneet osingon maksettavaksi.

Tilinpäätössiirrot

Tilinpäätössiirrot koostuvat saaduista ja annetuista konserniavustuksista sekä poistoeron muutoksesta.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Omat osakkeet

Omien osakkeiden hankinta siihen liittyvine menoineen on esitetty yhtiön tilinpäätöksessä voittovarojen vähennyksenä. Omien osakkeiden luovutukset on esitetty voittovarojen lisäyksenä lukuun ottamatta suunnatussa osakeannissa luovutettuja omia osakkeita, joiden merkintähinta on merkitty sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon ja joiden hankintameno esitetään edelleen voittovaroissa.

Rahavirtalaskelma

Tilikauden aikaiset rahavirrat esitetään jaoteltuina liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtoihin.

Rahavirtalaskelma on laadittu epäsuoraa menetelmää käyttäen.

Emoyhtiön tuloslaskelman liitetiedot

1. HENKILÖSTÖKULUT

(euroa)	2019	2018
Palkat ja palkkiot	3 372 255,60	3 863 812,48
Eläkekulut	581 417,50	492 162,95
Muut henkilösivukulut	101 566,37	613 888,06
Yhteensä	4 055 239,47	4 969 863,49
JOHDON PALKAT JA PALKKIOT		
Maksuperuste		
Toimitusjohtaja	528 570,06	533 412,72
Hallituksen jäsenet	267 200,00	232 600,00
Hallintoneuvosto	44 200,00	43 850,00
EMOYHTIÖN PALVELUKSESSA OLI TILIKAUDEN AIKANA KESKIMÄÄRIN		
Toimihenkilöt	32	32

LÄHIPIIRIVASTUUT

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan eläkesitoumukset

Emoyhtiön toimitusjohtajalla on oikeus ja velvollisuus siirtyä eläkkeelle täytettyään 62 vuotta.

2. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

(euroa)	2019	2018
Suunnitelman mukaiset poistot	18 840,65	17 868,07

3. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

(euroa)	2019	2018
Tilintarkastajan palkkiot:		
KPMG Oy Ab		
Tilintarkastus	68 678,55	82 065,00
Todistukset ja lausunnot	3 690,00	1 713,00
Muut palvelut	56 270,00	93 919,05
Yhteensä	128 638,55	177 697,05

4. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

(euroa)	2019	2018
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	33 560 179,99	0,00
Omistusyhteisy yrityksiltä	0,00	7 880,00
Yhteensä	33 560 179,99	7 880,00
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista		
Saman konsernin yrityksiltä	60 833,33	60 833,33
Tuotot pitkäaikaisista sijoituksista yhteensä	33 621 013,32	68 713,33
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	42 940,55	172 816,98
Muilta	1 116 402,37	1 035 226,63
Muut korko- ja rahoitustuotot yhteensä	1 159 342,92	1 208 043,61
Rahoitustuotot yhteensä	34 780 356,24	1 276 756,94
Kurssierot		
Saman konsernin yritykset	-382 761,89	232 891,42
Muut	414 530,41	391 496,13
Kurssierot yhteensä	31 768,52	624 387,55
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-149 081,39	-411 745,03
Muille	-1 482 715,39	-1 963 568,04
Korkokulut ja muut rahoituskulut yhteensä	-1 631 796,78	-2 375 313,07
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	33 180 327,98	-474 168,58

5. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

(euroa)	2019	2018
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus	4 249,38	-13 346,14
Maksetut konserniavustukset	-1 180 000,00	-1 085 000,00
Saadut konserniavustukset	13 765 000,00	19 285 000,00
Yhteensä	12 589 249,38	18 186 653,86

6. TULOVEROT

(euroa)	2019	2018
Tuloverot tilinpäätössiiroista	-2 517 000,00	-3 640 000,00
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	929 074,88	1 247 003,44
Verot aikaisemmilta tilikausilta	482,40	-86 810,46
Yhteensä	-1 587 442,72	-2 479 807,02

Emoyhtiön taseen liitetiedot

7. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET 2019

(euroa)	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutt. menot	Aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	174 988,44	24 512,64	199 501,08
Lisäykset 1.1.–31.12.	5 238,78		5 238,78
Hankintameno 31.12.	180 227,22	24 512,64	204 739,86
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	126 887,32	24 512,64	151 399,96
Tilikauden poisto	7 303,35		7 303,35
Kertyneet poistot 31.12.	134 190,67	24 512,64	158 703,31
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	46 036,55	0,00	46 036,55
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	48 101,12	0,00	48 101,12

7. AINEELLISET HYÖDYKKEET 2019

(euroa)	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.	91 000,00	749 818,82	44 271,23	260 527,76	1 145 617,81
Hankintameno 31.12.	91 000,00	749 818,82	44 271,23	260 527,76	1 145 617,81
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	0,00	708 413,13	44 271,23	0,00	752 684,36
Tilikauden poisto		11 537,30	0,00		11 537,30
Kertyneet poistot 31.12.	0,00	719 950,43	44 271,23	0,00	764 221,66
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	91 000,00	29 868,39	0,00	260 527,76	381 396,15
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	91 000,00	41 405,69	0,00	260 527,76	392 933,45
Tuotannollisten koneiden ja laitteiden kirjanpitoarvo 31.12.2019			0,00		
31.12.2018			0,00		

8. SIIJOITUKSET 2019

(euroa)	Konserniyritysten osakkeet	Muut osakkeet	Saamiset konserniyrityksiltä	Sijoitukset yhteensä
Hankintameno 1.1.	198 893 028,60	930 498,29	1 730 000,00	201 553 526,89
Lisäykset 1.1.–31.12.	1,00	14 480,00		14 481,00
Vähennykset 1.1.–31.12.			1 730 000,00	1 730 000,00
Hankintameno 31.12.	198 893 029,60	944 978,29	0,00	199 838 007,89
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	198 893 029,60	944 978,29	0,00	199 838 007,89
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	198 893 028,60	930 498,29	1 730 000,00	201 553 526,89

OSAKKEET JA OSUUDET 2019

	Konsernin omistusosuus %	Emoyhtiön omistusosuus %
KONSERNIYRITYKSET		
Raisionkaaren Teollisuuspuisto Oy, Raisio	100,00	50,00
Raisio UK Limited, Englanti	100,00	100,00
Ravintoraisio Oy, Raisio	100,00	100,00
Raisioaqua Oy, Raisio	100,00	100,00
Nordic Feed Innovations Oy, Turku	100,00	100,00

9. SAAMISET

(euroa)	2019	2018
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Pääomalainasaamiset	11 680 000,00	9 800 000,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	11 680 000,00	9 800 000,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	19 592,00	19 976,18
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä		
Myyntisaamiset	96 408,93	143 536,38
Lainasaamiset, cash pool	1 038 990,58	7 566 021,61
Muut saamiset	13 788 148,61	19 307 459,19
Siirtosaamiset	13 085,00	96 592,00
	14 936 633,12	27 113 609,18
Muut saamiset	10 338,69	223 849,52
Siirtosaamiset	83 293,45	762 921,99
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	15 049 857,26	28 120 356,87
Saamiset yhteensä	26 729 857,26	37 920 356,87

Siirtosaamisiin sisältyy liiketoimintaan liittyvien kulujen ja tuottojen sekä rahoituserien jaksotuksia.

10. RAHOITUSARVOPAPERIT

(euroa)	2019	2018
Jälleenhankintahinta	81 365 841,26	89 000 166,19
Kirjanpitoarvo	80 077 447,08	88 989 312,31
Erotus	1 288 394,18	10 853,88

11. OMA PÄÄOMA

(euroa)	2019	2018
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	27 776 072,91	27 776 072,91
Osakepääoma 31.12.	27 776 072,91	27 776 072,91
Ylikurssirahasto 1.1.	2 908 045,06	2 908 045,06
Ylikurssirahasto 31.12.	2 908 045,06	2 908 045,06
Vararahasto 1.1.	88 586 879,98	88 586 879,98
Vararahasto 31.12.	88 586 879,98	88 586 879,98
Sidottu oma pääoma yhteensä	119 270 997,95	119 270 997,95
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	18 661 145,47	18 661 145,47
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	18 661 145,47	18 661 145,47
Voittovarot 1.1.	84 928 730,61	67 159 763,69
Osingonjako	-25 174 574,08	-26 744 231,19
Nostamattomat osingot	120 647,66	105 601,83
Omien osakkeiden luovutus	41 664,59	72 036,04
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	59 916 468,78	40 593 170,37
Tilikauden tulos	39 918 694,87	44 335 560,24
Vapaa oma pääoma yhteensä	118 496 309,12	103 589 876,08
Oma pääoma yhteensä	237 767 307,07	222 860 874,03
Omasta pääomasta jakokelpoisia varoja	118 496 309,12	103 589 876,08

EMOYHTIÖN OSAKEPÄÄOMA

	2019		2018	
	kpl	1 000 euroa	kpl	1 000 euroa
Kantaosakkeet (20 ääntä/osake)	31 454 968	5 290	31 791 170	5 347
Vaihto-osakkeet (1 ääni/osake)	133 694 062	22 486	133 357 860	22 429
Yhteensä	165 149 030	27 776	165 149 030	27 776

EMOYHTIÖN HALLUSSA OLEVAT OMAT OSAKKEET

	2019		2018	
	kpl	Hankintameno 1 000 euroa	kpl	Hankintameno 1 000 euroa
Kantaosakkeet (20 ääntä/osake)	212 696	416	212 696	416
Vaihto-osakkeet (1 ääni/osake)	7 582 387	36 611	7 595 246	36 635
Yhteensä	7 795 083	37 027	7 807 942	37 051

Yhtiön hallussa olevien omien osakkeiden todennäköinen luovutushinta tilinpäätöshetkellä oli 26.495 teuroa (vuonna 2018 luovutushinta oli 18.342 teuroa).

12. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Tilinpäätössiirtojen kertymä muodostuu kertyneestä poistoerosta.

VIERAS PÄÄOMA

13. LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA

(euroa)	2019	2018
Lainat rahoituslaitoksilta		22 857 142,85
Ostovelat	148 515,81	275 555,95
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille		
Ostovelat	21,00	106 086,86
Muut velat	1 180 000,00	1 085 000,00
Muut korolliset velat, cash pool	78 681 411,92	127 401 229,83
Siirtovelat		4,25
	79 861 432,92	128 592 320,94
Muut velat	747 793,65	828 342,76
Siirtovelat	1 110 477,21	720 872,56
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	81 868 219,59	153 274 235,06
Korottomat velat		
Lyhytaikaiset	3 186 807,67	3 015 862,38

Siirtovelkoihin sisältyy liiketoiminnan kulujen, rahoituserien ja verojen jaksotuksia.

Emoyhtiön muut liitetiedot

TASEeseen sisältyvät ANNETUT VAKUUKSET, VASTUUSITOUMUKSET JA MUUT VASTUUT

(euroa)	2019	2018
Leasingvastuut		
Leasing sopimuksista maksamatta olevat määrät		
Alkaneella tilikaudella maksettavat	62 310,09	99 170,88
Myöhemmin maksettavat	43 823,71	93 398,03
Yhteensä	106 133,80	192 568,91
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta		
Takaukset	26 216 208,00	26 263 357,00

Leasing sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehtoihin liittyviä vastuita.

JOHDANNAISSOPIMUKSET

Johdannaissopimuksia käytetään yhtiössä suojaustarkoitukseen. Alempana ilmoitetut johdannaissopimusten kohde-etuuden arvot kuvaavat suojaustoimen laajuutta. Johdannaissopimusten käyvät arvot kertovat minkälainen tulos johdannaissopimuksen sulkemisesta olisi syntynyt tilinpäätöspäivän markkinahinnalla.

(euroa)	2019	2018
Valuuttatermiinit:		
Käypä arvo	274 681,07	146 662,43
Kohde-etuuden arvo	34 654 773,00	71 715 536,00

Valuuttatermiinien kohde-etuuden arvona on ilmoitettu avointen termiinisopimusten summa muutettuna euroiksi tilinpäätöspäivän kurssilla.

MUUT VASTUUT

Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä

Yhtiö on sitoutunut pitkän aikavälin kannustinjärjestelmään. Järjestelmän tarkoituksena on tukea yhtiön pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista ja toimia osakepohjaisena kannustinjärjestelmänä yhtiön ylimmälle johdolle sekä sitouttaa osallistujat työskentelemään pitkäjänteisesti yhtiön menestyksen eteen.

Ansaintajakson 2016 - 2018 perusteella ei 31.12.2019 päättyneellä tilikaudella suoritettu palkkiota eikä siten luovutettu osakkeita, koska järjestelmässä asetetut ansaintakriteerit eivät täyttyneet.

OSAKEPERUSTEISET JÄRJESTELMÄT

Osakekannustinjärjestelmä (Milj. euroa)	2016–2018	2017–2019	2018–2020	2019–2021	2020–2022
Alkuperäinen osakemäärä, kpl	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Alkuperäinen myöntämispäivä	15.01.2016	16.3.2017	15.3.2018	4.1.2019	
Toteutuspäivä	30.04.2019	30.04.2020	30.04.2021	30.04.2022	30.04.2023
Oikeuden syntymisjakso, vuosia	3,3	3,1	3,1	3,3	3,3
Jäljellä oleva syntymisjakso, vuosia		0,3	1,3	2,3	3,3
Henkilömäärä kauden lopussa		14	17	21	
Maksutapa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa	osakkeita ja rahaa
Muutokset vuonna 2019	2016–2018 kappaletta	2017–2019 kappaletta	2018–2020 kappaletta	2019–2021 kappaletta	2020–2022 kappaletta

1.1.2019					
Osakemäärä raportointikauden alussa	180 000	425 000	560 000	0	0
31.12.2019					
Osakemäärä raportointikauden lopussa	0	380 000	515 000	665 000	705 000

Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat taseen 31.12.2019 mukaan ovat 118.496.309,12 euroa. Hallitus ehdottaa, että emoyhtiön voittovaroista jaetaan osinkoa 0,13 euroa osaketta kohti,

yhteensä	21.469.373,90
ja voittovaratilille jätetään	97.026.935,22.

Osinkoa ei kuitenkaan makseta niille osakkeille, jotka ovat yhtiön hallussa osingonjaon täsmäytyspäivänä 26.3.2020. Osinko ehdotetaan maksettavaksi 2.4.2020.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu osingonjako hallituksen näkemyksen mukaan vaaranna yhtiön maksukykyä.

Raisiossa 11. helmikuuta 2020

Ilkka Mäkelä	Ann-Christine Sundell
--------------	-----------------------

Erkki Haavisto	Leena Niemistö
----------------	----------------

Pekka Tennilä	Arto Tiitinen
---------------	---------------

Pekka Kuusniemi
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Raisio Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Raisio Oyj:n (y-tunnus 0664032-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäräportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa

tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 8.3.1.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Olennaisuus

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

KUINKA KYSEISIÄ SEIKKOJA KÄSITELTIIN TILINTARKASTUKSESSA

Liikearvon ja tavaramerkkien arvostaminen (49 milj. euroa ja 30 milj. euroa) (Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetiedot 4.1 ja 4.3)

- Konserni on laajentanut toimintaansa yrityshankinnoilla ja ostamalla tavaramerkkejä, minkä seurauksena konsernin taseeseen sisältyvän liikearvon ja tavaramerkkien määrä on merkittävä. Näistä ei kirjata poistoja, vaan ne testataan mahdollisen arvonalentumisen varalta vähintään vuosittain.
- Mahdolliset viitteet konsernin liikearvon alentumisesta saattavat vaikuttaa myös emoyhtiön tytäryhtiöosakkeiden arvoon. Tytäryhtiöosakkeiden arvonalentumista testataan liikearvon testaamisen yhteydessä.
- Arvonalentumistestaus perustuu diskontattuihin rahavirtaennusteisiin. Näiden taustalla olevien keskeisten oletusten määrittäminen edellyttää johdon harkintaa, joka koskee mm. liikevaihdon kasvua, diskonttauskorkoa ja pitkän aikavälin kasvutekijää.
- Testauksissa käytettäviin ennusteisiin liittyvistä johdon harkintaan perustuvista ratkaisuista ja tasearvojen merkittävydestä johtuen näiden erien arvostaminen on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.

Olemme suorittaneet muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- Olemme arvioineet keskeisiä arvonalentumistestauksissa käytettyjä oletuksia, kuten liikevaihdon kasvu ja kannattavuus, suhteessa emoyhtiön hallituksen hyväksymiin budjetteihin ja omiin näkemyksiimme.
- Tarkastukseen on osallistunut arvonmäärittäksen asiantuntijotamme, jotka ovat arvioineet laskelmien teknistä oikeellisuutta ja verranneet käytettyjä oletuksia markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.
- Lisäksi olemme arvioineet tehtyjen arvonalentumiskirjausten tilinpäätöskäsittelyä sekä liikearvoa ja tavaramerkkejä koskevien liitetietojen asianmukaisuutta.

Myyntituottojen oikeellisuus (236 milj. euroa) (Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet sekä liitetieto 2.2)

- Konserni myy paljon erilaisia tuotteita, joiden laskutushinnat vaihtelevat tilikauden aikana.
- Myyntitapahtumien suuren lukumäärän johdosta myyntituottojen oikeellisuus on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Olemme suorittaneet muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- Olemme arvioineet merkittävässä konserniyhtiöissä myyntituottojen kirjaamisen kannalta relevantteja tietojärjestelmiä ja niihin liittyvien yleisten tietojärjestelmäkontrollien toimivuutta.
- Olemme testanneet mm. myyntitapahtumien laskutukseen, rekisteröimiseen ja tulouttamiseen liittyvien sisäisten kontrollien tehokkuutta.
- Olemme testanneet konsernin merkittävien yhtiöiden laskutusaineiston oikeellisuutta vertaamalla yhtiöiden laskutustietoa ulkopuolisiin vahvistuksiin.

Vaihto-omaisuuden oikeellisuus ja arvostaminen (38 milj. euroa) (Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja liitetieto 4.8)

- Konserni arvostaa vaihto-omaisuuden hankintamenoa tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon.
- Vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyy johdon harkintaan perustuvia ratkaisuja, jotka koskevat mm. arvoltaan alentuneen vaihto-omaisuuden määrittelyä.
- Vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyvistä johdon harkintaan perustuvista ratkaisuista sekä hintavaihteluista johtuen vaihto-omaisuuden oikeellisuus ja arvostaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Olemme suorittaneet muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- Olemme arvioineet merkittävien konserniyhtiöiden vaihto-omaisuuden kannalta relevantteja tietojärjestelmiä ja niihin liittyvien yleisten tietojärjestelmäkontrollien toimivuutta.
- Olemme testanneet vaihto-omaisuuden määrien oikeellisuuteen ja arvostamiseen liittyvien sisäisten kontrollien tehokkuutta sekä suorittaneet aineistotarkastustoimenpiteitä vaihto-omaisuuden arvostamisen oikeellisuuden arvioimiseksi.
- Olemme osallistuneet vaihto-omaisuuden inventaareihin merkittävässä konserniyhtiössä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonemme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset

tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonamme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voisi kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 23.3.2016 alkaen yhtäjaksoisesti 4 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se

muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttööme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Raisio 11. helmikuuta 2020

Esa Kailiala
KHT

Kimmo Antonen
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Hallintoneuvosto on tänään pitämässään kokouksessa perehtynyt tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sekä tilintarkastuskertomukseen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019.

Hallintoneuvosto puoltaa tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista ja yhtyy hallituksen ehdotukseen voittovarojen käytöstä.

Raisiossa 13. helmikuuta 2020

Hallintoneuvoston puolesta

Paavo Myllymäki
puheenjohtaja



Raisio Oyj – Raisonkaari 55 - PL 101 – 21201 Raisio

Puh. (02) 443 2111

Y-tunnus 0664032-4 – Kotipaikka Raisio

www.raisio.com